

KDO SE BOJI DIVJEGA MOŽA

**Stabilizacija
političnega prostora**
stran 2

**Stabilizacija
sindikalnega prostora**
stran 4

NESMISLI

Kot so čudne Peterletove izjave, je čudna slovenska zunanja politika

stran 3

DE, sreda 14⁰⁰

Ekonomsko-socialni svet je na današnji drugi seji določil pravilnik o izvajanju zakona, ki sankcionira izvajanje dogovora o plačni politiki. Kot nam je povedal Brane Mišič, bodo uporabniki dolžni k plačilnim listam prilagati izpolnjeni obrazec s šestimi podatki. Pravilnik je seveda obsežnejši: v njem je tudi navodilo za vpisovanje podatkov v ta obrazec in določa način izvajanja nadzora SDK v organizacijah. Tega obrazca ne bodo izpolnjevale fizične osebe in obrtniki, ki imajo manj kot tri zaposlene. Skupaj s pravilnikom bodo objavljeni tudi kriteriji za menedžerske plače. Prihodnji teden bo ekonomsko-socialni svet obravnaval uredbo o usklajevanju materialnih prejemkov (dnevnice, kilometrin ipd.) med gospodarstvom in negospodarstvom. Predvidoma bo sprejel tudi poslovnik o svojem delu. Prejšnji teden smo v tej rubriki napovedali dve temi. O tem, kako poskusi KNSS, da bi v Litostorju razbil SKEI, niso uspeli, pišemo na 6. strani.

**UKINJANJE
OB RATNIH
AMBULANT**

stran 15

OBRATNO AMBULANTO DANES ZAPIRAMO.
JUTRI PRIDITE KAR SEM,
ODPIRAM SVOJO AMBULANTO.
SPREJEMAM TUDI TOLARJE.

Ob sindikalnem dremežu je zakonodaja sesula sistem obratnih ambulanz – da je naredila prostor zasebnim praksam

**TOVARNO ZMAJ SO ZAPRAVILI
BIVŠI DIREKTORJI**

Jasno, povsem zakonito

stran 5

Kdo se boji divjega moža

Piše: Ciril Brajer

Rudi Ringbauer

Bil je velik politik, toda, žal, zelo majhen človek.

Dober človek – slab politik. Slab človek – dober politik.

Ah, nostalgija! To sladkoboleče hrepenenje po nečem, kar je bilo. In ker v sili hudič muhe žre in s kančkom daljnogledosti – celo po nečem, kar je.

Jugonostalgija?! Balkanonostalgija?! Fej ga bodi, kdor bi mi podtikal, da gre pri tem vendarle za eno in isto. Kljub strastni želji se nisimo otresli ne ene ne druge. Nismo se odklopili. Glava ni električno stikalo. Duša še manj.

Se spomnite, ko je policaj prihajal za šefa sindikatov? Ko so funkcionarji sedli s fotelja v fotelj, direktorji iz sesute firme v firmo, ki ji je bilo sesutje usojeno, ko smo imeli ljudi, ki so se spoznali na vse, ker so bili pač »naši« ... Kako smo tedaj bntili nad jugofaktorji, nad družbo, obsojeno na neuspeh prav zaradi takšnega kadrovskega kotla.

Zdaj je vanj padel naš prvi minister Janez Drnovšek. V koaliciji razdeljeni fevdi, ujetost v strankarska ravnovesja, nemoč oziroma pomanjkanje volje in odločnosti presekati strankarske zanke, kadar gre za nacionalni interes...

Je to res kaj drugače, kot je bilo? Komajda! Pobožaj ti mene, pa bom jaz tebe, popraskaj mi hrbet in povrnili ti bom.

Drnovšek pravi temu »stabilizacija političnega prostora«. Takšna stabilizacija je figo vredna! Podobna je mlakuži, ki je gotovo stabilna. Majhna, v goščo zaraščena, da je niti veter ne vzvalovi. Mrtva, zaprta, da je ne zbistri noben studenec. Takšno stabilnost političnega prostora naj si Drnovšek zatakne za klobuk. Morda mu je kakšen ostal še z obiska olimpijskih iger. Prav pristajal mu je.

Stabilnost te vrste smo namreč že imeli. Nihče ne more trditi, da prejšnja ureditev pod vodstvom zveze komunistov ni bila politično stabilna. In ta, za katero Drnovšek izgublja vso energijo, politično modrost in moško odločnost, ni dosti boljša. Ne bom več dokazoval, kakšno blato se skriva in ga skrivajo pod njo. Vsak dan so ga polne dnevniške notranje-politične strani in črne kronike. Včasih pljuske tudi na gospodarske in zunanjepolitične. Pa na turistične in kulturne... Kam že ne?

Ljudske pravljice in legende so polne velikanov, gozdnih, povodnih in druge sorte divjih mož. Grozovite prikazni, velikanske postave, jeklenih mišic, divjih brkov, nizkih čel in krvavih oči. Toda potem pride mali krojaček, in ko z enim udarcem zmaže sedem muh, podre še velikana. Tisti redki, ki ostanejo na nogah, pa imajo skupno lastnost – kar postorijo z močjo svojih lopatastih dlani, takojci podrejo z ritjo.

Toliko o stabilizaciji političnega prostora nasploh. Na četrtni strani pa lahko preberete »premislek«, v katerem Marjan Horvat kljub pričakovanju očitkov o nesramnosti piše o »zmedenih podobah sindikalnih glav«.

Gromovniki brez vsebine, neutrudni prežvekovalci gradiv, kadrovske vrtnarji, iskalci lojalnosti, borci za fevde, čakajoči na upokojeve...

Zlomka, saj se bere, kot bi kolega pisal o poslancih in strankarskih veljakah, pa še o politiki vlade morda.

Zato Dušanu Semoliču toplo priporočam, naj se ne loteva »stabilizacije sindikalnega prostora« tako, kot se Janez Drnovšek loteva »stabilizacije političnega prostora«. So namreč tudi druge metode. Res so bolj tvegane, več živcev požrejo, prijateljsko vzdusje zmotijo – a do cilja gotovo pripeljejo.

Cilj pa gotovo ni, le za primer, organizacija, ki statutu odmeri nekajkrat po nekaj ur časa, program pa preleti v nekaj minutah. Člane namreč program gotovo bolj zanima.

Direktorji razbijajo edinega zaveznika Litostrojskih delavcev

V Delavski zvezi ZLSD se zavzemamo za delavce in njegove pravice, ki izhajajo iz dela. Zato je za nas najpomembnejše ustvariti socialno pravično državo, ki bo uveljavila politiko visoke zaposlenosti, poštenega zaslužka, delavskega soupravljanja in delničarstva in ki bo našla pravo razmerje med delom in kapitalom, zasnovano na kolektivnih pogodbah.

Delavska zveza je za demokratično, socialno pravično in bogato družbo, ki bo odprta na ekonomske svoboščine ljudi, na industrijsko in gospodarsko demokracijo ter na organizacijsko in akcijsko svobodo sindikatov kot enakopravnih pogajalcev z zastopniki kapitala oz. državo.

Na pobudo Delavske zveze je konferenca ZLSD 14. 5. 1994 v Velenju sprejela tudi naslednje: ZLSD mora pri uveljavljanju pravic in interesov delavcev v večji meri vzpostaviti sodelovanje s sindikati, zato bomo predla-

gali organiziranje skupnega razgovora z reprezentativnimi sindikati, na katerem bi se dogovorili o možnih oblikah nadaljnjega sodelovanja. Predlogi naših aktivnosti bodo:

- vztrajali bomo, da ne bo predložen noben projekt, zakonski akt ali drug ukrep s strani ministrov ZLSD, ki zadeva ekonomski in socialni položaj delavcev, brez predhodnega posvetovanja s sindikati;

- vsakokrat, ko bomo v položaju, da lahko izbiramo ministra oz. ministrico za delo, bomo pri tem dosledno sodelovali s predstavniki sindikatov;

- pred obravnavo delovno-pravne zakonodaje in druge za sindikate zanimive zakonodaje bomo omogočili srečanje sindikatov in poslanske skupine ZLSD;

- organizirali bomo sestanek z reprezentativnimi sindikati, na katerem se moramo dogovoriti o nadaljnjem sodelovanju.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da smo za sindikalni pluralizem, ne moremo se pa strinjati z načinom ustanavljanja sindikatov, kot to počne direktorica Litostrojevega podjetja za rehabilitacijo invalidov (ZRI) Darinka Perko v sodelovanju s sindikatom Neodvisnost.

Zakaj?

Očitno je, da je direktorica ZRI sindikat Neodvisnost naredila ve-

besede schiavo = suženj). Tega kompleksa večvrednosti se nekateri Italijani še do danes niso znebili. Ta kompleks je bil tudi eden od glavnih vzrokov za povojni eksodus Italijanov in poitalijančevnih Istranov, ki se nikakor niso mogli sprijazniti s dejstvom, da so ti štčavi postali enakopravni njim – izvoljenemu narodu.

Slovenci smo že po tradiciji nagnjeni k sožitju z drugimi narodi in verstvi. To dokazuje tudi visoka zakonska zaščita manjšin, ki se tudi v praksi izvaja. Seveda se kljub dobri volji dogajajo tudi napake in marsikaj bi se dalo tudi izboljšati v korist manjšine. V sklop izboljšav pa ne sodijo kompleksi, še posebej ne kompleks večvrednosti, ki je še vedno, če že ne v zavesti, vsaj v podzavesti mnogih Italijanov, ki še vedno goji ta kult večvrednosti, ki nima lokrat že presega meje dobrega okusa in celo provokativno živlivo posega v pravico večinskega naroda. To vsekakor ne koristi sožitju in dolgoročno škoduje predvsem manjšini sami. Vzoredno s pluralizacijo mnenj v Sloveniji so se pojavile tudi nedemokratske populistične skupine, ki jim nacionalizem ni tuj. Skratka, tudi med nami Slovenci so se pojavili in se še pojavljajo razni Finiji, Stafijeriji, Ginafranchi itd., ki bi radi posegli po pravicah manjšin, kot to počno navedeni vzorniki v Italiji. Če bi te sile pri nas dosegle tako moč, kot so jo dosegli njihovi vzorniki in nasprotniki v Italiji, bi tudi italijanska manjšina spoznala, kaj jim pomeni pomoč demokratičnih sil v Sloveniji, ki nismo obremenjeni z nacionalizmom oziroma šovinizmom in katerih naklonjenost si s takimi in podobnimi stališči, kot jih je navajala gospa na TV oddaji, vztrajno zapravljate. Vedite, da je demokratična javnost v Sloveniji pripravljena braniti pravice manjšin pri nas. Nihče pa ne bo branil bolnih kompleksov večvrednosti v odnosu do večinskega naroda. S temi kompleksi je še vedno ne le obrnjen dobrišen del Italijanov v Italiji in med manjšino, temveč te nevarne komplekse prenaša še na mlajše rodove svojega naroda.

Oddaje nisem gledal do konca, zato niti ne vem, kako je in če sploh je reagiral na to vprašanje tudi gospod, ki je bil v studiu skupaj z gospo. Vse to sem napisal iskreno in z dobrimi nameni za sožitje med tu živječimi ljudmi.

Žarko Žbogar, Piran, Grajska 18

Ali je zgodba res že končana?

V podjetju so nam pravili, da stojimo dobro, ni se nam treba bati, naš elan je na evropski ravni, bile so že večje težave, pa smo z dobrim in kvalitnim delom prebrodili valove in viharje. Toda zgodilo se je drugače, namesto v tovarno smo odkorakali (v stečaj) na zavod za socialno podporo. Ni bilo ne odpravnih ne izplačil.

Na cesti smo vsi dobri in malo manj dobri, pa tisti z nizko in visoko izobrazbo. Hale sedaj propadajo, nihče se ne zmeni zanje, skratka delo tisočih in tisočih, ki

liko uslugo, ko jim je omogočila razpošiljanje propagandnega gradiva in pristopnih izjav za ta sindikat v plačilnih kuvertah. Manj očitno je, da bo ta ista direktorica čez nekaj časa za to svojo uslugo zahtevala od Neodvisnosti protiuslugo. In kakšnakoli ta protiusluga bo, najbrž ne bo v korist delavcev.

Nikakor pa mi ni jasno, kako si je gospa direktorica upala v plačilne kuverte stlačiti še izstopno izjavo SKEI. Po mojem globokem prepričanju je to moralno in pravno zelo vprašljivo dejanje in generalni direktor dr. Duhovnik bi moral resno razmisliti, če je gospa direktorica Darinka Perko še vedno primerna za to delo.

Jože Vuk, tajnik DZ ZLSD

Bodo učitelji lahko lastniki svoje tiskarne?

DE št. 24, 2. 6. 1994

Lastništvo nekdanje Učiteljske tiskarne v Ljubljani je bilo že pred spremembo zakona o denacionalizaciji, ki je med možne upravičence za vrnitev nekdanje lastnine vrstila tudi pravne osebe, deležno pozornosti Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije (SVIZ). SVIZ Slovenije je zbral vrsto dokumentov o lastništvu in nepravilnem prenosu lastništva učiteljske tiskarne na

so šli skozi tovarno, je izničen, potlačeno, poteptano.

Toda glej ga zlomka, ko z ženo sediva doma in premišljujemo, žena je bila zaposlena v istem podjetju, zakaj tako, zakaj ravno midva, me skuša potolažiti, bolje doma kot kje na fronti. Toda jaz ji odgovarjam, na fronti vsaj več kako in kaj. Ob razmišljanju, kako naprej, kajti premlada sva za upokojeve, prestara za novo zaposlitev, so nama misli hote in nehoti ušle k najinim sosedom. Le kako živijo oni, kaj delajo, kako se preživljajo.

Najbližji nama je Ivan, po poklicu je elektrikar, pri delu v Elektru se ne pretegne preveč. Predno sploh gre na delo, gre po najnovejše novice v bližnji tabernakel, kamor se okoli devetih zopet vrne s svojimi sodelavci, kjer jim ura ali dve nič ne pomenita. Da pa ne bi bil tabernakelj preveč čehovski obarvan, se jim pridruži še mestni vodovod.

Soseda Marta, povem vam, tiha ženska, nobenih problemov z njo in njenim štirinožnim prijateljem. Vedno sem se spraševal, le kdaj ga pelje na sprehod, na potrebo, saj je prej, ko sem bil še zaposlen, nisem nikoli opazil. Toda ali ni to čas, ko bi morala biti v službi, dela namreč v pisarni na občini. Ne, saj to ni res, se tolažim. Tuhtam, tuhtam, saj ima mogoče dopust, proste ure ali kaj podobnega. Zavrtim telefon, prijazni glasek pa mi odgovori: »Ne, gospa Marta je trenutno nedosegljiva, je na zelo pomembni seji izvršnega sveta.« Glasek je bil kratak in jednat, tako da ni bilo možno postaviti dodatnega vprašanja. Slišal sem že o frizeriji, trgovinskih nakupih, ampak česa podobnega pa še ne.

Tone, ja Tone, kaj pa on, saj res, kje je on, da, da, še hodi v sosednjo tovarno, za katero sem mislil,

KPJ ter vložil zahtevek za vrnitev. Ne glede na vsa pravočasna prizadevanja SVIZ Slovenije pa je že stekel postopek lastninjenja Tiskarne Jože Moškrič, ki je dejanska naslednica lastnine Učiteljske tiskarne. SVIZ Slovenije in tudi drugi reprezentativni sindikat, Sindikat delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti, ki je v ZSSS, pa morata na sodišču dokazati, da sta dejanska pravna naslednika nekdanjih učiteljskih organizacij (Udruženja jugoslovanskega učiteljstva – Sekcije za Dravsko banovino s sedežem v Ljubljani), ki so imele večinski delež v tiskarni in so bile po svoji naravi učiteljski sindikat. Država – se je tudi preko Sklada Republike Slovenije za razvoj – ki na sodišču nastopa proti zahtevi sindikata, odločila, da bo storila vse proti vrnitvi lastnine edinim zakonitim naslednikom – sindikatom.

Vsekakor je pohvalno, da je g. Vojko Čeligoj, učitelj na OŠ D. Ketteja v Ilirski Bistrici, opozoril na problem lastništva. V upanju, da bomo premagali birokratske ovire, ki jih ob naših zahtevah nastavlja država, in vsaj del nekdanje lastnine vrnili v last učiteljskega, ki je pretežno organizirano v našem sindikatu, ga pristrčno pozdravljamo.

RO SVIZ Slovenije
VLADIMIR TKALEC glavni tajnik

da so jo že zdavnaj zaprli, saj sem pred leti še jaz podpisal ekološko petico. Kadar koli greš mimo nje neznansko smrdi, vse je razlito, nič pospravljenega. Toda Tone je ekolog, toda žena mi odgovori, pa kaj, saj je pri njih doma tudi kakor v kurniku.

Najino opazovanje sva strnila takole: res ni lepo pometati pred tujim pragom, posebno če si brezposeln, saj drugi verjetno mislijo, zdaj ko so lenuhi in pijanci na cesti, se nam ni treba bati. Da, da, Slovenci smo iz borbene države prešli v ritalizniško. In tam kjer ni bilo reorganizacije ali stečaja, se še vedno razmišlja in dela po balkansko; in tega ne bodo spremenili niti certifikati.

Lep pozdrav! S. A., Kranj

Protestna izjava

Slovenska nacionalna stranka najostreje protestira proti ravnokar sprejetemu zakonu o določitvi višine invalidskih prejemkov. Z njim so borcev NOB, civilnim vojnim invalidom in invalidom iz vojne za Slovenijo 1991, ki so izgubili zdravje pri obrambi domovine, odvzeli že pridobljene pravice. Višek sprenevedanja je, da je bil zakon sprejet ravno v času, ko angloameriški zavezniki slavijo 50. obletnico izkrcanja v Normandijo. Po mnenju Slovenske nacionalne stranke gre še za en poizkus razvrednotenja narodnoosvobodilnega boja kot protifašističnega odpora z namenom, da se povzdignejo agresorji, okupatorji in kolaboracionisti.

Država, ki ne ceni ljudi, ki so za domovino žrtvovali vse, tudi zdravje ali celo življenje, si jih ne zasluži. Tisti del državnega zbora, ki je odločitev izglasoval, pa se je opredelil za družbo hlapcev in izdajalcev, kjer se tudi edino dobro počuti.

Zmago Jelinčič

časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

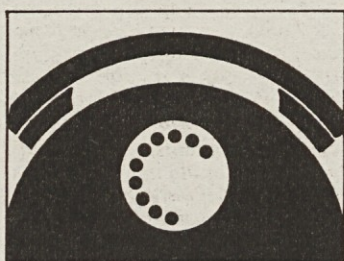
Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite (061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo v (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

časopis slovenskih delavcev

Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 ● DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije ● Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 ● Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 ● Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 1316-163, 313-942 ● Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeškin (živiljska razpotja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (Kažipot), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956 ● Naročnina: 321-255 ● Posamezna številka stane 175 tolarjev ● Ziro račun: 50101-603-46834 ● Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana ● Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Ormejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

V korist svoje škode

Piše: Martin Ivanič

Ta slikoviti naslov ni moj izum. V značilni retorični nerodnosti ga je izrekel predsednik Gospodarske zbornice Slovenije D. Šušter v televizijskem žarišču ob obisku predsednika M. Kučana na Hrvaškem. Čeprav je izjava rezultat pregovorno slabih govorniških sposobnosti, razodeva prav absurdnost položaja, v katerem so že nekaj časa takorekoč vsi odnosi med državama.

Ker so seveda najbolj boleči ravno medsebojni gospodarski odnosi, kar neposredno vpliva tudi na delovna mesta, zaslužke in splošno gnotno stanje na obeh straneh meje, kaže navesti še nekaj podatkov, s katerimi je svojo trditve ponazoril D. Šušter. Med drugim je povedal, da je menjava med državama v času, ko to še nista bili, dosegala okrog 5 milijard dolarjev in se doslej znižala na 15% te vrednosti, po njegovem pa se približuje ničli. Omenil je tudi okrog 700 slovenskih »enot« v sosednji državi (kaj so enote, lahko ugibam, verjetno pa gre za gospodarske) v vrednosti okoli 3 milijarde dolarjev.

Morda so vse te številke precej površne, vsekakor pa za njimi stoji predsednik gospodarske zbornice, ki bi naj poznal vsaj to plat problema. Ko je govoril o objektivnih in subjektivnih razlogih takšnih gibanj, je izrazil prepričanje, da je bilo zagotovo moč narediti več. Na tej točki sem od novinarja zaman pričakoval, da ga bo pobaral, kaj je tisto, kar bi bila lahko naredila naša zbornica, pa ni oziroma vsaj, kaj je kljub vsemu naredila, da ni še slabše (!!). Seveda poznamo sposobnost izmikanja odgovornih javnih delavcev, vendar jih je treba vsaj vztrajno dražiti in siliti, da se ne skrivajo za lagodno leporečje, češ mi bi že, pa na drugi strani ni bilo prave volje ali možnosti, ker da vemo, kakšne so razmere pri sosedih ipd. Nikakor namreč ni moč mimo vprašanja, kaj neki zbornica in podobne družine naredijo povsem konkretnega za lažje dihanje slovenskega gospodarstva, še zlasti, ker vemo, da za njihovimi vrati kar gomazi raznih ne najslabše plačanih kadrov.

Drugo pa je spet splošna raven odnosov med državama, ki se zbornice direktno ne tiče. Vsekakor ni moč mimo neprijetnega dejstva, da sedanja hrvaška oblast tudi zavoljo Tudjmanovega »mandarinstva« in skrajno občutljive (bolje: zamerljive) samovšečnosti ni hvaležen sogovornik, pri katerem lahko računamo, da bo dogovorjeno res držalo in da bo v ospredju odnosov samo realna problematika, skratka stvari, ki so pomembne in koristne za obe strani. A tudi mimo hrvaškega predsednika imamo opraviti z zelo nahvaležno hrvaško zgodovinsko travmo o domnevni veličini, ki gotovo na Slovence gleda z blagohotno vzvišenim pokroviteljstvom ali celo nevoščljivostjo.

Ker pa vemo, da v politiki ne odločajo simpatije (prej antipatije!), marveč samo interesi (ki pa znajo biti muhasti in iracionalni), bi slovenska stran toliko bolj morala ohraniti občutek za »realpolitik«. Bebave poteze slovenske strani v rosnem otroštvu države, kot so bili znameniti bunkerji na slovensko - hrvaški meji, so bile prav z vidika realpolitike izraz slovenske državniške nezrelosti. Seveda sem daleč od stališča, da se je treba zgolj zaradi sosedove muhavosti bati že njegove sence. Nasprotno, so zadeve, pri katerih je treba pokazati močnatost in pri njej vztrajati celo tedaj, ko morda sam spoznaš, da nimaš prav. A dražiti za prazen nič, s tistim, s čimer ničesar ne pridod-

biš, je dokaz popolnega pomanjkanja diplomatske in taktične zvižanosti.

Pred Kučanovim obiskom (gotovo pa bo tega precej tudi po njem) je bilo moč slišati, da lahko pomeni zgolj podporo malce omajanemu Tudjmanu oziroma dokaz, da na vsak migljaj Hrvaške krotko pomahamo z repkom. Če že besedičim o realpolitiki, tedaj je treba spomniti, da je Hrvaška sosedja z izrednimi resursi (morje takorekoč brez konkurence - in enako vse, kar je z njim povezano, bogate slavonske žitnice, za naše pojme bogati energetski viri, nezamisljiva tranzitna lega ipd.). Drugo dejstvo je, da je enkrat vsake vojne in celo vsake muhaste oblasti konec. Tretje, da je slovensko gospodarstvo že za voljo tradicije s hrvaškim precej kompleментарno, četrto, da Hrvaška Slovenije kot najbližje poti v (srednjo) Evropo ne more dolgo ignorirati in kočno: dogovarjanje in sporazumevanje ter spoštovanje dogovorjenega je civilizacijski imperativ - privoščil si bom frazo: je ločnica od Balkana kot sloga državno-političnega življenja in sožitja.

Menim, da so to zadostni razlogi, da izrabimo vsako možnost stikov in vzdrževanja kar se da normalnih odnosov na prav vseh ravneh in ne glede na simbolne ali operativne kompetence sodelujočih. V tem smislu je Kučanov obisk pri sosedih obisk predsednika države ne več in ne manj. Lahko sicer kdo reče, da gre navsezadnje tudi za vprašanje prestiža in da bi moral Francsek s svojo protokolarno kramo kdaj v našo prestolnico. A ob tem se spomnimo egiptovskega predsednika Sadata, ki je bil dovolj velik državnik, da se je »ponižal« in se šel o miru pogajati v Tel Aviv. Vendar se je zapisal v zgodovino!

Zgodovine (niti zgodovine dveh žepnih držav) pa ne pišejo nergači, ki ne vidijo peden pred lastnim nosom. Ali s Šušterjem: sosednji državi imata vse možnosti, da delujeta v korist svojih koristi.

Piše: Geza Filo

Začeti vedno znova!

V življenju se srečujemo z različnimi nepričakovanimi dogodki in tiskami, ki se jim ne moremo izogniti. Moramo jih sprejeti, če hočemo ali ne, in z njimi živeti. Take tiske človeka ponavadi prizadenejo, ravno tako njegovo družino in okolje, ki se na to lahko različno odziva. V stiskah mislimo na ljudi, ki so telesno ali duševno prizadeti. Ljudje, ki se tega zavedajo, se s tem težko sprijaznijo. Nekateri take krize lažje prenašajo, drugi težje. V bolnišnici so na zdravljenju ljudje. Nekateri bolezen (svojo krizo) sprejemajo kot samoumevno spremljevalko življenja in upajo na ozdravitev, drugi se sprašujejo, zakaj ravno jaz.

»V življenju nisem nikomur storil nič slabega, pa me je vseeno doletela bolezen, iz katere ne vidim izhoda. Od mene je dosti slabših ljudi, pa nimajo takih težav,« je govoril eden izmed bolnikov. Včasih vidimo le samega sebe, svoje, ne pa bolj ali manj vidne krize drugega človeka.

Zakaj ravno jaz? Ko so Jezusa ob bolniku

Gospoda poslanca Benjamina Henigmana in njegovo krščansko demokracijo bi zagotovo te dni v Normandiji gledali, kot da sta prišla izza Lune ali pa padla z Marsa. Gospod Henigman si je namreč v parlamentu prizadeval, da bi po novem med vojne invalide uvrstili tudi kolaboracioniste iz druge svetovne vojne, torej domobranci; na pomoč pa mu je - naj povemo mimogrede - edini prihitelec socialdemokrat dr. Jože Pučnik.

Oba sta trdila, da gre za božjo voljo samo za nekaj deset ljudi, kar je prava malenkost. Pomeni, da naj zaradi peščice pač vesoljna javnost zamaži na obe očesi pred zgodovinskimi dejstvi o nacizmu in njegovih podpornikih med drugo svetovno vojno. To naj bi bilo veliko humano dejanje, še posebej, ker ne bi terjalo veliko denarja.

Takega kupčkanja z zgodovino pa še ne. K sreči parlament ni naseljen in nam tako ne bo treba zardevati pred celotnim demokratičnim svetom, seveda tistim, ki je opravil z nacizmom in fašizmom, pa tudi ne pred seboj, saj smo pri tem opravili tudi mi imeli dostojen delež. Take vrste drža naše države gospoda Henigmana očitno prav nič ne zanima.

Pa ne gre za to, da bi morali večno pljuvati po ljudeh, ki jim

Jajca

še danes nekateri radi rečejo izdajalci, ker so se pač odločili za napačno stran. Med njimi je tudi nekaj invalidov, ki so morda potrebni pomoči mimo tiste, ki jo zmorejo domači. Dovolj načinov je, da do pomoči pridejo mimo uradne države, in če gre v njihovem primeru res zgolj za humanizem, bo gospod Henigman s svojo stranko in s pomočjo Pučnikove socialdemokrate prav gotovo znal poskrbeti za dobro rešitev.

Zahtevati od države, naj jih uradno izenači s tistimi, ki so se pravilno odločili za boj proti fašizmu in nacizmu, pa je milo rečeno neumnost brez primere v svetovni zakonodaji. In seveda dokaz, da ne gre zgolj za »humanizem«, marveč za zlorabo problemov vojnih invalidov v korist politike, ki bi na vsak način rada rehabilitacijo tistih, ki so jim v vseh pravih demokracijah zaprta vrata. Res je, da prejšnji režim statusa vojnih invalidov ni priznal mnogim, ki bi jim ga lahko, denimo tistim zares prisilno mobiliziranim v nemško, italijansko in madžarsko vojsko med drugo svetovno vojno, in da je to nesmiselno krivico potrebno popraviti. Vendar brez takih kukavičjih jajc, kot jih ima na zalogi gospod Henigman, in ne samo on. Zal.

Piše: Jože Smole

Nesmisli

Razglašati vsak uradni obisk zunanjega ministra za velik uspeh, je, blago rečeno, nesmisel. Gospod Lojze Peterle, ki zelo veliko potuje, se nikakor ne more odvaditi poveljevanja »svojega poslanstva«. Povsem neodgovorno pa je, kadar z besednimi akrobacijami skuša zmanjšati težo nekaterih do Slovenije nenaklonjenih stališč evropskih teles.

Slovenija ni bila povabljen na zasedanje sveta ministrov Zahodnoevropske unije 9. maja v Luxembourg. Devet vzhodnoevropskih držav (med njimi tudi tri

baltske) je dobilo status pridruženih partnerk. Naša javnost še vedno ne pozna pravih razlogov, zaradi katerih nismo bili deležni enakega tretmaja. Zunanji mini-

vprašali, kdo je kriv za bolezen, kdo je grešil, ta ali starši, jim je odgovoril, da nihče.

Kljub velikemu napredku medicinske tehnike, raznih pripomočkov in prizadevanju medicinskega osebja spremljajo človeka še naprej krize, bolezni, trpljenje, prizadetost. Vsega tega se s sveta ne da odpraviti, vse to lahko le lajšamo, sprejemamo kot novo razumevanje življenja. Sloviti skladatelj Beethoven je, ko se mu je sluh vedno bolj slabšal, povedal: »Križi v življenju so kot križi v muziki, ti nas dvigajo.«

Življenjski križi nas lahko dvigajo k sočutju, človečnosti, povezanosti med ljudmi, lahko pa nas pahnejo v globino nerazumevanja, odtujevanja, odpovedi pomoči drugim in osamljenosti. Koliko staršev se je ob rojstvu otroka moralo naenkrat srečati z bridko ugotovitvijo, da z njim nekaj ni v redu.

Človek lahko doživlja svojo krizo v najrazličnejših obdobjih svojega življenja, bodisi po nepričakovani nesreči ali hudi bolezni. Toda vse to je treba premagovati in nadaljevati življenje, takšno kot nam je dano. Človeku v krizi je potrebna pomoč z razumevanjem, spoštovanjem, potrebna mu je človeška toplota. S tem bo njegov križ lažji in njegovo življenje - kljub težki usodi bolj veselo.

Kristjani verujemo, da božja bližina povzroča, da so si ljudje drug drugemu blizu: božja ljubezen pa povzroča, da drug drugega ljubijo. Zaradi tega moramo svojo vero, zvestobo dokazati na naši življenjski poti, skupaj z mnogimi, in tako zmeraj najti novi začetek.

arena

se je demokratka Danica Simšičeva gotovo že dobro zapisala v spominske bukve, kar desnico neznansko jezi. Pri odzemanju socialnih pravic bi se desnica namreč neznansko rada pripravila samo z levico, torej z Združeno listo, ki jo nenehno lahko obtožuje ekskomunizma. Pa kaj, ko se ji vedno pojavi z ekskomunizmom in podobno navlako popolnoma neobremenjena Simšičeva in še demokratka povrh vsega, hkrati pa dovolj pametna, da se na gromovništvo desnice odziva s tako peklenko mirnostjo in taktom, da jo mora spravljati ob pamet. Še posebej, ker je gospa Simšičeva ena tistih primerkov iz poslanskih vrst, ki se za govornico odpravlja dobro podkovana, ki si torej zares vzame čas za priprave in ne govori na pamet ter se ne pusti ujeti za prvim vogalom.

Tudi gospodoma Henigmanu in Pučniku je mimogrede naštel, kako imajo invalidsko zakonodajo urejeno v tej in oni državi, predvsem pa, da niti ena država nima v taki zakonodaji kolaboracionistov in tistih, ki so se prostovoljno odločili za sodelovanje z okupatorjem. Niti ena država na svetu ne plača narodovega izdajstva in se ne opredeljuje za to, da se narodno izdajstvo sploča, je povedala gospa Simšičeva. In vsi so morali biti lepo tihi, ker je pač to, kar je povedala, res.

Tudi vojni invalidi, če bodo obdržali svoje pravice, bodo za to lahko hvaležni nekdanji televiziji Simšičevi. Ne sicer samo njej, saj se tudi celotna Združena lista tolče za podobne stvari, pa vendar v veliki meri tudi njej. Vsekakor pa bo država morala biti hvaležna tudi njej, ker se ne bo znašla v sramoti, v katero sta jo poskusila poriniti gospoda Henigman in Pučnik s svojima predlogoma o rehabilitaciji domobrancev skozi stranska, invalidska vrata. Simšičeva si pač bobu upa reči bob in hkrati med njim odkriti kakšne navadne fižolčke, ki jih morata desnica in levica z muko požreti.

Boža Gloda

ster pa bi moral predvsem povedati, kaj nameravamo storiti, da se to stanje popravi.

Naša vključitev v Evropsko skupnost je nesporno v našem nacionalnem interesu. Toda na tej poti, ki očitno ni enosmerna, si ne bomo veliko pomagali niti s poniglavi prosjačenjem za vstop niti s prikrivanjem za nas neugodnih okoliščin. Prikazovati evropsko stvarnost po svojih željah, je najslabši način diplomatskega ravnanja sleherne države, še zlasti majhne, ki ima poleg tega resne težave z nekaterimi sosedami.

Zahodni komentatorji niso podcenili grobega pritiska predstavnikov Italije na konferenci o evropski stabilnosti, ki je pripeljal do tega, da Slovenije niso vključili v prednostno listo držav za sprejem v Evropsko unijo. Peterletova izjava, da to ni vnaprej slabo, je zares čudna. Ali je to izjavil zato, ker je sodeloval na omenjeni konferenci in so že s tem vsa sprejeta stališča dobila pozitiven predznak? Ali pa njegova izjava pomeni, da podcenjuje vse bolj grobo obnašanje naše zahodne sosed?

Ob začetnih nejasnostih, kakšna bo po zmagi desnice politika Italije do Slovenije, so se sedaj stvari precej zbisttrile. Uradno stališče je, da Italija ne bo dala soglasja za članstvo Slovenije v Evropski uniji, vse dokler ne bodo urejena »vsa odprta vprašanja« v sosedskih odnosih. Gre za poskus uvajanja nedovoljene prakse v mednarodnem občevarstvu. Eno so odprta vprašanja v italijansko-slovenskih odnosih, nekaj povsem drugega pa je članstvo v evropskih telesih. Tega se ne sme in ni mogoče obravnavati »v paketu«. Zanimivo je, da rimski vladi še na misel ne pride, da bi takšno formulo uporabila v odnosih z Avstrijo, s katero ima številna odprta vprašanja, in nasprotovala njenemu članstvu v Evropski uniji, vse dokler ta ne bodo rešena. To si dovoli samo do Slovenije, ker je pač po številu prebivalcev majhna država.

Vsa pomembna odprta vprašanja v odnosih z Italijo so bila rešena že z Osimskimi sporazumi. Sedaj si rimska vlada, delno tudi pod vplivom novofašističnih sil, ki v njej sodelujejo, izmišlja nova

Parlament je te dni kar dosti razpravljal o invalidih, pa o žrtvah vojne in veteranih. Bilo je jasno, da kar lepemu delu poslancev gredo na živce pravice, ki jih imajo sedanji vojni invalidi, drugemu delu pa zahteve, naj bi sedanjim invalidom vzeli del pravic in jih dali tistim, ki jih doslej niso imeli. Prvim gre sploh na živce vse, kar diši po prejšnjem režimu, ki bi mu najraje slekli še zadnje gate in s tem rešili vesoljni svet. Druga stran se mora pri tem kar pošteno truditi, da bi preprečila kakšno novo revolucijo ali kontrarevolucijo.

Kadar gre za socialne zadeve,

Fižolčki

»nerešena vprašanja«. Predpostavljamo, da se s pritiski na majhno državo lahko veliko doseže. Danes naj bi bilo to vračanje lastnine tistih, ki so se svojevoljno izselili iz Slovenije, jutri bi to lahko bila zahteva po uvedbi italijanskega protektorata nad delom Slovenije, pojutrišnjem pa zahteva po spremembi meje.

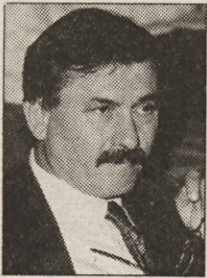
V teh spremenjenih okoliščinah postaja obramba Osimskih sporazumov še bolj pomembna. To mora biti stalnica v naši politiki do Italije. Sleherno popuščanje na tem občutljivem področju bi se nam zelo maščevalo. S predstavniki Italije se lahko pogovarjamo samo o doslednem izvajanju Osimskih sporazumov. Na njihovi osnovi se lahko sklepajo tudi novi dopolnilni sporazumi.

Vse obstoječe mednarodne sporazume je treba dosledno spoštovati. To velja tudi za avstrijsko državno pogodbo iz leta 1955. Za nas je to še posebej pomembno, ker se v sedmem členu te pogodbe Avstrija zavezuje za zaščito in vsestranski razvoj slovenske manjšine. Bilo bi zares povsem nesmiselno, in tudi neodgovorno, če bi se predstavniki Slovenije temu enostransko opovedali.

Normalno bi bilo pričakovati, da se bo politika urejanja odnosov z našimi sosedami izvajala na osnovi nacionalnega soglasja. Zapleti okrog Kučanovega obiska v Zagrebu odkrivajo, da ni tako. Predstavniki nekaterih strank nasprotujejo kakršnikoli vlogi predsednika republike v mednarodnih odnosih. Drugi bi ga spet radi politično kompromitirali s trditvijo, da do obiska na Hrvaškem prihaja v nepravem trenutku. Vodiijo se provincialne politične igrice. Namesto skupne odgovornosti v tako pomembni zadevi, kot so naši odnosi s Hrvaško, gre za sebične računic, kdo naj si pripiše zasluge za napredek in kdo krivdo za nerešena vprašanja. Dopisovanje med Kučanom in Drnovškom ter omahovanja, ali naj se obisk Zagrebu preloži ali opravi, gotovo niso okrepila naših pogajalskih pozicij. Tudi to početje je bilo nesmiselno.

Čas je že, da se v zunanji politiki začnemo obnašati zrelo in odgovorno.

Zmedene podobe sindikalnih glav

Piše: Marjan Horvat

Čeprav tvegamo očitke o nesramnosti, je treba ob ponedeljkovem zasedanju sindikalnega vrha, ki je bilo namenjeno osnutkom kongresnih dokumentov, nujno ugotoviti, da je bil sestanek za nekatere navzoče naporen in obremenjujoč, za tiste grmovnike, ki se javljajo k besedi, samo da se jih sliši, pa je tako in tako vseeno. Glavno je, da so bili na seji; da bi dojeli logiko dokumentov in potrebe časa po sindikatu v novih razmerah, pa zanje tako in tako ni pomembno. Se en zgubljen dan in denar.

Svobodni sindikati se pripravljajo na svoj drugi kongres. Čas in razmere, v katerih živimo, dramatično zaostrejujejo nekatera vprašanja, povezana s pravicami delavcev in njihovim položajem v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih. Naravnost izzivalno se širijo po Sloveniji »projekti« in presoje, ki rinejo delavca v položaj preživetja, ne pa normalnega življenja. TO PA ZAHTEVA OD SINDIKATOV ODZIVANJE Z ZNANIMI SREDSTVI SINDIKALNEGA BOJA. Temu pravzaprav ni kaj dodati, če... Če se ne bi spet srečevali na različnih sindikalnih seansah s preževanjem gradiv na način, ki pogosto nima prav nobene koristi za urejanje razmer v organizaciji. Ko poslušas nekatere »prežvekovalce«, kako »modro« se sklicujejo na to, kar so denimo rekli že pred mesecem dni na nekem posvetu, kako citirajo sami sebe, se ti mora »utrgati«. In ko končno hočeš iz takih razprav izluščiti bistvo, ugotoviš, da je samo perje, ki frči po konferenčni sobi, predsedujoči pa ga seveda ne zmore zajeti v skupni koš in pokriti s sintezo in sklenjenim dogovorom.

In končno je treba ugotoviti, da si avtorji osnutkov kongresnih dokumentov z »razmišljanji« govorcev na seji nimajo pri milem bogu kaj pomagati in lahko le skličejo nov sestanek na isto temo. Dobro pa bi bilo, da bi bil na tej seji magnetogramski zapis vseh govorcev, kajti lahko se zgodi, da se bo marsikdo spet sprenevedal.

Toda bistvo je drugje. V resnici nekateri sindikalni funkcionarji niso kos zahtevam časa in novim izzivom, ki so pred sindikati. Kadrovske vrtnarjenje v sindikatih dejavnosti je prefinjeno, zbiranje podpore v sindikatih podjetij (tupatam omejeno le na ozek krog vodstva sindikata) je veržno zagotavljanje lojalnosti, in zato kadrovskih menjav tudi na kongresih sindikatov ni moč pričakovati. Naj zveni še tako trdo, vendar drži: nekateri hočejo obdržati svoje fevde, ker so ta čas edino sredstvo, denimo za čakanje na upokožitve, nekateri se nimajo več kam dati – vsi pa čakajo na gradiva, ki jih pripravijo strokovne službe ali predsedstvo, in potem z nožem nadnje. Prav zanimivo bo videti avtentična gradiva za kongrese in skupščine sindikatov dejavnosti! Že zdaj lahko trdimo, da jih bo marsikateri sekretar prepisal iz osnutkov kongresnih dokumentov, specifik v svoji dejavnosti, probleme, ki jih imajo delavci konkretno v posameznih podjetjih in ustanovah, pa zaobšel.

V bazi se marsikaj dogaja, pa gre mimo gromovnikov in prežvekovalcev gradiv. Sindikat in neke podjetju noče sodelovati s sekretarjem sindikata dejavnosti in hoče biti direktno vključen v Zvezo. Ne gre. Statut tega ne omogoča. Na drugem koncu Slovenije tajnika podjetja spelje članstvo k drugemu sindikatu, kajti nekomu se ne da dvigniti riti iz pisarne. V prometu in zvezah imamo na Slovenskem toliko sindikatov, kolikor jih svet ne pozna, povrh tega pa vsaj dva, če ne več, sekretarja osebno poznata vsakega člana, kar kaže na neracionalno organiziranje na ravni države. Še nekaj takšnih cvetk imamo v predalu, odzive iz podjetij in posameznikov, ki so izredno kritični do razmer in delovne »vneme« nekaterih sindikalnih profesionalnih ali polprofesionalnih funkcionarjev. Silijo k izpraševanju in samizpraševanju. Kričijo po jasnih besedah in odločitvah na sindikalnih panožnih kongresih!

Pa stroka!? V celotni organizaciji je premalo. Zato pa imamo funkcionarčije, ki se gredo aktivizem. In ker je tako, so prepiranja malih duhov o pristojskih (to pa je povezano tudi s sredstvi) »ocharljiv« vsakdanjik soočanj, čeprav je na dlani, da brez sposobnih in predvsem prodornih ljudi na območjih in v sedanjih občinskih pisarnah funkcioniranje organizacije ni možno, za članstvo pa bi bila drugačna organizacija nepotrebna. Ve se, da so sindikati dejavnosti samostojni subjekti v federaciji, ki se ji pravi Zveza svobodnih sindikatov Slovenije. Ali je sedanje število sindikatov dejavnosti smotno, je drugo vprašanje. Problemi so in jih nima smisla pometati pod preprogo, kajti prej kot slej bo zasmrdelo ali pa se bo organizacija z njimi ukvarjala spet do tretjega kongresa.

V svetu se pri organiziranju soočajo z različnimi problemi. Pri nas je danes bistvena razlika in predvsem so drugačni pogoji za delo in življenje ljudi, ki so zaposleni v gospodarstvu, in spet drugačni v nekdanjih družbenih dejavnostih in v državni upravi. Pridobivanje dohodka je različno. Ta nenek položaj delavcev in članstva sindikatov zahteva različne pristope pri sindikalnem delu, različno organiziranost in tudi strokovni aparat organizacije mora biti prilagojen tem različnim izhodiščem. Prav zato je potrebna takšna organizacijska prožnost, da članom omogoča odgovor na vprašanja, ki jih tiščijo. Hkrati mora biti organizacija kot celota in njeni posamezni samostojni deli pripravljeni na nove izzive, ki jih na slovenska tla prinaša kapitalizem. Toda vseh odgovorov za slovensko rabo ne bomo našli v delovanju denimo nemških, avstrijskih, italijanskih in francoskih sindikatov. Vsega se enostavno ne da cepiti na slovenski, včasih kar divji sindikalni poganjek, pa čeprav različni predavatelji iz tujine in seminaristi, ki se odhajajo izobraževati v tujino, hočejo prav to. Psihosocialna struktura naših ljudi ni po kopitu iz tujine, družbena podstat je različna od tuje. Slovenija je velika vas in zato potrebuje dokaj avtentičen, samosvojen, vendar v času družbenih sprememb, ki smo jim priče, sposoben sindikat. Pa ni bistveno, ali ga vodijo Franceti, Hilde, Bertli, Kristjani... Namesto prežvekovalcev gradiv, separatnega sestankovanja in študiranja scenarijev, gromovnikov brez vsebine so potrebni pokončni ljudje z znanjem in hotenjem.

SKLEP

o sklicu ter sestavi in izvolitvi delegatov 2. kongresa Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

1. Svet ZSSS sklicuje 2. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki bo v soboto, 3. decembra 1994 v Ljubljani v dvorani Smelta.
2. kongres ZSSS bo trajal en dan.
2. kongres zveze svobodnih sindikatov Slovenije bo obravnaval poročilo o delu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in njenih organov v preteklem obdobju, sprejel statut ZSSS, program in druge kongresne sklepe, izvolil predsednika ZSSS in nadzorni odbor ZSSS.
2. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije bo sestavljalo 200 delegatov.
- Struktura delegatov 2. kongresa ZSSS:
 - 70 članov dosedanjega Sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije
 - 130 delegatov, ki jih izvolijo sindikati dejavnosti in interesni obliki sindikalnega organiziranja glede na število članov, in sicer:
 1. Sindikat dejavnosti družbenih in državnih organov – 3 delegate
 2. Sindikat dejavnosti energetike Slovenije – 5 delegatov
 3. Sindikat dejavnosti finančnih organizacij Slovenije – 2 delegata

SKLEP

o postopku evidentiranja in kandidiranja predsednika Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in članov nadzornega odbora ZSSS ter evidentiranju sekretarja sveta ZSSS (generalnega sekretarja ZSSS)

1. VOLITVE PREDSEDNIKA ZSSS IN EVIDENTIRANJE SEKRETARJA SVETA ZSSS (GENERALNEGA SEKRETARJA ZSSS)

Pri evidentiranju in kandidiranju predsednika ZSSS in evidentiranju sekretarja Sveta ZSSS (generalnega sekretarja ZSSS) je treba upoštevati naslednje kriterije:

 - članstvo v sindikatu dejavnosti,
 - ugled in zaupanje med sindikalnim članstvom,
 - strokovnost in usposobljenost kandidata za prevzem predlagane funkcije,
 - dosedanje vključevanje v aktivnosti in uveljavljanje interesov sindikalnega članstva,
 - sprejemanje programa ZSSS in izoblikovan osebni pogled o načinih njegovega uveljavljanja in dograjevanja,
 - sposobnost zaznavanja in definiranja realnih problemov, organiziranja in vodenja demokratične razprave in pripravljenost za sprejemanje argumentiranih predlogov in stališč drugih.

2. POSTOPEK EVIDENTIRANJA IN KANDIDIRANJA

- 2.1. EVIDENTIRANJE PREDSEDNIKA ZSSS IN SEKRETARJA SVETA ZSSS (GENERALNEGA SEKRETARJA ZSSS)
 - 2.1.1. V evidentiranje se lahko vključijo vse organizacije in organi v ZSSS.
 - 2.1.2. Organ oz. organizacija, ki evidentira, mora pridobiti soglasje evidentiranih za sodelovanje v kandidacijskem postopku in predlog utemeljiti.
 - 2.1.3. Predlogi evidentiranih kandidatov z njihovimi soglasji in utemeljitvami se pošljejo komisiji za izvedbo kadrovskih postopkov.
- 2.2. KANDIDACIJSKI POSTOPEK ZA PREDSEDNIKA ZSSS
 - 2.2.1. Kandidacijski postopek za predsednika ZSSS se opravi v organih sindikatov dejavnosti Slovenije.
 - 2.2.2. Komisija predloži v kandidacijski postopek tiste evidentirane kandidate, ki so dali soglasje k svoji kandidaturi in za katere so predložene pisne utemeljitve.
 - 2.2.3. V kandidacijskem postopku sindikati dejavnosti Slovenije in interesni obliki sindikalne organiziranosti odločijo, katerim od predlaganih kandidatov dajo soglasje za sodelovanje v nadaljnjih volilnih postopkih.
 - 2.2.4. Organi sindikatov dejavnosti Slovenije in interesnih oblik sindikalne organiziranosti se morajo seznaniti z vsemi evidentiranimi kandidati ter jim zagotoviti enake možnosti za njihovo osebno predstavitve.
 - 2.2.5. Po izvedenem kandida-

cijskem postopku Svet ZSSS določi kandidatno listo, na katero se uvrstijo kandidati, ki so dobili soglasje najmanj tretjine sindikatov dejavnosti Slovenije in interesnih oblik sindikalne organiziranosti ali ki so dobili soglasje sindikatov dejavnosti in interesnih oblik sindikalne organiziranosti, ki združujejo najmanj tretjino članov ZSSS.

3. ROKOVNIK ZA IZVEDBO POSAMEZNIH AKTIVNOSTI

3.1. ROKOVNIK ZA EVIDENTIRANJE PREDSEDNIKA ZSSS, ČLANOV NADZORNEGA ODBORA ZSSS IN SEKRETARJA SVETA ZSSS (GENERALNEGA SEKRETARJA ZSSS)

Postopek evidentiranja se izvede do 20. 8. 1994. Do tega roka morajo vsi nosilci evidentiranja komisiji za izvedbo kadrovskih postopkov poslati podatke o evi-

4. Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije – 3 delegate
 5. Sindikat gozdarstva Slovenije – 1 delegata
 6. Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije – 12 delegatov
 7. KNG – 8 delegatov
 8. Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije – 9 delegatov
 9. Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije – 2 delegata
 10. SKEI – 34 delegatov
 11. Sindikat delavcev v kulturi Slovenije – 1 delegata
 12. Sindikat lesarstva Slovenije – 7 delegatov
 13. Sindikat obrtnih delavcev Slovenije – 3 delegate
 14. Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije – 4 delegate
 15. Sindikat tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije – 18 delegatov
 16. Sindikat delavcev trgovine Slovenije – 12 delegatov
 17. Sindikat delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti Slovenije – 2 delegata
 18. Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije – 2 delegata
 19. Sindikat upokožencev Slovenije – 1 delegata
 20. Sindikat poklicnih gasilcev Slovenije – 1 delegata
4. Do 31. oktobra 1994 sindikati dejavnosti na posebnih obrazcih sporočijo odboru za pripravo 2. kongresa ZSSS osnovne podatke o izvoljenih delegatih (priimek, ime, naslov, poklic ...).

Mag. Dušan Semolič,
predsednik ZSSS

Delavci Eureka nočejo delati za zajamčeni OD

Čeprav direktor Eureka iz Lovrenca na Pohorju Anton Pelc ponuja 11 delavcem, ki že teden dni stavkajo, zajamčene plače, delavci za takšno plačo nočejo več delati. Na delo so se pripravljene vrniti šele, ko jim bo direktor izplačal normalno plačo.

Eureka, ki jo je lani ustanovil Anton Pelc, je vzela v najem prostore in stroje Tovarne srpov in kos. Najela je propadlo orodjarno in zaposlila 11 delavcev bivše orodjarne, ki so v podjetje prinesli tudi za 3,5 milijona tolarjev odpravnin. Dokler je bil denar od odpravnin, so delavci redno dobivali plače, potem pa se je zataknilo. Eureka ima nenehno težave s poslovanjem. Delavci menijo, da je doslej ni doletel stečaj samo zaradi njihovega pridnega in slabo plačanega dela. Sedaj ne vidijo več smisla ohranjati podjetje, ki jim za trdo in težko delo nudi samo zajamčene plače.

Tomaž Kšela

ROKOVNIK

vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih priprav na 2. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Zap. št.	NOSILEC	Rok	NALOGE
1.	Komisija za izvedbo posameznih nalog	do 23. 5. 1994	– oblikovanje delovnih osnutkov posameznih kongresnih dokumentov
2.	Svet ZSSS	do 6. 6. 1994	– sprejem sklepa o sklicu 2. kongresa ZSSS – sprejem rokovnika vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih priprav na 2. kongres ZSSS – sprejem sklepa o postopku evidentiranja in kandidiranja predsednika ZSSS in članov nadzornega odbora ZSSS ter evidentiranju sekretarja Sveta ZSSS (generalnega sekretarja ZSSS) – sprejem osnutkov: * statuta ZSSS * programskega dokumenta ZSSS
3.	Komisija za izvedbo kadrovskih postopkov	do 20. 8. 1994	– obravnava predlogov evidentiranih kandidatov za predsednika ZSSS
4.	Sindikati dejavnosti Slovenije	do 20. 9. 1994	– obravnava osnutkov dokumentov iz 3. točke – izvolitev delegatov za 2. kongres ZSSS – opredelitev do predlaganih kandidatov za predsednika ZSSS – predlaganje kandidatov za člane nadzornega odbora ZSSS
5.	Komisija za izvedbo posameznih kongresnih nalog	do 30. 9. 1994	– obravnava pripomb in predlogov k osnutkom dokumentov in oblikovanje delovnih predlogov kongresnih dokumentov
6.	Odbor za pripravo 2. kongresa ZSSS	do 15. 10. 1994	– obravnava delovnih besedil predlogov dokumentov: * statuta ZSSS * programskega dokumenta * poročila o delu ZSSS med 1. in 2. kongresom ZSSS
7.	Nadzorni odbor	do 30. 10. 1994	– oblikovanje predloga poročila nadzornega odbora
8.	Svet ZSSS	do 30. 10. 1994	– določitev predlogov: * statuta ZSSS * programskega dokumenta * poročila o delu ZSSS med 1. in 2. kongresom ZSSS – oblikovanje kandidatnih list za volitve: * predsednika ZSSS * nadzornega odbora ZSSS
9.	Kongres ZSSS	sobota, 3. 12. 1994	2. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

TOVARNO ZMAJ SO ZAPRAVILI BIVŠI DIREKTORJI

Program prestrukturiranja Iskre Baterij d. o. o. je Revitalova sanacijska ekipa izdelala pred dobrima dvema mesecema. Predlogi ukrepov izhajajo iz izgube, ki znaša 6,5 milijona mark, in ocene prometne vrednosti v višini 5 milijonov DEM. Tovarni torej manjka milijon in pol mark trajnih virov sredstev, nam je za začetek povedal Igor Triller, vršilec dolžnosti direktorja Revitala. Kljub temu, da je bila tovarna že zdavnaj zrela za stečaj, je sanacijska ekipa zaradi interesov Iskre IEZE holdinga (ki je 30-odstotni lastnik) pripravila program prisilne poravnave. Njegovo bistvo je takojšnja selitev sedeža in večine delov podjetja na lokacijo Šentvid pri Stični. Donosna program-ska jedra pa bodo dajala delo le 130 zaposlenim, odveč bo torej vsaj 70 delavcev.

Revitalova ekipa je porabila za analizo dejanskega stanja kar štiri mesece. Delo se je zavleklo, ker računovodstvo podjetja ni imelo skoraj nobenih podatkov. Številke iz prejšnjih bilanc niso veljale skoraj nič. Igor Triller misli, da so tovarno baterij zapravili prejšnji šefi na čelu z Vladom Podlogarjem.

Razlog za izgubo niso dragi krediti, ampak proizvodnja z izgubo. Za popularno »minjonko« so iztržili le polovico proizvodne cene. Izgube pa niso prinašali le izdelki za

profesionalne namene, proizvedeni v šentviškem obratu. Proizvodni stroški so bili bistveno previsoki zlasti zaradi prevelikega števila zaposlenih »belih ovratnikov«. Igor Triller meni, da je bilo le-teh kar štirikrat preveč. Preveč pa je bilo tudi delavcev v proizvodnji. Španska tovarna z enakim številom zaposlenih je proizvedla kar petkrat več izdelkov kot Iskra Baterije.

Po Trillerjevem mnenju je bila napaka tudi ustanovitev

Zmaja d. d., na katero so Baterije d. o. o. prenesele le trženje. Ob tem ko je delniška družba tržila celo s profitom, se je izguba v d. o. o. nenehno povečevala. Vlado Podlogar je bil direktor obeh firm in je zato najbolj odgovoren za izjemno slabe rezultate. Direktor je v vsaki od omenjenih tovarn zaslužil po 3.000 DEM in tudi njegovih 12 sodelavcev, ki so bili plačani po individualnih pogodbah, je prejelo zelo veliko denarja. Sanacijska ekipa

se je odločila, da mora delniška družba, ki je bila ustanovljena kot by-pass podjetje čimprej odmreti.

Novi vršilec dolžnosti direktorja Jože Hren, ki po Trillerjevem mnenju dobro obvlada svoje naloge, pa zdaj zasluži le 120 tisočakov na mesec. Člani sanacijske ekipe pa ne dobivajo ničesar, ker denarja ni.

Sanacijska ekipa je ugotovila velike razlike v produktivnosti in uspešnosti delavcev. Triller pravi, da polproletarci v Šentvidu pri Stični ga-

Igor Triller, v.d. direktorja Revitala

Odvetniki kot stečajni upravitelji

Kot nam je povedal Igor Triller, so se sanatorji izognili predlogu za stečaj zaradi slabih izkušenj s sodišči in stečajnimi upravitelji. Stečaj Iskre Delta teče že šesto leto. Stečajni upravitelj je odvetnik Srečo Jadek, katerega soproga je sodnica ljubljanskega sodišča. Skoraj enako dolgo poteka stečaj Iskre AVN. Stečajni upravitelj postopoma prodaja poslovne prostore. Firma v stečaju pa ne dela ničesar in ne ustvarja nobene nove vrednosti. Zdi se, da odvetniki stečajniki, ki vodijo tudi po več stečajnih postopkov, lahko res dobro zaslužijo. Prav bi bilo, da bi odvetniška zbornica analizirala razmere, ki kažejo, da njeni posamezni člani škodujejo ugledu tega poklica.

rajo kot črna živina za enake plače kot delavci v Stegnah, ki pogosto stavkajo oziroma protestirajo z nedelom. Več deset delavcev, ki so bili začasno premeščeni iz Stegen v Šentvid, ni moglo slediti tempu dela v podeželskem obratu. Triller pravi, da bi danes lahko tja stalno vozili po 30 delavcev, vendar nihče od delavcev na to možnost ne pristaja.

Program prestrukturiranja tovarne baterij pomeni tudi novo organizacijo podjetja. Po njej bodo v Stegnah ostali le očiščeni in donosni programi okroglih baterij, vse drugo pa bo premeščeno v Šentvid. Večji del tovarniških in upravnih prostorov bo zato namenjen prodaji.

S hipotekami zavarovane terjatve največjih upnikov (Zavarovalnica Triglav, Republika Slovenija in Ljubljanska banka) bodo po prodaji objektov poplačane 100-odstotno. Drugi upniki bodo v dveh letih dobili 60 odstotkov svojih terjatev. Program ne upošteva listin za manj izplačane OD. Triller meni, da so prenizke plače marginalen problem, listine pa le »blef« za delavce. Sanatorji so izračunali, da bo prisilna poravnava omogočila ponovno normalno življenje tovarne baterij v dveh oziroma treh letih, odvisno od višine izkupička za prodane objekte.

Program ne vsebuje odpravnin za nekaj več kot 70 preseženih delavcev. Po programu bo odpuščanje potekalo na podlagi 51. člena zakona o stečajih, ki dopušča odpuščanje delavcev z enomesečnim odpovednim rokom in brez odpravnine. Izplačane odpravnine bi

po Trillerjevem mnenju pomenile stečaj te tovarne baterij. Prav stečaju pa so se sanatorji skušali izogniti, ker lastniki in upniki v Ljubljani ne morejo vplivati na izbiro stečajnih upraviteljev in potek stečajnih postopkov.

Velik problem dosedanjega poteka sanacije je odhajanje najboljših strokovnjakov in zdaj še ključavničarjev in orodjarjev. Vsi ti odhajajo zaradi izjemno nestimulativnih plač. Plače nekvalificiranih delavcev znašajo 30.000 in z dodatki lahko dobijo celo več kot kvalificirani delavci. Za takšno politiko so se sanatorji odločili zaradi mnenja, da z manj kot 30.000 ni mogoče preživeti.

To, kar je povedal Igor Triller, se v glavnem sklada s tem, kar sta za članek v prejšnji številki DE povedala Aleksander Jakomin in Božidar Velikonja. Tovarna v Stegnah oziroma njen večji del je dejansko predmet prodaje. Odpuščanje in odhajanje delavcev pa ni posledica sanatorskih muh in želja, ampak grehov iz preteklosti. Največja odgovornost nedvomno pada na Vlado Podlogarja, ki je bil še v začetku letošnjega leta član upravnega odbora delniške družbe.

Vse, kar se danes dogaja v Baterijah d. o. o., je torej zakonito. Kar zadeva presežne delavce, pa sanatorji računajo na pomoč ministrstva za delo, ki bi lahko primaknilo denar za odpravnine.

Vse to pišemo ob predpostavki, da je Revitalova ekipa ugotovila dejansko stanje. Upamo, da glede tega nismo v zmoti.

Franček Kavčič

Usoda Beltinke vse bolj negotova

Čeprav je upravni odbor Beltinke iz Beltincev razrešil staro vodstvo in je vse kazalo, da bo za krmilo podjetja ponovno sedel menedžer Peter Bajželj iz Rašice iz Gameljna, se razmere v njej še naprej zaostrejo. Delavke in delavci, ki že tri tedne zamenjajo na aprilsko plačo, so začeli v ponedeljek stavkati. Vodilnim v podjetju je menda uspelo zbrati sredstva za plače, pa so ga menda porabili upniki, ki so posojali denar bivšemu vodstvu. V takšnih razmerah je Peter Bajželj upravnemu odboru Beltinke sporočil, da se odpoveduje direktorski dolžnosti in za podjetje predlagal uvedbo stečajnega postopka. V tem primeru bi proizvodnjo Beltinke prenesli na novo podjetje.

Kako rešiti Beltinko, ki ima ob vseh težavah na srečo še vedno veliko dela, se bodo pogovorili vodstvo tovarne, predstavniki sindikatov, predstavniki bivše matične firme Rašica iz Gameljna in predstavniki lokalne občinske vlade v Murski Soboti. Morda bo po tem sestanku njena usoda bolj jasna.

Tomaž Kšela

V TAMU NESTRPNO ČAKAJO NA KREDITE

Na pobudo Demokratske stranke in Obrtno podjetniške stranke je vodstvo mariborskega Tama v ponedeljek v navzočnosti novinarjev predstavilo gospodarsko problematiko te delniške družbe. Obe politični stranki želita po parlamentarni poti pomagati Tamu, zato sta želeli zbrati čimveč informacij o sedanjih težavah delniške družbe.

Že v začetku maja je bil pri ministru za gospodarske dejavnosti dr. Maksu Tajnikarju sklenjen dogovor med vodstvom Tama in predstavniki Agencije za sanacijo bank, da bo Tam dobil 10 milijonov mark kredita, vendar do realizacije dogovora še ni prišlo. Banke namreč terjajo trdna jamstva, da bo denar vrnjen. Zahtevajo hipoteke na nepremičnine, garancijo Republike Slovenije, cesijo deviznih prilivov in podobno.

Po besedah direktorja Maksimilijana Senice Tam tako še vedno nima zagonskih sred-

stev za začetek proizvodnje za znane kupce. Za letošnje leto ima za več kot 300 milijonov mark naročil. V prvi polovici leta bi moral doseči realizacijo 150 milijonov mark, vendar je bo samo nekaj deset milijonov mark, ker nima obratnega kapitala oziroma zagonskih sredstev za razširjeno proizvodnjo. Maksimilijan Senica je tudi opozoril, da ima Tam več kot 40 milijonov mark terjatev v republikah bivše Jugoslavije, vendar Slovenija doslej ni storila skoraj nič da bi bile poplačane. V tej zvezi je Senica omenil tudi absurdno situacijo, ko v prostorih Jugobanke, ki jih le-ta Tamu v celoti ni plačala, domuje mariborska enota republiškega razvojnega sklada in Jugobanka plačuje najemnino. Tam pa brez uspeha toži Jugobanko za plačilo kupnine ali vrnitev prostorov.

Skratka, v Tamu še vedno čakajo na uresničitev majskega dogovora pri ministru

dr. Maksu Tajnikarju, demokratska stranka pa namerava na Tamove probleme opozoriti tudi poslance državnega zbora. Medtem Tamova nelikvidnost povzroča že velike probleme tudi drugim mariborskim podjetjem. Tako so v terek začeli stavkati delavci v družbi Gospodarska vozila v koncernu TVT, kjer vodstvo delavcem ne more izplačati plač, ker od Tama še ni dobilo plačila za polizdelke.

Tomaž Kšela

SKLAD IŠČE NOVE KUPCE DOLGOVAŠKE OPEKARNE

Ko je sedaj že bivši lastnik Franc Gajšek iz Ljubljane razdril kupoprodajno pogodbo o nakupu dolgovaške Opekarne ter odstopil kot njen direktor in ko so delavci stavko, napovedano za 1. junij, prelomili na 1. julij, so se razmere v tej Opekarni v občini Lendava začele postopoma razpletati.

Delavci, ki so že od januarja dobivali zajamčeno plačo 15.500 tolarjev neto, so po besedah sekretarke krajevnega odbora območne organizacije ZSSS za Pomurje v Lendavi Zdenke Bobovec že v začetku aprila napovedali stavko. Lastnik Opekarne Franc Gajšek je po tej grožnji delavcem izplačal za marec 80-odstotne plače po kolektivni pogodbi.

V začetku maja je Opekarno prizadejal požar in uničil dobršen del zastarele tehnologije. Neuradno je bila škoda ocenjena na 4,5 milijona tolarjev. Franc Gajšek je delavce na zboru obvestil, da morajo zato na čakanje do 1. julija. »Že naslednji dan so vsi delavci dobili odločbe o čakanju, v tovarni sta ostala samo vratarja,« pojasnjuje Zdenka Bobovec.

Namesto plač so delavci dobili obvestilo, da je Franc Gajšek razdril pogodbo z republi-

škim razvojnim skladom, češ da mu je ta zamlčal obremenitve opekarne, ki jo je kupil. Tako je njenih 62 delavcev ostalo v negotovosti ne samo glede svojih plač, ampak tudi o nadaljnji usodi tovarne, ki jim je in jim še daje kruh.

Delavci so pod vodstvom stavkovnega odbora s predsednikom Zdravkom Fajfarjem na čelu začasno zasedli tovarno, saj so se bali, da bi jim kdo prodal opeko, ki so jo sami proizvedli. S prodajo opeke, ki je uskladiščena na dvorišču opekarne, bi podjetje toliko iztržilo da bi lahko delavci dobili aprilске plače in vse druge dohodke, ki jim pripadajo po zakonu.

Ker je Sklad Republike Slovenije za razvoj ponovno postal lastnik Opekarne, so se delavci začeli pogajati z njim. Pristal je, da delavcem do konca tega tedna izplača 90-odstotne plače po kolektivni pogodbi za april in maj. Poleg tega naj bi delavci prejeli regres po kolektivni pogodbi, v mesecu juniju pa bodo lahko po dogovoru šli tudi na letni dopust. Do konca junija bo republiški razvojni sklad pripravil v pisni obliki program sanacije Opekarne.

Po besedah Zdenke Bobovec naj bi predstavniki občin-

ske vlade, direktorji partnerskih podjetij in nekatera druga podjetja in ustanove v Lendavi in Pomurju pokazali interes za obstoj Opekarne. Kakor kaže, bi tudi republiški razvojni sklad rad našel kupca ali kupce za Opekarno v Pomurju, saj je ni lahko voditi iz razdalje 250 kilometrov.

Kljub vsemu je Zdenka Bobovec realen optimist. S skladom smo se tokrat pogajali tako kakor še nikoli doslej. »Če se bomo vsi partnerji še naprej pošteno pogajali, je realno pričakovati, da bomo Opekarno rešili. Samo nihče ne sme držati fig v žepu...«

Predstavniki Sklada Republike Slovenije za razvoj Franc Humar se je med pogajanja o usodi dolgovaške Opekarne nenapovedano oglasil tudi na sedežu krajevnega odbora ZSSS pri sekretarki Zdenki Bobovec, ki je s sindikalne strani vodila pogajanja delavcev z delodajalci. To je bilo prvič na Štajerskem in v Pomurju, da je predstavnik sklada »prestopil sindikalni prag« – in to seveda, da bi čim hitreje našli rešitev, ki bo sprejemljiva za delavce in za delodajalce.

Tomaž Kšela

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

NOVA SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOSPODARSTVO S KOMENTARJEM!

Izdali smo novo

SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO ZA GOSPODARSTVO S TARIFNO PRILOGO S KOMENTARJEM IN DOGOVOR O POLITIKI PLAČ V GOSPODARSTVU ZA LETO 1994. Komentar delovnopравниh dela Splošne kolektivne pogodbe je prispeval Gregor Miklič, komentar tarifnega dela pa Brane Mišič.

Cena brošure je 1.500 SIT + 5% prometni davek, t.j. 1.575 SIT. Brošuro lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, telefoni (061) 321-255, 1310-033 in 313-942, fax 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo _____ izvod(ov) brošure SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOSPODARSTVO S KOMENTARJEM IN DOGOVOR O POLITIKI PLAČ V GOSPODARSTVU ZA LETO 1994 (separat socialnega sporazuma).

Naročeno pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Ime in priimek podpisnika: _____

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku; 2. Ind. naročniku pošljite po povzetju

žig

Podpis naročnika

ZADRUGE PREVZELE MLEKARNO CELEIA

Predstavniki sklada za razvoj, lastniki mlekarne Celeia, in poslovodstvo mlekarne so 8. junija na tiskovni konferenci oznanili, da je uspešno končan postopek lastninjenja še v enem od skladovih podjetij. Lastniki so postali kmetje, združeni v dvanajset zadrug, vsi drugi pa so se za svoje deleže obrisali pod nosom. Za to lastništvo so morali proizvajalci mleka skladu po dolgotrajnih in mučnih pogajanjih odšteti 3,8 milijona mark. Novim lastnikom niso bili priznani vložki iz preteklosti niti niso bile upoštewane zakonsko priznane terjatve delavcev.

Sklad za razvoj je pri sanaciji mlekarne imel srečno roko pri izbiri kadrov. Po zaslugi tega in državnega denarja je mlekarne prej kot v letu dni izplaval iz težkih razmer in pričela že v prvem polletju leta 1993 kazati znake oživitja. S spremembo strukture proizvodnje, povečevanjem deleža predelave in drugimi ukrepi je mlekarne konec

leta že pozitivno poslovala, in Sklad se je odločil za prodajo svojega deleža. Pri razpisu prodaje je v celoti zanemaril dejstvo, da proizvajalci, ki so to mlekarne zgradili, le-to tudi potrebujejo, in je iskal zgolj najugodnejšega ponudnika. Obstajala je resna nevarnost, da bo mlekarne prešla v roke gospodarja, ki bo v celoti ukinil njeno proizvodno funkcijo in jo izkoristil zgolj kot center za distribucijo tujih mlečnih proizvodov. Ta nevarnost je ponovno združila proizvajalce mleka na območju celjske in koroške regije. V zadrugah so pravilno ocenili ogroženost 4200 kmetij, ki bi ob takšni mlečni politiki izgubile večinski del sredstev za obstoj, in nastala je pogajalska skupina, ki je uspela ohraniti mlekarne v lasti tistih, ki jo potrebujejo.

Koržetov sklad je v tem procesu nehoti odigral za slovensko kmetijstvo in združništvo zelo pomembno vlogo. S svojim

poskusom prodati mlekarne tujcem je sprožil proces združevanja z jasno izraženim interesom, in rezultat bo prav gotovo viden tudi v nadaljnjem povezovanju na drugih področjih. Sklad je ohranil 132 delovnih mest od dvestotih in povzročil okrevanje klinično že mrtve mlekarne. Prav in pošteno je, da priznamo pozitivno vlogo institucije, ki med Slovenci nima ravno velikega ugleda.

Čeprav so sklicatelji tiskovne konference slovenski javnosti oznanili, da je proces lastninjenja, končan in da je lastnik mlekarne Celeia znan, to ne drži popolnoma. Odprto je vprašanje lastništva delavcev. Delavcem je država že ukradla 9-odstotni delež z zakonom o zadrugah, preostalih 11 odstotkov iz naslova neizplačanih osebnih dohodkov po kolektivni pogodbi od leta 1990 pa je treba še izterjati. Za vse zaostale terjatve je prevzel obveznosti sklad za razvoj. Za boljše razumevanje je

treba pojasniti, da gre za 750.000 DEM. To je znesek, ki še zdaleč ne bo pokrival vseh omejenih terjatev, saj so delavci v mlekarne pustili znatno več, kot jim sklad priznava. Upamo, da za uveljavitev teh zahtev ne bo potrebna še ena tožba in bomo tako v interesu novega večinskega lastnika kot delavcev, ki jih zastopa Zveza svobodnih sindikatov, ROS za kmetijstvo, pravice uveljavili z dogovorom.

Predstavniki novega lastnika dipl. inž. Peter Vrisk in direktor olastninjene mlekarne dipl. inž. Zdravko Počivalšek sta nam zagotovila, da s prevzemom mlekarne prevzemajo tudi vse tekoče obveznosti do zaposlenih, kar pomeni dosledno spoštovanje panožne kolektivne pogodbe in izvajanje z zakonom določenih pravic soupravljanja.

Delavci izražajo podporo in zaupanje novemu vodstvu in naklonjenost novemu lastniku. Podpora nedvomno izvira iz doseženih rezultatov v preteklosti, naklonjenost pa iz spoznanja o nujnosti sodelovanja in soodvisnosti.

Vodstvu mlekarne želimo uspešno delo, novemu lastniku pa še nadaljnje uspešno sodelovanje in združevanje, ki bo prav gotovo obrnilo nov list v zgodovini združništva.

Srečko Čater

AGONIJA DELAVK CAPRICEA JE KONČANA

Agonija 360 delavk in delavcev tovarne konfekcije Caprice iz Lenarta, ki niso dobili plač za januar, februar, marec, april, maj in prve dni junija, je končana. Na predlog zbora delavcev in delavskega sveta je Temeljno sodišče v Mariboru 3. junija za to tovarno uvedlo stečajni postopek. Za stečajno upraviteljico je imenovana Irena Lesjak. Že naslednji teden bodo delavkam in delavcem

Capricea začeli deliti odločbe o prekinitvi delovnega razmerja. To jim bo omogočilo prijavo na zavodu za zaposlovanje, in morda bodo »že« 10. julija dobili denarno nadomestilo za čas brezposelnosti. Tako bodo po več kot šestih mesecih, kot so bili prisiljeni živeti brez vsakršnih prejemkov, vendarle dobili sredstva za vsaj minimalno socialno varnost.

Tomaž Kšela

BEGRAD V LASTI DELAVCEV

Prav 3. junija 1994, ko so gradbinci praznovali svoj dan, se je v sodni register vpisala Beograd d.d. kot naslednica bivšega družbenega podjetja. Gre za prvo gradbeno podjetje, ki se je uspešno lastninsko preoblikovalo z notranjim odkupom.

Premoženje Beграда je po novem porazdeljeno med 350 zaposlenih in upokoencev. Najvišji delež posameznika je 0,4 odstotka. Delavci in upokoenci so pri lastninjenju

uporabili svoje certifikate, delavci pa so dodali tudi listine za premalo izplačane plače.

Izvedba lastninskega programa je nedvomno rezultat korektnega sodelovanja med poslovodstvom podjetja na čelu z direktorjem Francem Panjanom in Svobodnim sindikatom, ki mu predseduje Peter Raztresen.

Vsem novim lastnikom čestitamo in jim želimo novih poslovnih uspehov.

F. K.

PLAČE IN NAPREDOVANJE V JAVNEM SEKTORJU

Ilija Jurančič

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Uskladitev in razširitev napredovanja v plačilne razrede

Zakon o razmerjih plač uveljavlja napredovanje v višji plačilni razred na istem delovnem mestu. To napredovanje lahko znaša največ pet razredov, za zdravnike pa sedem plačilnih razredov. Kriteriji in postopki napredovanja se določijo s pravilnikom, ki ga za posamezno področje predpiše pristojni minister.

Sistem plač, vzpostavljen z zakonom o razmerjih plač in dokončno oblikovan s pravilnikom o napredovanju, uvaja med dejavnostmi javnega sektorja diskriminacijo, kakršne doslej še ni bilo. Med dejavnostmi so namreč na podlagi zakona uveljavljene zelo različne možnosti napredovanja na zahtevnejše delo, na to pa za vse enako napredovanje na istem delovnem mestu. Poleg tega doslej poznani predlogi pravilnikov predvidevajo, naj bi delavci na delovnih mestih nižjih tarifnih razredov napredovali le simbolično. A prav teh delavcev je npr. v zdravstvu in v socialnem varstvu upoštevanja vreden odstotek, v državni upravi pa jih praktično ni.

V državni upravi uradnik z visoko izobrazbo napreduje od strokovnega sodelavca (24. plačilni razred, 3,10) do svetovalca vlade (36. plačilni razred, 6,00), na to pa še pet plačilnih razredov na istem delovnem mestu, do 41. plačilnega razreda (8,00). Začetna plačla državnega uradnika z visoko izobrazbo je torej 85.436,00 sit, končna plačla tega uradnika pa je 165.360,00 sit, kar je 194 odstotkov začetne plače. Z 20 odstotki povečanja na delovno dobo doseže 198.432,00 sit ali 232 odstotkov začetne plače. V socialnem varstvu je diplomirani sociolog, diplomirani psiholog, diplomirani socialni delavec ali diplomirani ekonomist razporejen v 25. plačilni razred (3,25) in ne more napredovati na zahtevnejše delovno mesto. Na istem delovnem mestu napreduje za pet plačilnih razredov do 30. plačilnega razreda (4,20). Začetna plačla takega strokovnega delavca znaša 89.570,00 sit, njegova končna plačla pa 115.752,00 sit, kar po-

meni povečanje za 129 odstotkov. Z 20 odstotki povečanja za delovno dobo znaša njegova plačla na koncu delovne kariere 138.902,00 sit ali 155 odstotkov začetne plače. Možnosti državnega uradnika z enako stopnjo izobrazbe so torej neprimerne večje, in to tudi v primeru, če na zahtevnejše delo napreduje »samo« do svetovalca predstojnika (32. plačilni razred, 4,70) in nato še pet plačilnih razredov na istem delovnem mestu, do 37. plačilnega razreda (6,40).

Možnosti zaposlenih v drugih dejavnostih javnega sektorja so nekoliko med obema opisanimi skrajnostima. Nekatere dejavnosti so v nekoliko boljšem, druge v nekoliko slabšem položaju, vendar to velja le za zaposlene z visoko izobrazbo. Vsi zaposleni v nižjih tarifnih razredih so enako diskriminirani, kar velja tudi za višjo izobrazbo. Tarifiranje tipičnih delovnih mest je izvedeno tako, da med tarifnimi razredi ni prekrivanja, česar ne moremo najti nikjer v civiliziranem svetu. Tudi z napredovanjem na istem delovnem mestu s predvidenim manjšim številom plačilnih razredov prekrivanja praktično ne bo, to pa pomeni, da zaposleni v času svoje celotne delovne kariere ne bo nadoknadil razlike, ki je na začetku nastala z eno ali dve leti daljšim izobraževanjem. Takšnega razslojevanja zaposlenih doslej pri nas še ni bilo niti v stari Avstriji niti v stari ali novi Jugoslaviji in doslej tudi še ne v samostojni Sloveniji. Kaj takšnega ali tudi še kaj slabšega lahko zasledimo v sistemih plačevanja v bananskih državah ali v državah centralne Afrike. Na zdravje!

Razmere je mogoče urediti samo tako, da se napredovanje na istem delovnem mestu uvede samo v tistih dejavnostih in na tistih delovnih mestih, kjer ni napredovanja na zahtevnejše delovno mesto, ali da se oboje, napredovanje na zahtevnejše delovno mesto in napredovanje na istem delovnem mestu enakomerno in enakopravno uvede v vseh dejavnostih javnega sektorja. Napredovanje na istem delovnem mestu bi bilo kasneje lahko podlaga za

osnovno plačo, napredovanje na zahtevnejše delo podlaga za položajno plačo. Oboje šele takrat, ko bodo pripravljali zakon o javnih uslužbencih.

Sklep

Če je že potrebno prehodno obdobje, kot je bilo zapisano v obrazložitvi k zakonu o razmerjih plač, in če sistemskega, dolgoročno naravnega zakona o javnih uslužbencih ni bilo mogoče pripraviti že v tem trenutku, bi moral biti ta prehodni zakon o razmerjih plač oblikovan tako, da bi pomenil korak k predvidenemu sistemskemu zakonu. Zdaj sprejeti zakon o razmerjih plač teh pričakovanj ne uresničuje, še posebej ne glede enakega in primerljivega položaja vseh dejavnosti v javnem sektorju in tudi ne glede socialnega položaja vseh struktur zaposlenih v javnem sektorju. Sedanja neustrezna razmerja plač v javnem sektorju dodatno zaostreje z novimi nesorazmerji, med katerimi sta najpomembnejši:

– neuskaljenost in neprimerljivost plač v javnem sektorju s plačami v gospodarskih dejavnostih,

– privilegiran položaj nekaterih dejavnosti javnega sektorja in nekaterih struktur zaposlenih v javnem sektorju, kar še posebej velja za državne uradnike višjih ravni.

Nekatere izmed potrebnih izboljšav je mogoče uveljaviti z že napovedanimi izvedbenimi pravilniki, ki bi morali biti bistveno drugačni od tistih, ki jih ministri zdaj pripravljajo. Tudi brez sprememb v tarifni prilogi zakona ne bo šlo, spremeniti pa bi morali tudi nekatere izmed določb zakona o razmerjih plač. Predvsem pa bi morali vnaprej oblikovati vizijo bodočega zakona o javnih uslužbencih in tej viziji podrediti spreminjanje in dopolnjevanje pravkar sprejetega zakona o razmerjih plač, in sicer z namenom, da bo obdobje veljavnosti zakona v resnici le prehodno obdobje k zakonu o javnih uslužbencih.

(Nadaljevanje prihodnjik)

V LITOSTROJU NISO USPELI RAZBITI SKEI

Izvršni odbor SKEI koncerna Litostroj je prejšnji teden obravnaval prizadevanje direktorice ZRI Darinke Perko za prestop delavcev v KNSS. Dušan Semolič, ki je na seji sodeloval, je menil, da gre za poizkus ustanavljanja »rumenega sindikata« po meri poslovodstva. Predsednik SKEI Albert Vodovnik pa je dogodek v ZRI ocenil kot del širšega scenarija za slabitev in razbijanje SKEI. Za takšen scenarij so po njegovem mnenju zainteresirane tudi nekatere stranke, ki vodijo igro iz ozadja. Tako Semolič kot Vodovnik sta menila, da je za incident odgovorno poslovodstvo Litostroja na čelu z generalnim direktorjem dr. Jožetom Duhovnikom.

Člani izvršnega odbora so povedali, da je več delavcev

ZRI pri njih iskalo odgovore na nepodpisano propagandno gradivo KNSS, o katerem smo pisali v prejšnji številki. Ugotovili so, da SKEI ni dobil nobene izstopne izjave. Nekateri podatki pa kažejo, da provokativna akcija KNSS še ni končana. Kot nam je povedal Marjan Pirc, se po Litostroju mota neki Kržišnik iz centrale konkurenčnega sindikata. Na svojo stran so pridobili tudi receptorje–varnostnike, ki delijo propagandni material KNSS.

Izvršni odbor SKEI pa je na seji kljub temu ugotovil, da poizkus prebega članstva ni uspel in da je zato ostal le neuspela provokacija. Proti vsem takim poizkusom se bo SKEI boril še naprej, zlasti s krepitvijo svoje zaupniške mreže.

F. K.

V CESTNEM PROGRAMU TVT DELAVCI S STAVKO IZSILILI APRILSKO PLAČO

V družbi Cestni program v sestavi koncerna TVT so v torek delavci začeli stavkati. Zahtevali so izplačilo aprilske plače. Okoli 150 delavcev te družbe že dalj časa dokaj nedredno prejema plače. Na oglasni deski so prebrali, da bodo aprilske plače dobili 28. maja. Ko plač tudi 30. maja še ni bilo, so prekinili delo in organizirali izredni zbor delavcev. Na njem jim je vodstvo družbe obljubilo izplačilo plač 6. junija. Hkrati so delavcem izplačali 12 tisoč tolarjev regresa v bonih in 15 tisoč tolarjev akontacije plače preko sindikalnega računa.

Ker tudi 6. junija delavci Cestnega programa niso do-

bili plač, so 7. junija začeli stavkati. Še istega dne so proti koncu delovnega časa vendarle dobili še preostali del aprilske plače. Po besedah Ivana Selinška, predsednika SKEI v koncernu TVT, je bila stavka, ki jo je vodil stavkovni odbor, dobro organizirana in uspešna, saj je bila zahteva delavcev še istega dne uresničena.

V Cestnem programu TVT imajo veliko dela. Kljub temu imajo velike likvidnostne težave, saj je velik del njihove proizvodnje za potrebe mariborskega Tama, ki jim zaradi svojih likvidnostnih težav ne more redno plačevati.

Tomaž Kšela

MEDNARODNA ORGANIZACIJA DELA BO RAZPRAVLJALA O SKRAJŠEVANJU DELOVNEGA ČASA

Ta teden se je v Ženevi začelo 81. zasedanje Mednarodne organizacije dela, ki se ujema s praznovanjem 75. obletnice ustanovitve Mednarodnega urada za delo. Zasedanje bo trajalo tri tedne in bo posvečeno zlasti obravnavi in sprejemu konvencije in priporočila MOD o delu s skrajšanim delovnim časom. Udeleženci zasedanja bodo govorili tudi o konvenciji o varnosti in zdravju v rudnikih ter o vlogi zasebnih agencij za zaposlovanje na trgu delovne sile.

Kot nam je povedal Gregor Miklič, bo za sindikate najpomembnejša obravnava konvencije o delu s skrajšanim delovnim časom. Ta problematika je pomembna, ker se tudi v Sloveniji pojavljajo predlogi za skrajševanje delovnega časa, ki naj bi omililo probleme brezposelnosti. Če bo konvencija o skrajševanju delovnega časa sprejeta, bo vpli-

vala na našo delovnopravno zakonodajo. Gregor Miklič, ki bo v Ženevi predstavljal slovenske delojemalce, bo aktivno sodeloval zlasti pri obravnavi konvencije o skrajševanju delovnega časa in pri vlogi zasebnih agencij za zaposlovanje. Delojemalce bosta v Ženevi zastopala tudi njegova namestnika Štefan Skledar – KNSS in Dušan Rebolj – Pergam.

Slovensko delegacijo vodi ministrica za delo Jožica Puhar, njen namestnik pa je veleposlanik pri uradu ZN v Ženevi dr. Anton Bebler. Delodajalske organizacije zastopajo Darko Zupanič, Majda Kocmur in Metka Penko-Natlačen. Pred odhodom v Ženevo je Jožica Puhar povedala, da si bo naša delegacija prizadevala za sprejem konvencije o delu s skrajšanim delovnim časom.

F. K.

VARNOST V AVTU: DRAG, TODA PAMETEN UKREP

Današnji osebni avtomobili se od vozil izpred dveh, treh desetletij razlikujejo mnogo bolj, kot je mogoče razbrati iz njihovih zunanjih podob. Razlika je predvsem v kakovosti uporabljenih materialov in tehničnih rešitvah, ki povečujejo varnost potnikov. Danes je sploh težko verjeti, da so nekdanji avtomobili dobili dovoljenje za uporabo, toliko manj varni so bili. Toda – ali so današnji avtomobili povsem varni? Še zdaleč ne in na tem področju je v prihodnje mogoče pričakovati še velike spremembe in izboljšave. Zlasti bo pomembno naslednje: dodatki in tehnične rešitve, ki povečujejo varnost, se iz dragih avtomobilov zgornjih razredov v srednje in male avtomobile širijo.

Vendar je za sedaj najpomembnejša varnostna oprema v avtomobilih spodnjega in srednjega razreda na voljo pretežno za doplačilo. Pod reklamnim geslom: »bogata dodatna oprema vključena v ceno« je skrita predvsem oprema, ki upravljanje avtomobila in vožnjo dela lažjo in prijetnejšo, ne pa tudi bistveno varnejšo. Varnost je, kot smo dejali, skrita pretežno na drugi strani cenikov pod rubriko: za doplačilo.

Pravzaprav je škoda, da se proizvajalci avtomobilov toliko trudijo, da v vozilo vgradijo in kajpak zaračunajo denimo električno odpiranje stekel na vratih, ročke, ki iz kabine odpirajo prtlačnik ali pokrov posode za gorivo, ogrevanje naslonjala voznikovega sedeža, števec vrtljajev motorja, računalnik, ki računa, ali je vožnja ekonomična, termometre, ki merijo zunanjo temperaturo, itd. Ne trdimo, da so to nekoristni dodatki, nasprotno! Toda bolje bi bilo, če bi namesto takih in podobnih dodatkov proizvajalci v avto vgrajevali zaščitne napihljive blazine, če že ne obeh prednjih, pa vsaj tisto za voznika. Ali protiblokirni sistem. Ali inercialni prekinjevalec dovoda električnega toka bencinskih črpalk, ki menda edini od vseh sistemov, ki izklaplajo dovod bencina k motorju v primeru trčenja, zaustavi dotok bencina v trenutku trčenja in ne šele

čez deset ali dvajset ali več sekund. Ali prednje sedeže, skonstruirane

Zračne blazine v avtu: najbolj učinkovit dodatek v avtu za povečanje varnosti. Bolj potreben nakup kot denimo ABS.

tako, da v primeru trčenja ne zdrsnejo naprej in s tem izničijo vpliv varnostnih pasov. Resda bi bili avtomobili zato dražji, toda taki dodatki so vendarle bolj pomembni od najboljše kakovosti sedežnih prevlek ali prej naštetih sicer koristnih, vendar ne nujnih dodatkov.

Žal redkokdo med nami ob nakupu avtomobila pomisli na kaj več kot na obliko, barvo, število vrat in ceno novega avta ter možnost čim ugodnejše prodaje rabljenega. Sicer pa so redke tovarne, ki v osnovno ceno kakega avtomobila, zlasti če je ta iz spodnjega, pa tudi iz srednjega razreda, vključijo kaj dosti opreme. Res pa je, da je zdaj v najnovejše avtomobile mogoče vgrajevati opremo, ki je bila še pred nekaj leti rezervirana samo za večja vozila.

Čeprav jo je treba doplačati, je to velik napredek. Resnica, čeprav žalostna, pa je ta, da tovrstna dodatna oprema, govorimo o najkoristnejši, tisti, ki poveča varnost potnikov, ceno malega avtomobila močno poveča. Nekaj te opreme pa je tudi že v novih malih avtomobilih serijske izdelave, denimo jeklene palice v vratih za zaščito pred bočnimi trčenji, zategovalniki varnostnih pasov.

Splača pa se doplačati za zračno blazino ali pa za ABS sistem in se odreči metalni barvi, dragemu radiu, električno vodenim steklom v vratih, merilcu vrtljajev in še čemu morda. Varnost je draga. Izgubljeno zdravje ali celo življenje pa še bolj. In ker imamo katastrofalno slabe ceste, je dobro, da za lastno varnost še toliko bolj poskrbimo sami.

B. R.

Poslovna potovanja

NAJVEČ POTROŠIJO ANGLEŽI

Velika Britanija je z izjemo Madžarske prva med evropskimi državami po višini izdatkov njenih poslovnežev na poslovnih potovanjih, se glasi rezultat ankete podjetja American Express. Anketa med 3.500 podjetji v desetih evropskih državah je pokazala, da so lani na poslovnih potovanjih največ zapravili Britanci, in sicer le malo manj kot 20 milijard dolarjev, kar je pomenilo 9 odstotkov več kot leto poprej.

Rezultati ankete napovedujejo največjo rast izdatkov za poslovna

potovanja na Madžarskem, in sicer za 14,3 odstotka, v Španiji pa za 4,4 odstotka. Padec pa bodo zabeležili v Nemčiji, Franciji, Švici in na Švedskem.

Le 11 odstotkov starejših britanskih menežerjev uporablja na daljših potovanjih prvi razred, skoraj pol jih leti v poslovnem razredu, četrtna pa v ekonomskem. Razmerje britanskih potnikov v prvem razredu je na podobni ravni kot evropsko povprečje, vendar pod španskim, kjer imajo v prvem razredu 21 odstotkov potnikov.

I. D.

NIČ VEČ ČRNEGA KAMPIRANJA V ISTRI

Hrvaški turistični inšpektorji bodo morali problem divjega kampiranja in delovanja slovenskih počitniških domov v Istri reševati zelo prožno, je bilo poudarjeno na skupnem sestanku Urada za turizem istrske županije in direktorjev ter predsedni-

kov turističnih skupnosti Istre. Zakon je treba spoštovati, toda tudi realno gledati na položaj slovenskih turistov, saj vlada kljub vztrajanju istrskih turističnih delavcev ne ukrepa in ne išče skupnega jezika s Slovenijo. Veliko parcel v Istri je last sloven-

skih državljanov, ki se morajo prijaviti, če pridejo kampirat. V primeru nepoštovanja predpisov bodo takojšnji inšpektorji ukrepali. To velja seveda tudi za slovenske počitniške domove, ki morajo imeti dovoljenje za delo ali biti registrirani kot me-

šana podjetja pri reškem trgovskem sodišču. Obstaja pa tudi možnost, da dajo slovenska podjetja svoje počitniške zmožljivosti v zakup pravnim ali fizičnim osebam na Hrvaškem.

D. Š.

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 23

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira znamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101–601–92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. Rogla apartmaji z opremljeno kuhinjo, bivalni prostor, kopalnica, skupno za 4 osebe. Cena 52DEM v toarski protivrednosti in 5% davek. Termin v juniju.

2. Pokljuka apartmaji – za 4 osebe 54 DEM, za 2 osebi 35 DEM, prijavna taksa 1,5 DEM, turistična taksa 1,10 DEM v toarski protivrednosti. Najkrajši termin tri dni. Prosti termini po 10. juniju.

3. KOPE – garsonjera za 4 osebe, cena 42 DEM v toarski protivrednosti. Možne rezervacije za čas dopustov.

4. POČITNIŠKA STANOVANJA V KRANJSKI GORI za štiri osebe v naselju Čičare. Cena 48 DEM v toarski protivrednosti. Termin do 25. junija.

PONUDBA MOŽNOSTI ZA LETNI DOPUST

Borza sprejema prijave za letni dopust. Ob potrjeni rezervaciji se vplača 40% odstotkov, znesek pa mora biti v celoti poravnat 10 dni pred odhodom na dopust, v republiki Hrvaški 15 dni pred odhodom. Možnost plačila v dveh obrokih ali s turističnim kreditom.

1. PENZION V FIESI sobe za 3 do 4 osebe s kopalnico, predprostorom in teraso, penzion ali polpenzion od 26. junija do 26. avgusta. Cena penziona za odrasle 49 DEM, za otroke do 12 let 37 DEM v toarski protivrednosti. Cena polpenziona za 4 DEM nižja. MOŽNA OBROČNA VPLAČILA. Termin po sedem dni: zamenjave vsako soboto.

2. POČITNIŠKE SOBE V FIESI – triposteljne sobe, etažni tuš, wc, penzion za odrasle 40 DEM, za otroke do 10. leta 35 DEM. Termin SEDEMDNEVNI.

3. POČITNICE NA POKLJUKI V DVO- ALI ŠTIRIPOSTELJNIH APARTMAJIH od 2. julija do 1. oktobra. Cene veliki apartma 56 DEM, mali pa 37 DEM v toarski protivrednosti. Termin vsako soboto. Turistična taksa ni vključena.

4. POČITNIŠKI DOM V BOHINJU šest apartmajev za štiri in dva apartmaja za osem oseb, cena 60 oz. 120 DEM za večjo enoto. Termin od 1. do 15. julija.

5. APARTMAJI V LANTERNI, NASELJU PICAL, APARTMAJI LUNA

OD 9. 7. DO 19. 8.	App. za 3 osebe	za 4 osebe	za 6 oseb
LANTERNA CENE	70 DEM	82 DEM	111 DEM
PICAL CENE	80 DEM	87 DEM	108 DEM
LUNA CENE	80 DEM	90 DEM	

POLPENZIONSKES USLUGE

Hotel Kristal	2. 7. do 15. 7.	48 DEM v 1/2 sobah
	16. 7. do 18. 8.	56 DEM v 1/2 sobah
Hotel Diamant	2. 7. do 15. 7.	49 DEM v 1/2 sobah
	16. 7. do 18. 8.	56 DEM v 1/2 sobah
Hotel Neptun	2. 7. do 15. 7.	41 DEM v 1/2 sobah
	18. 7. do 18. 8.	43 DEM v 1/2 sobah

Ta hotel priporočamo aktivnejšim gostom.

Hotelsko naselje SPLENDID	2. 7. do 15. 7.	31 DEM
	16. 7. do 18. 8.	36 DEM

6. GARSONJERE V ČERVARJU – za štiri osebe, opremljena kuhinja. CENA 48 DEM. Termin od 1. 7. do 19. 8.

7. HIŠICE NA ROGLI – za štiri osebe, termini 7 ali 10 dni, cena dnevnega najema 58 DEM. Prosto še v avgustu.

8. Počitniške sobe v SAVUDRIJI – po štiri sobe v objektu s skupnimi sanitarijami. Desetdnevni termini 1., 11., 21., 31. julij in 10., 20., 30. avgust. CENE: penzion za odrasle 37 DEM, do treh let starosti 5 DEM, do 7 let 27 DEM.

9. OTOK PAG – enosobno stanovanje v času od 20. 6. do 10. 7. in od 30. 7., dalje. Cena 45 DEM.

10. Postavitve prikolic na VRANSKEM – brezplačna uporaba bazena. CENA: celoletna najemnina prostora 500 DEM.

11. Prikolica za 5 oseb, nameščena v ANKARANU – dnevni najem 72 DEM.

12. Prikolica v Martuljku – za štiri osebe, prosti termini v juliju, cena 32 DEM na dan.

13. Prikolica za pet oseb v ČATEŽU – od 1. 7. do 22. 7., TERMINI PO SEDEM DNI. Cena 65 DEM.

14. Konfortni dvosobno stanovanji v VALDOLTRI – od 15. 6. do 28. 8. in od 1. 7. do 28. 8. Vsako stanovanje ima dnevni prostor, spalnico, kuhinjo, kopalnico, balkon. Možna uporaba terase. Do morja 5 minut. Cena 46 oz. 50 DEM.

POČITNICE V ITALIJI – KALABRIJA

1. STELLA MARINA – družinski hotel, bivanje v dvoposteljnih sobah. Sedemdnevni paket, polpenzion od 315.000 lir do 595.000 lir, odvisno od termina. Polni penzion pa od 364.000 do 665.000 lir.

2. LIMONETO – družinski hotel, bivanje v dvoposteljnih sobah. Sedemdnevni penzion od 469.000 do 651.000 lir, polpenzion 35.000 lir manj.

3. ROCCA DI VADARO – apartmaji z eno, dvema ali tremi sobami za dve, tri do osem ležišč. CENE NAJEMA ZA SEDEM DNI OD 385.000 DO 1.036.000 lir v mesecu juliju. Uporaba lastne posteljnine.

Ponudba je širša, kot je predstavljena. Več informacij dobite na ATRISU. Za skupine nad 30 oseb odhod avtobusa vsak petek.

POSAMEZNI TERMINI ZA ODDIH

DAJLA	15. 6. DO 25. 6.	BUNGALOV ZA 4 OSEBE	CENA 40 DEM
	25. 6. DO 2. 7.		CENA 48 DEM
	16. 7. DO 23. 7.		CENA 48 DEM

AC MAREDA KONTEJNER ATOMSKE TOPLICE ČATEŽ ŠEST OSEB	OD 2. 7. DO 30. 8.	CENA 45 DEM
	OD 20. DO 30. 8.	CENA 89 DEM
	OD 28. 7. DO 4. 8.	CENA 110 DEM
	OD 18. 7. DO 30. 7.	CENA 110 DEM
	OD 1. 7. DO 20. 7.	CENA 46 DEM
	OD 9. 8. DO 28. 8.	CENA 46 DEM

ČERVAR GARSONJERA

STANOVANJE NOVIGRAD BARBARIGA

	OD 2. 9. DO 15. 9.	CENA 40 DEM
	OD 25. 6. DO 4. 7.	CENA 40 DEM
	OD 30. 6. DO 10. 7.	CENA 48 DEM
	OD 30. 7. DO 9. 8.	CENA 48 DEM
	OD 19. 8. DO 29. 8.	CENA 48 DEM

POCENIMO ŽIVLJENJE

DELAVSKA HRANILNICA, d. o. o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

Nudi od 1. 6. 1994 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Nove obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za **JUNIJ 1994** znaša 1,0% mesečno, preračunano na letni nivo 12,87%.

PASIVNE OBRESTNE MERE ZA BANČNE VLOGE:

	MESEČNE	LETNE
– vezane vloge do 30 dni	0,80%–1,16%	10,18%–15,05%
– vezane vloge nad 30 dni	1,40%	18,44%
– vezane vloge nad 60 dni	1,48%	19,56%
– vezane vloge nad 90 dni	1,55%	20,69%
– vezane vloge nad 180 dni	1,63%	21,82%
– vezane vloge nad 365 dni	1,78%	24,08%

PONUDBA ZA PRIVATNE OSEBE:

Za vezane vloge	MESEČNA OBRESTNA MERA	LETNA OBRESTNA MERA
– do 30 dni	1,08%	13,99%
– od 30 do 90 dni:		
– do 100.000,00 SIT	1,48%	19,56%
– od 100.001,00 SIT do 500.000,00 SIT	1,55%	20,69%
– nad 500.001,00 SIT	1,63%	21,82%

KREDITNA PONUDBA

– **Kratkoročni krediti** **privatnim osebam:**

z rokom vračila 6 mes.	2,4%	32%
------------------------	------	-----

Kredite lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki svoja sredstva varčujejo v Delavski hranilnici.

POSTANITE SOUSTANOVITELJ DELAVSKE HRANILNICE. POHITITE TER VARČUJTE SVOJA SREDSTVA V VAŠI DELAVSKI HRANILNICI IN REŠITE POTREBO PO KREDITIH ZA SVOJE ČLANE SINDIKATA.

NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE!

NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316.

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

B. SEJEMSKA PONUDBA

1. **MEDNARODNA RAZSTAVA KARTONAŽNE INDUSTRIJE V PARIZU** od 20. do 25. junija. Štiridnevno potovanje z avionom 670 dolarjev.

KONCERTI

1. Rock koncert **PINK FLOYD**I, Dunaj, 19. 8. cena 130 DEM.

ZAMENJAMO POČITNIŠKO ENOTO

1. Dvosobno stanovanje v počitniškem naselju **MAREDA** pri Novigradu, opremljeno za pet oseb, zamenjamo za enoto v Čateških Toplicah, Atomskih toplicah ali v Moravcih za enoto za štiri osebe po sistemu štiri mesece morja za dva meseca toplic, lahko tudi v pred in posezoni.

POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. Počitniške hišice v ČATEŽU, ATOMSKIH TOPLICAH ali MORAVSKIH TOPLICAH.

2. Počitniške zmožljivosti v Slovenskem primorju in v Istri. POSEBNO SE ZANIMAMO ZA STANOVANJA V MAREDI IN BARBARIGI, na otoku LOŠINJU. Ponudba je lahko penzijska ali pa kot najem opremljenih apartmajev.

K ponudbi vabimo tudi lastnike vikendov ali počitniških stanovanj v Izoli, Luciji, Piranu in v ISTRI OD KANEGRE DO ROVINJA.

PRODAMO NEPREMIČNINO

1. Trisobno stanovanje z garažo v Ljubljani, 72m², prodamo za 105.000 DEM.

2. Več dvosobnih počitniških stanovanj, popolnoma novih, v Turističnem naselju **BARBARIGA** pri Puli prodamo. Velikost enote 34,05 m² oz. 33,62. Večje enote imajo tudi 28m² atrija. Vse enote so v pritličju in niso opremljene. CENA 900 DEM za m².

3. Počitniške hiše v NEREZINAH na otoku Mali Lošinj v Hrvaški. Enota z dvema spalnicama, dnevno sobo s kuhinjskim in jedilnim kotom, kopalnico, malo teraso in parkirnim prostorom prodamo za 58.000 DEM. Davek plača kupec.

Manjšo enoto, garsonjero v manjšem bloku prodamo v naselju **NEREZINE**: dnevni prostor, kuhinjski kotiček, kopalnica, predprostor, terasa. Cena 36.000 DEM.

4. **VEČ KONTEJNERJEV** v Lanterni, prodamo po 3.000,00 DEM. Kontejnerji so opremljeni za štiri osebe in v celoti komunalno opremljeni: voda, elektrika, kanalizacija.

5. **GARSONJERO V NASELJU MIHOLAŠČICA NA OTOKU CRESU** prodamo. Cena za 21,30 m² z malo teraso je 22.500 DEM. Davek na prodajo nepremičnine plača kupec. Prodajalec opozarja, da si mora novi lastnik sam urediti soglasje za vpis v zemljiško knjigo.

V INFORMACIJO UPRAVNIKOM POČITNIŠKIH DOMOV

Poceni odeje, vzglavnike, prevleke, posteljne garniture. Pokličite tel. (069) 70-242.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 15 dni pred odhodom za že rezerviran termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 7%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. Reklamacije v skladu s turističnimi uzancami razrešujemo sporazumno.

ARTIS je povsod, kjerkoli ste.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste
Metod Zalar, direktor borze

Sindikalna lista

Prvi del	junij 1994 SIT
1. Dnevnice	
– cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	2.900
– polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.400
– žiznana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.000
2. Kilometrina (od 1. 4. 94 dalje)	21,60
3. Ločeno življenje	28.550
4. Prenočišče se izplačuje po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila v višini	1.000
5. Regres za prehrano	6.000

Drugi del

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem pa objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje januar '94 do marec '94 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od januarja '94 do marca '94 znaša 52.461,00 tolarjev.

1. Jubilejne nagrade	
– za 10 let	26.231,00
– za 20 let	39.346,00
– za 30 let	52.461,00
2. Nagrada ob upokojitvi	157.383,00
3. Socialnostne pomoči	52.461,00

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti

Slovesno, a z grenkim priokusom

V počastitev dneva gradbenicev '94 je bila prejšnji petek v Domu sindikatov razširjena seja republiškega odbora SDGD, na kateri so najprej obravnavali priprave za skupščino SDGD in poročilo o pogajanjih za sprejem in dopolnitev panožne kolektivne pogodbe. V drugem, slavnostnem delu pa so svoj praznik obeležili s podelitvijo plaketa in priznanj osmim članom, ki so se v svojih okoliš ali na drugih ravneh organiziranosti izkazali z dolgoletnim marljivim delom.

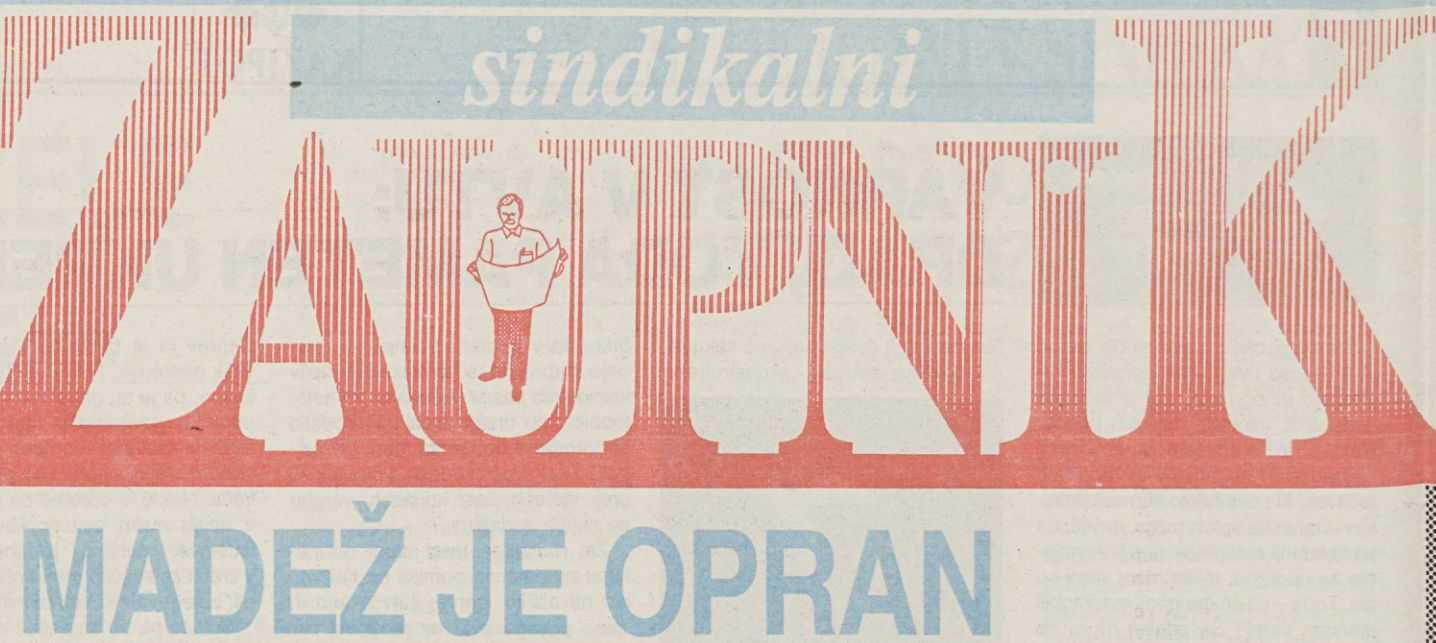
Ob dnevu gradbenicev '94 so pred veliko dvorano Doma sindikatov postavili tudi razstavo slik z letnošnje likovne kolonije gradbenicev v Topolnici, ki je vzbudila veliko zanimanje.

V »resnejšem« delu seje so se dogovorili za nov, zgodnejši datum skupščine (30. septembra) in potrdili stališče, da naj bodo v prihodnje povezave med sindikalnimi zaupniki, območnimi organizacijami in republiškim odborom čim tesnejše. Niso pa se še dokončno odločili, ali bo po skupščini predsednik RO volonter ali še naprej profesionalce. Po izčrpnih poročilih vodje pogajalske skupine Marjana Frasa, predsednika komisije za panožno kolektivno pogodbo Egora Koštomajja in sodelavke za normativni del Nade Ursič o zadnjih pogajanjih za sprejem in dopolnitev panožne kolektivne pogodbe pa so sklenili, naj njihova pogajalska skupina ne popušta, saj je več kot očitno, da nasprotna stran nima ustreznih utemeljitev za oporekanje njihovim zahtevam.

V slavnostnem delu seje je sekretar SDGD Jernej Jeršan na kratko orisal položaj gradbenih delavcev od leta 1920 naprej in se ob koncu retorično vprašal: ali se zgodovina res ponavlja? Zborovalce je nato ohrabil predsednik ZSSS Dušan Semolič, češ da kljub zapletenim družbenim razmerjem znano v sindikatih vendarle kaj ukreniti. Na koncu so podelili še tri plakete in pet priznanj SDGD dolgoletnim aktivistom, ki so se izkazali pri uveljavljanju programskih usmeritev. Plakete so prejeli: Janez Ramovš (SZG in IGM), Janko Dornik (Rudis Trbovlje) in Franc Bergine (RO SDGD); priznanja pa: Miha Gumzej (OO ZSSS Grosuplje), Ivan Krajnc (Stavbenik Prevalje), Slavko Remih (Konstruktork Maribor), Stanislav Simeonov (Gradis Jesenice) in Stane Veldin (GP Ptuj).

Še posnetek za spomin: nagrajenci s predsednikom ZSSS Dušanom Semoličem. (Sliki: Sašo Bernardi)

Kocka je padla! Sodišče združenega dela v Ljubljani je odločbo disciplinske komisije Predlinice Medvode o takojšnjem prenehanju delovnega razmerja medfazne kontrolorke Zorice Bartol spremenilo v »izrek disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja, katerega izvršitev se pogojno odloži za dobo enega leta«, hkrati pa ugotovilo, da Bartolova ni bila ob službo 7. maja 1993, ko je odločbo tovarniške disciplinske komisije postala dokončna, temveč šele tri tedne kasneje, ko je bil zoper Predlinico uveden stečajni postopek. Tako se je po dobrem letu dni naposled le končala farsa, ki bi ji v športnem žargonu lahko rekli tudi dvoboj med sindikatom (Zorica Bartol) in upravnim odborom (Nada Robežnik).

Zorica Bartol je bila tiste vrste sindikalna zaupnica, ki ni poznala dlake na jeziku, zato je vodilnim v firmi rada postavljala »neprijetna« vprašanja. Denimo: kako to, da imamo samo 60-odstotne plače; zakaj regresa za letni dopust že lep čas nismo dobili; kako to, da ne dobimo plačanih nadur? »Raje se pobrigajte za svoje delo!« se Bartolova zdaj spominja odgovorov svoje direktorice, kasneje pa predsednice upravnega odbora Robežnikove, »saj je vsaka partija škartirana.« Ker pa je vedela, da vse le ni čisto tako in da denar priteka v firmo, je postajala še glasejša. In ker me niso mogli utišati, so se me hoteli znebiti. Toliko časa so iskali kakšno mojo napako, da so jo naposled le našli,« pripoveduje Zorica.

Kot delavka medfazne kontrole naj bi 22. februarja lani proizvodilni naročila za nianso drugačno debelino predenja, kot je bilo določeno s predpisom, kar naj bi povzročilo kupčev reklamacijo, podjetju pa škodo. »Po pravilu bi morala služba kakovosti od vodje komercialne dobiti pogodbo o naročeni preji z vsemi kakovostnimi zahtevami. Ker jo ni, v razgovorih pa je bila omenjena taka in taka številka, je prišlo do napake. Vendar so jo odkrili šele potem, ko je bilo izdelane že za kakšne štiri tone preje,« pojasnjuje zaplet. »To smo takoj sporočili naročniku, on pa je izrecno pristal, naj še naslednjih sedem ton izdelamo v isti kakovosti. Resda si je pridržal pravico reklamacije, vendar šele mesec dni po doseženem razgovoru.«

Toda napaka je bila storjena in Zorica Bartol so poklicali pred disciplinsko komisijo, v katero so (posebej za to priložnost) imenovali tri nove člane, med njimi tudi sina (!) predsednika upravnega odbora. Kot je

pozneje na sodišču pričal njen predstnik Branko Fojkar, sta mu direktor Jarc in predsednica Robežnikova sicer, da morajo Bartolovo »spraviti iz tovarne«. Rečeno – storjeno: disciplinska komisija je na svoji seji 9. aprila 1993 zavrnila drugačno mnenje sindikata in dala Bartolovo na čevlji »zaradi nevestnosti opravljenega dela.« »Kar sapa mi je vzelo! Ne morem si predstavljal, kako boli, če te po dvajsetih letih trdega in vestnega dela vržejo na cesto zaradi

Kdor se zadnji smeje, se najsilajše smeje – Zorica Bartol.

malomarnega odnosa do dela!« trpko pripome Bartolova. Kot da so njeni sodelavci to čutili: izbruhnila je stavka, ki naj bi trajala toliko časa, dokler se ji ne bodo opravičili. »Te zahteve sem se kar ustrašila. Šaj veste, črv dvoma gloda, četudi veš, da nisi kriv,« se spet nasmeje. Ko si je opomogla od prvega šoka, se je v njeni duši začela porojati kljubovalnost. »Ta madež moram sprati s sebe!« se je zaklela in šla v pravdo, ki se je – kot že rečeno – končala v začetku letošnjega maja. Sodišče je menilo, da ukrep prenehanja delovnega razmerja samo 19 dni pred neizbežno uvedbo stečajnega postopka »nikakor ne predstavlja ukrep utrjevanja delovne discipline v podjetju, temveč ukrep, s katerim se predlagateljica onemogoča, da bi uveljavljala svoje pravice iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti.« Zaradi pomanjkanja dokazov pa je sodilo, da postopek zoper njo ni bil »šikanozne narave, da bi predstavljal maščevanje vodilnih zaradi njene sindikalne aktivnosti...«

»No, jaz nimam o tem drugačno mnenje. A kaj bi, glavno je, da sem si oprala ta madež. Zdaj si bom vsaj lahko našla kakšno službo,« je zaokrožila naš pogovor. »Pa še tole bi povedala: če ne bi bil sekretarke republiškega odbora Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Branke Novak, predsednica območnega odbora tekstilne dejavnosti Mira Podbevška in seveda odvetnika Alojza Poljanskega, bi najbrž »scagala«. Zdaj pa se jim lepo zahvaljujem za bodrenje in stavljanje, kako boli, če te po dvajsetih letih trdega in vestnega dela vržejo na cesto zaradi

Damjan Križnik

Po čem smo (pre)živel? Življenjski stroški tri- in štiričlanske družine za maj 1994

MAJ 1994

	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin V.94/IV.94	Indeks cen življenjskih potrebščin V.94/XII.93
	Povprečni stroški	Minimalni stroški	Minim. mes. stroški	Povprečni stroški	Minimalni stroški	Minim. mes. stroški		
1. Hrana	40143,48	31480,13	31480,13	50239,47	38430,01	38430,01	101,50	110,10
2. Pijača	5537,54	2067,80	2067,80	5566,41	2080,17	2080,17	102,40	114,70
3. Kajenje	3700,00	2000,00	2000,00	3700,00	2000,00	2000,00	100,00	144,30
4. Oblačila	20296,83	12523,07	551,87	24971,16	15459,43	608,68	101,10	104,90
5. Obutev	4505,21	3451,68	0,00	5295,41	3837,03	0,00	100,40	106,80
6. Stanovanje	11273,50	8096,13	5276,40	13813,82	9776,76	6365,40	99,80	106,30
7. Ogrevanje, razsvetljava	14744,00	10351,09	8776,05	18197,00	12313,09	10420,85	100,00	98,30
8. Gospodinjiska oprema	10245,26	5415,26	0,00	12176,99	6265,95	0,00	100,30	103,00
9. Higiena, zdravstvena nega	8904,13	7281,06	6247,56	10328,91	8389,46	7329,12	104,50	110,10
10. Izobor, kultura, razvedrilno	18348,34	7558,54	4229,80	20993,30	6600,27	4370,58	100,50	108,10
11. Prometna sr. in storitve	24122,83	7970,48	3264,14	29856,70	10652,28	3692,04	100,70	106,60
12. Razni predmeti in storitve	2742,04	1656,95	0,00	3422,76	1848,82	0,00	101,10	108,40
13. Drugi izdatki	29444,30	6630,80	5578,42	32150,42	6931,48	5578,42	101,10	108,40
SKUPAJ (v SIT)	193997,47	106482,98	69472,16	230712,35	126586,73	80875,27		
Stopnja rasti V. 94/IV. 94	1,02	1,10	1,29	1,02	1,10	1,30		

Struktura življenjskih stroškov Mesec: MAJ 1994

1. Hrana	20,7	29,6	45,3	21,8	30,4	47,5			
2. Pijača	2,9	1,9	3,0	2,4	1,6	2,6			
3. Kajenje	1,9	1,9	2,9	1,6	1,6	2,5			
4. Oblačila	10,5	11,8	0,8	10,8	12,2	0,8			
5. Obutev	2,3	3,2	0,0	2,3	3,0	0,0			
6. Stanovanje	5,8	7,6	7,6	6,0	7,7	7,9			
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,6	9,7	12,6	7,9	9,7	12,9			
8. Gospodinjiska oprema	5,3	5,1	0,0	5,3	4,9	0,0			
9. Higiena, zdravstvena nega	4,6	6,8	9,0	4,5	6,6	9,1			
10. Izobor, kultura, razvedrilno	9,5	7,1	6,1	9,1	6,8	5,4			
11. Prometna sr. in storitve	12,4	7,5	4,7	12,9	8,4	4,6			
12. Razni predmeti in storitve	1,4	1,6	0,0	1,5	1,5	0,0			
13. Drugi izdatki	15,2	6,2	8,0	13,9	5,5	6,9			
SKUPAJ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0			

Vir: Zavod Republike Slovenije za statistiko

Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

Kaj prinaša novi zakon o delovnih in socialnih sodiščih? (VII)

KOLEKTIVNI DELOVNI SPORI (2)

Zelo pomemben del zakonske ureditve individualnih in kolektivnih delovnih sporov so določbe zakona, kdaj in v katerih primerih je dovoljen preizkus zakonitosti arbitražne odločbe.

Največkrat bodo, vsaj v bližnji prihodnosti, sproženi kolektivni delovni spori, ki izhajajo iz kolektivnih pogodb, zato nekaj več opozoril o teh sporih.

Opozoril sem že, da velika večina sklenjenih kolektivnih pogodb določa, da se spori med strankama kolektivne pogodbe, ki jih ni mogoče rešiti z medsebojnimi pogajaji, rešujejo z arbitražo.

Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo določa, da se za reševanje kolektivnih sporov iz te pogodbe ustanovi komisija za pomirjanje in arbitražni svet. Ta določba v praksi pomeni, da je najprej treba sprožiti postopek pomirjanja, in če pomirjevanje ni uspešno, odloči o spornih vprašanih arbitražni svet.

Po splošni kolektivni pogodbi gre za kolektivni spor med strankama, če se ne sporazumeta o sklenitvi, spremembi oziroma dopolnitvi kolektivne pogodbe oziroma o drugih ukrepih za reševanje spornih primerov.

Enaka ali podobna je ureditev reševanja spora iz kolektivnih pogodb tudi v panožnih in podjetniških kolektivnih pogodbah.

Konec marca je državni zbor sprejel težko pričakovani zakon o delovnih in socialnih sodiščih, ki je začel veljati 13. maja 1994. Že pri pripravi osnutka, nato pa v vseh fazah sprejemanja je pri njegovem oblikovanju sodeloval Gregor Miklič (na sliki), ki bo v nekaj zaporednih sestavih novi zakon raztolmačil tudi našim bralcem.

Preizkus zakonitosti arbitražne odločbe se lahko zahteva:

1. če je bila glede sestave arbitraže ali glede postopka prekršena kakšna določba zakona ali kolektivne pogodbe,
2. če se je postopka pred arbitražo udeleževal kdo, ki ne more biti stranka v tem postopku,
3. če je arbitražna prekoračila meje svoje naloge,
4. če kakšni stranki z nezakonitim postopanjem ni bila dana možnost obravnavanja pred arbitražo,
5. če je izrek odločbe nerazumljiv ali sam s seboj v nasprotju,
6. če izvirnika arbitražne odločbe ni podpisala večina zakonitih sodnikov predsednika, imenuje arbitra oziroma predsednika na podlagi strank predstnik delovnega sodišča prve stopnje, ki je sicer krajevno pristojno.

Arbitražna odločba, ki se nanaša na reševanje kolektivnega

spora iz kolektivne pogodbe, se izpodbija pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani, druge pa pred delovnim sodiščem, ki je sicer krajevno pristojno za reševanje spora.

Opozoriti velja še na nekatere druge določbe zakona, ki se nanašajo na kolektivne delovne spore. Kadar se arbitražna ne more konstituirati, ker posamezna stranka ni imenovala svojega (svojih) arbitra(-ov), oziroma če se arbitri niso mogli sporazumeti o imenovanju predsednika, imenuje arbitra oziroma predsednika na podlagi strank predstnik delovnega sodišča prve stopnje, ki je sicer krajevno pristojno.

V kolektivnem sporu lahko sodišče:

1. ugotovi kršitev pravic ali obveznosti, neskladnost kolektivne pogodbe z zakonom ali neskladnost med kolektivnimi pogodbami,

2. delno ali v celoti razveljavi oziroma odpravi splošni ali posamični pravni akt in glede na okoliščine pripravi nalogo udeležencem sprejem ali sklenitev novega pravnega akta.

Če sodišče presodi, da je nujno za varstvo pravic udeležencev, lahko razveljavi splošni ali posamični pravni akt in s sklepom delno ali v celoti nadomesti sporni akt.

Delovno sodišče odloči brez obravnave v 3 dneh, ko je zahteva vložena:

1. o zahtevi sveta delavcev za imenovanje delavčevega direktorja, če ta ni imenovala v skladu z določbami zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju,
2. o pritožbi zoper sklep volilne komisije o neveljavnosti volitev članov sveta delavcev,
3. o predlogu za razveljavit volitev članov sveta delavcev,
4. o predlogu za imenovanje arbitra ali predsednika arbitraže.

Revizija v kolektivnih delovnih sporih je dovoljena, razen v primerih iz gornjega odstavka, medtem ko obnova postopka v kolektivnih delovnih sporih ni dovoljena.

Sedaj je v obravnavi v državnem zboru predlog zakona o kolektivnih pogodbah, ki spore iz kolektivnih pogodb ureja nekoliko drugače. Vendar bo treba počakati na sprejem tega zakona, verjetno konec tega ali v začetku prihodnjega leta.

POZOR, ODPRTI TELEFON! 313-942

Potrebujete kakšen nasvet, ki ni delovnopravne narave, ampak se tiče tudi temeljnih lastninskih razmerij in civilnega prava nasploš? Pomislili smo tudi na vas! Odsej boste lahko vsak četrtek od 16. do 17.30 ure na našo telefonsko številko 313-942 priključili odvetnika Janeza Keka iz Ljubljane in mu povedali, kaj vas teži. Odgovore bomo objavljali tudi v DE.

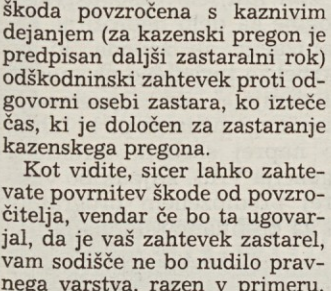
Ne pozabite torej na številko (061) 313-942 vsak četrtek med 16. in 17.30 uro!

Vseeno pa bi vam svetoval, da se z vso razpoložljivo dokumentacijo in vsemi podatki obrnete na pravnega strokovnjaka. Z njim se pogovorite bolj podrobno, ali imate še kakšne možnosti zahtevati povrnitev škode.

Vprašanje: Pred kratkim nama je z bratom umrl oče, ki je zapustil hišo, avto in nekaj malega zemlje. Oče sicer ni napravil oporoke, nama pa je večkrat govoril, da jo bo in da bi dobila vsak polovico zapuščine. Ko sem bratu to omenila, je odgovoril: »Zaenkrat ni, če ne morem niti enkrat dopovrjeti. Kakšno so moje možnosti, da dosežem zmanjšanje preživitve, in kako?«

Odgovor: Preživitve se določa po potrebi upravičenja in po zmnoženju.

Vprašanje: Imam dokaze, da me žena vara, zato bi se rad ločil. Kakšen je najkrajši postopek? Odgovor: Postopek za razvezo zakonske zveze se začne na podlagi tožbe, ki jo poda zakonca za razvezo zakonske zveze, razen v primeru, ko gre za sporazumno razvezo. Tako tožbo sodišče potem odstopi centru za socialno delo, ki opravi spravni poskus. Če ta ni uspešen oz. se ga stranki ne udeležita, sodišče razpiše na-

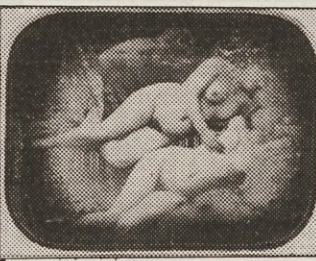
škodo povzročena s kaznivim dejanjem (za kazenski pregon je predpisan daljši zastaralni rok) odškodninski zahtevk proti odgovorni osebi zastara, ko izteče čas, ki je določen za zastaranje kazenskega pregon.

Kot vidite, sicer lahko zahtevate povrnitev škode od povzročitelja, vendar če bo ta ugovarjal, da je vaš zahtevk zastarel, vam sodišče ne bo nudilo pravnega varstva, razen v primeru, da je prišlo do pretrganja zastaranja oz. zadržanja zastaranja.

rok za glavno obravnavo. Razlog za razvezo zakonske zveze je nevzdržnost. Sodišče ne ugotavlja krivde za razvezo, ampak le navzdržnost, kar bi zaradi »varanja« v vašem primeru posledično lahko bilo.

Vprašanje: S prvo ženo sva že dalj časa razvezana. Pred tremi leti mi je bilo s sodbo sodišča določeno plačevanje preživitve v znesku 3.000 tolarjev, sedaj pa ta znaša okrog 17.000 tolarjev. Razmere v podjetju, kjer sem zaposlen, so se zelo poslabšale. Tako sem bil šest mesecev na čakanju, sedaj pa sem kot tehnološki presežek na zavodu za zaposlovanje, kjer prejemam nadomestilo za čas brezposelnosti v znesku 27.000 tolarjev. Pred tremi meseci se mi je v zakonu rodil še en otrok, za katerega skupni skupaj z ženo, ki je zaposlena in prejema osebni dohodek v znesku 49.000 tolarjev. Kot je že na prvi pogled razvidno, znesek 17.000 tolarjev ne morem plačevati, čeprav se zavedam dolžnosti preživljanja svojih otrok, z bistro ženo pa se ne morem niti enkrat dopovrjeti. Kakšno so moje možnosti, da dosežem zmanjšanje preživitve, in kako?

Odgovor: Preživitve se določa po potrebi upravičenja in po zmnoženju.

Pogovori se z mano

Scenarista Marjana Lavrič je nekaj mesecev spremljala delo ob dveh telefonskih aparatih – Otroškem telefonu in Telefonu za otroke in mladino, ki so jo organizirali Centri za socialno delo in Zveza prijateljev mladine. Na podlagi resničnih situacij je potem napisala tekst, ki so ga odigrali mladi sodelavci. Čeprav nam je na vpogled le odsev, le košček vsakdanjosti, skozenj vendarle spoznavamo mlade in njihovo življenje, njihove družine, starše, vrstnike ter njihove želje in želje. Kljub resnim temam, ki jih obravnavajo, je dokumentarni film zastavljen vedno in sproščeno, celo optimistično, kajti iz vsake stiske tudi izhodi. Ali kot pravijo v oddaji: »Vsak ima svoje skrivnosti, lepe in žalostne, a nič ni tako skrivnostnega, da ne bi bilo mogoče deliti z nekom, ki mu ni vseeno zate. Torej: pogovori se z mano!«

Film bo na spredu v sredo, 15. t.m. ob 20.10 na TVS 2.

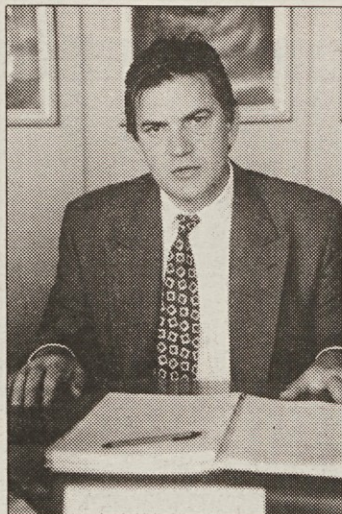
Vi morate torej vložiti tožbo za znižanje preživitve, saj so se vam okoliščine v primerjavi s časom, ko je sodišče odločalo o višini preživitve, zelo spremenile (rodil se vam je še en otrok, ste brezposelni in prejimate nadomestilo). Sodišče bo nato v dokaznem postopku ugotovilo vsa dejstva in nato določilo preživitvo. Vprašanje je le, kakšna bo višina na novo določene preživitve glede na vse okoliščine.

Med vietnamsko vojno se je prvič v zgodovini tajnih služb pripetilo, da je civilna institucija pripravljala in izvajala množične poboje. To se je dogajalo v okviru Cijnega programa Feniks, ki ga je v obdobju 1969-71 vodil William Colby, poznejši šef Cije. Vodo agentov je bilo, da morajo sovražnika najprej poskušati prepričati, nato ga zapreš, če pa je tudi to neuspešno, ga morajo ubiti. Najpogostejše je bilo, da je bil v okviru Cijnega

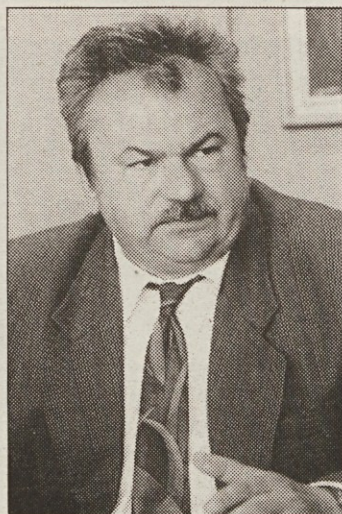
KONUS: TESNOBNO PRIČAKOVANJE STOLETNICE

Adolfu Klokočovniku, direktorju konjiškega Konusa, se je obraz opazno podaljšal, ko ga je nedavno tega Vili Lenartič, predsednik ZSSS v podjetju, pobaral, kako bodo letošnji proslavi in obeležili stoto obletnico obstoja podjetja. Konus je v lasti Sklada za razvoj in se še vedno ni otresel nevarnosti stečaja, ki mu je grozila leta 1992, ko je ob izgubi jugoslovanskega trga (kamor je prodajal 60 % proizvodnje) ostal tudi brez sredstev za financiranje proizvodnje. Zato je zdajšnji direktor Konusa s kislim obrazom poslušal predlog sindikalnega vodje. Kaj lahko bi ostal med Konjičani zapisan kot tisti direktor, ki je »pokopal« Konus, in to prav ob stoti obletnici...

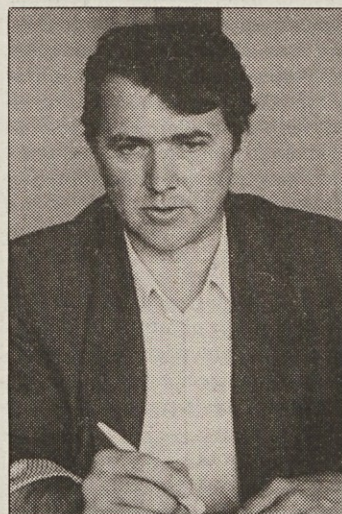
Vendar slika ni povsem črna. Možnosti so trenutno najmanj pol-pol za preživetje ali za stečaj, kajti večina družb Konusa posluje tekoče pozitivno in tudi za letošnje leto predvidevajo pozitivni rezultat. Breme, ki pritiska na podjetje, so stare obveznosti, ki jih je prevzel Sklad za razvoj in ki so se, resnici na ljubo, v teh dveh letih prepolovile. Toda tudi šest milijonov mark dolga do sklada je kamen okoli vratu, ki Konus močno vleče navzdol. Če bi podjetje imelo dovolj časa in ugodna posojila, bi se lahko povsem postavilo na noge. In če bi po

Valter Nemec: Konus je najbolje prodati po delih.

Adolf Klokočovnik: Konus je v tujini ohranil svoje dobro ime, zato ga je škoda razbijati.

Vili Lenartič: Stoletnico bi veljalo kljub vsemu proslaviti.

Darko Rataj: Razbitje bi osamosvojenim družbam močno povečalo poslovne stroške.

Aleksander Mlakar: Delavci želimo, da bi Konus odkupil in ga obdržali skupaj.

lastninjenju podjetja vsaj jedro Konusa ostalo skupaj (izdelki za čevljarstvo industrijo in za ekologijo).

To pa je trenutno tudi najbolj vprašljiva zadeva. V Konusu se bojijo da jim interni odkup ne bo uspel in da bi Sklad za razvoj, katerega predstavnik Valter Nemec je tudi novinarjem nedavno tega dejal, da se bo Sklad skušal do konca tega leta rešiti lastništva nad vsemi svojimi podjetji, utegnil prodati posamične družbe sistema Konus različnim lastnikom.

Valter Nemec, ki je

v Skladu za razvoj direktor sektorja za sanacijo in razvoj, v Konusu pa predsednik UO, nam je o namerah Sklada o privatizaciji Konusa povedal še naslednje:

»Nekatere družbe Konusa, na primer Koko, so zelo primerne za delavski odkup, žal pa je prav Koko še bolj zrel za – stečaj, saj je neprofitabilen. Povprečna realizacija letos na zaposlenega (147 delavcev, op. p.) je komaj 12.500 mark, v družbi Konex, ki je vseskozi uspešna, pa 8.3000 mark. Zato bi bilo za Koko najbolje izpe-

ljeti organizirani stečaj, ki bi ohranil večino delovnih mest, pa seveda tudi kmalu poiskati nov proizvodni program. Druge Konusove družbe imajo različen položaj za prodajo. Poleg Konexa bodo letos tekoče pozitivno poslovale še družbe Konum, Netex, Usnjarna in verjetno tudi Koter, se pravi glavna Konusa. Bodo pa novi lastniki morali biti sposobni precejšnjih vlaganj v proizvodnjo, saj v Konusu zadnja leta niso kaj prida investirali.«

O možnosti, da bi olastnili Konus kot celoto, Valter Nemec meni, da bi tudi prišla v poštev, če bi kdo to želel izpeljati. Je pa opozoril na nevarnost, da bi lahko prišlo do špekulativnega nakupa, saj je Holding danes veliko vreden. Z nakupom celote in ukinjanjem družb bi po Nemčevem mnenju špekulativni lastnik prišel do premoženja, vrednega 18 milijonov mark. Zato Sklad vztraja, naj se ovrednotijo posamezne družbe Konusa in naj se tudi privatizirajo ločeno, potem pa se lahko še vedno povežejo, kot so povezane zdaj. Čeprav, pravi

v uspešnejših družbah vprašanje, ali bi delavci lahko postali večinski lastniki.

Na vprašanje, ali bi Sklad v nujni, da se do konca leta reši podjetij, ki jih še ni prodal, le-te tudi pod realno ceno ponudil komurkoli, tudi tujcem, je Valter Nemec odgovoril: »Dobili smo tudi ponudbe od zunaj, toda interesenti niso pripravljeni sprejeti vseh zdaj zaposlenih delavcev. Poleg tega je za tuje interesente zanimivo še nereseno vprašanje dolga Konusa do Sklada v višini 6 milijonov mark.«

Tako menijo o privatizaciji Konusa v Skladu za razvoj, ki je zdaj lastnik tega podjetja. V podjetju pa niso povsem enaki misli. Predsednik sveta delavcev Aleksander Mlakar nam je dejal, da si delavci želijo, da bi uspeli z notranjim odkupom, zlasti pa, da bi Konus ostal celota. Enako je povedal tudi Darko Rataj, finančni direktor Konusa.

»Konus potrebuje vsaj še leto dni miru in podpore,« je dejal Rataj. »Dve leti sta za sanacijo takšnih težav, s kakršnimi se je Konus srečal v letu 1992 prekratko ob-

nik pa je poudaril, da je Konus v tujini še vedno ime in da te prednosti glede na to, da se mora podjetje vse bolj poslovno povezovati s tujino, ne kaže zapravljati. Z drobljenjem na primer. Zato bi glavni programi, to pa sta proizvodnja za potrebe čevljarstva industrije in proizvodnja ter konfekcioniranje filtrov morali ostati skupaj, pod sedanjo Konusovo kapo.

Kaj bo prinesla stoletnica tega podjetja, se še ne ve. V tekočem poslovanju vsaj glavnini kaže dobro, sanacijski ukrepi delujejo, rentabilnost tekočega poslovanja se večja. Zato bi bilo nemara res dobro podjetju še toliko časa pomagati (trdijo, da kako leto), saj gre za 860 delovnih mest. Sklad za razvoj bi nemara ob takem razpletu celo upravičil svoje ime. V marsikaterem podjetju, ki je svoje premoženje prepustilo Skladu za razvoj, smo namreč slišali, da so to storili v dobri veri, da jim bo Sklad pomagal razviti poslovanje na novih osnovah, da bo dal ustrezne strokovnjake, pomagal razviti nove programe...

Boris Rugelj

PREJELI
SMO

»Zavzetost« Korzetovega Sklada

Pri pregledu arhiva delavskega sveta in skupščine Gorenja Tiki, d.o.o. za čas od 1989–92, za katerega nas je zadolžil svet delavcev, smo ugotovili nepravilnosti, ki v temelju spreminjajo položaj tega podjetja. Gre za dve bistveni nezakonitosti v skupščini podjetja:

1. da so pri odločanju sodelovali predstavniki zaposlenih v Tikiju, ki niso bili v skupščino izvoljeni/imenovani na zakonit način. 122. člen Zakona o podjetjih določa, da način izvolitve skupščine

ureja statut. Naš statut je določal, da predstavniki v skupščini podjetja imenuje DS. DS so omrtvili, statut pa s »čistopisom« očistili zgornje določbe, ne da bi določili nov način njihovega izbora, kot to zahteva zakon. Potem pa so jih izbirali, kot se jim je zahotelo – nezakonito;

2. da je odločitve sprejemala nesklepčna skupščina. Pri odločitvah bi moralo sodelovati vsaj 5 do 9 zakonitih članov skupščine. Tu pa so odločitve sprejemali pogosto največ štirje.

Ker je takšna skupščina odločala tudi o prenosu lastnine podjetja na Sklad, iz gornjega sledi, da zaposleni v Gorenju Tiki, d.o.o. – zakoniti upravitelji družbenega premoženja v tem podjetju – niso sodelovali v razpisu Sklada in niso z njim sklepali nikakršne pogodbe. To pomeni, da so še vedno sami gospodarji na svojem.

Najbolj šokantno pri vsem tem pa je, da se Sklad RS za razvoj do danes ni pozanimal, s kom se je pogovarjal, dogovarjal in sklepal

pogodbo o prenosu lastnine (beri: pravic in obveznosti) Gorenja Tiki, d.o.o. nase. Če je pri vseh stvareh tako površen in tako nezainteresiran, kako mu vlada lahko zaupa, da bo za slovenska podjetja, ki so mu dana v upravljanje, iztržil pravo ceno, in to od pravno in kapitalno zanesljivih kupcev. Ta, Kovind in še nekateri drugi za drobiž prodani primeri nas tiste, ki smo v znoju in s samoodpovedovanjem dolga leta ustvarjali družbeno premoženje, utrjujejo v prepričanju, da bi, če nam to ne bi bilo od moralno ali intelektualno ne le plitkih, temveč pokvarjenih predstavnikov ljudstva onemogočeno, dosti bolj gospodarili z njim, kot pa to počno ti politični pisarniški molji, ki se zgolj pasejo na naših žuljih in izživljajo na s trudom ustvarjanem narodovem premoženju. A naj vedo. Prišel bo jutri. Ko bomo svoje terjali nazaj. Z obrestmi. V Tikiju se že svita!

Branko Weizler,
aktivist OO SSD Gorenje Tiki

Piše: Vlado Babić

Pismo iz Beograda

Jubilej

Zavezniki so te dni slavili petdesetletnico izkrcanja v Normandiji, mi pa smo se enako ponosno spomnili druge obletnice uveljavitve »z ničimer izzvanih, nepravilnih in genocidnih« sankcij. Da se bomo dobro razumeli, moram takoj poudariti, da so sankcije sicer strašne »na pogled«, vendar so za nas pravi mačji kašelj.

Naš ljubljani predsednik je dejal: »Sankcije nam nič ne morejo. Mi Srbi smo močni. Morda bi imele kak učinek, če bi trajale tisoč let.«

Takole, na kratko dobo, kaže, da smo jih komajda občutili. Vsekakor ne toliko, da bi moral naš predsednik spremeniti mnenje. A zakaj naj bi ga? Njemu tako nikoli ni bilo boljše oziroma nikoli ni bil močnejši. Kaže, da se celo edina svetovna velesila boji »srbske agresije« in meni, da ogrožamo njene politične in ekonomske interese. In kako se ne bi bali, ko pa je nedavno tega minister za zunanje zadeve SRJ Vladimir Jovanović javno zagrozil Američanom, naj malo razmislijo o svojem obnašanju, ker bi se lahko v nasprotnem primeru kmalu utegnili znajti v podobni mednarodni osamitvi.

Ljudstvo kljub vsemu in navkljub vsemu še naprej ljubi Sloba. Stranka še vedno drži vse niti v svojih rokah. Televizija ga naravnost obožuje. Zakaj naj bi torej kaj menjal?

Zlonamerni bi nemara našli kak razlog. Kaj? Mar naj se zaradi samo 35 milijard dolarjev izgubljenega družbenega proizvoda ali zaradi 100 milijard dolarjev posrednih izgub odrečemo našemu Slobi? Pa kaj potem, če je 40 odstotkov ljudi brezposelnih. Povejte mi, kje še je lahko pol zaposlenih leta dolgo na letnem dopustu? Mar ni to pravi socialistični raj?

Toda so tudi takšni, ki ne dojemajo, kaj je ljudstvu najvažnejše in kaj najbolj ljubi, ter masovno odhajajo iz naše države blaginje. Mogoče je to celo dobro, kajti ti mladi ljudje, šolani strokovnjaki in znanstveniki, povzročajo tudi največje probleme. Vsekakor pa preveč razmišljajo. Že ugotavljamo, da nam je brez njih lepše. Kajti ni ga, ki bi se smel repenčiti in dvigati prah. Mi smo radi poslušni in radi trpimo, ker so nam razložili, da mora tako biti. Je že kak opravičljiv razlog za to. Verjetno bomo zanj nekega dne tudi izvedeli.

Jeziro nas in nam kvirajo renome vsi, ki ne potrpijo, da bi po naravni poti »prišli v nebeško kraljestvo«, ampak si sami skrajšajo žalostno tuzemsko življenje. Jih je pa vse več in dobro bi bilo, če bi jim kdo razložil, da jim je boljše, kot si mislijo. Lahko bi se navadili, tako kot vsi drugi. Mar jim ni jasno, da so v življenju tudi važnejše stvari, kot je življenje? Morda pa ima prav aforistik Filip Mladenović, ki je na nagrobni spomenik dal napisati: »Sankcije mi nič ne morejo.«

Super dedek Dr. Avramović je v čast obletnice sankcij izjavil: »SRJ se je sankcijam pravzaprav izmaknila. To krepki naš politični položaj, ker nas s sankcijami ni več mogoče izsiljevati. Važno sicer je, da jih ukinejo, vendar sam kot vsi drugi. Mar jim ni jasno, da so v življenju tudi važnejše stvari, kot je življenje? Morda pa ima prav aforistik Filip Mladenović, ki je na nagrobni spomenik dal napisati: »Sankcije mi nič ne morejo.«

Bojim se, da super dedek zaradi svojih osemdesetih let tako ali tako ni več daleč od svojega cilja. Ob požrti tretjini substance in zapravljeni prihodnosti tudi perspektive drugih niso dosti bolj rožnate. Če prepričaš ljudi, da je edinole srbska resnica prava resnica in da nas zaradi tega vsi drugi sovražijo ter pripravljajo svetovno zaroto zoper nas, se zdita oblast enega človeka in totalitarizem povsem naravna. Svoboda in človeške pravice so na enako ubogi ravni kot življenjski standard. Toda bolj ko je narod siromašen, močnejša je država. In pripravljena, da še dolgo kljubuje vsemu svetu. Na najboljši poti smo, da okusimo dolgoletno karanteno in da nadaljujemo svetle tradicije JAR, Iraka in Libije. Če bi bili vsaj izvirni, bi mi bilo malo lažje.

Ciril Ribičič

Knjiga,
ki razkriva ozadje
ob sprejemanju
lokalne samouprave

Naročite jo pri ČZP Enotnost,
Ljubljana, Dalmatinova 4,
po telefonu (061) 321-255
ali telefaksu (061) 311-956

Piše: Lučka Böhm

Ukinjanje obratnih ambulant

Sistematično zdravstveno varstvo zdravja delavcev na delovnem mestu se je pri nas začelo pred 40 leti, ko je dr. Stanko Lajev, starosta slovenske medicine dela, botroval zakonu za uvedbo obratnih ambulant. Obratne ambulante so izpeljale pionirsko delo za zaščito zdravja delavcev in odpravile zdravstvena tveganja, ki so jim delavci izpostavljeni na delovnem mestu. Kasneje se je razvila tudi mreža dispanzerjev za medicino dela po občinskih zdravstvenih domovih.

Dr. Lajev je podpisan tudi pod pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih iz leta 1971, ki je bil v tistem času prav gotovo enkratna podlaga za strokovno preventivno delo. Naloga medicine dela je namreč na prvem mestu prav preprečevanje bolezni, ki jo povzročajo delovne razmere, v katerih delavec dela. To pa pomeni, da mora specialist medicine dela poznati delovno okolje in delovne naloge delavca.

Le pametna analiza zakonitosti zbolevanja v posameznem obratu včasih pokaže, kje so skrita tveganja za zdravje zaposlenih. Specialist medicine dela mora spremljati zdravstveno stanje vsakega posameznega delavca od zaposlitve naprej in vedeti, kdaj se začne poslabševati zaradi dela. Vedeti mora, kaj je treba storiti, da se

odpravi nevarnost bolezni. Strokovnjaki temu pravijo »zdravljenje delovnega mesta«. Delovne naprave in delovno okolje je namreč treba prilagoditi delavcu in ne delavca delovnemu okolju. Preventivno varstvo zdravja zaposlenih je teamsko delo medicine dela in tehnične stroke.

V ospredju kurativa

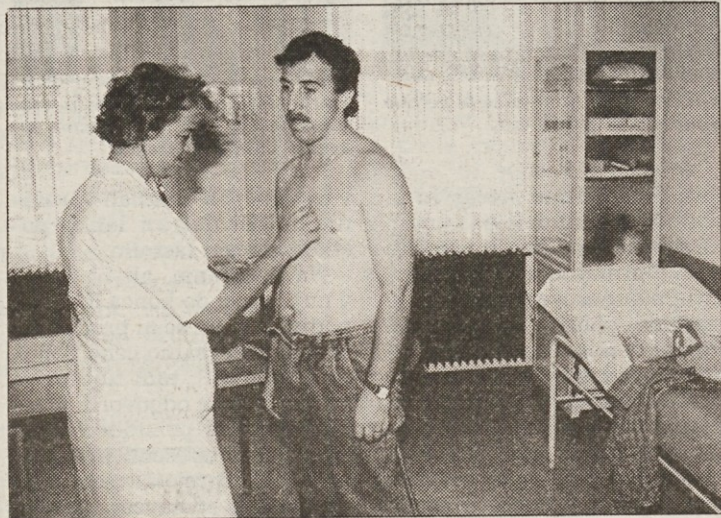
Žal je imela pionirska generacija specialistov medicine dela več

nih predpisov za varovanje zdravja zaposlenih odlagala na rep spiska nalog, s katerimi so se ubadale.

Razvoj se je začel ustavljati zaradi izčrpanega vzorca ponavljanja stereotipnih preventivnih pregledov, ki niso bili dovolj specifično naravnani na posamezna delovna mesta. Vse manj je bilo poznavanja delovnih mest in pripravljenosti za moderne ergonomske metode usklajevanja delavčevih kapacitet z delovnimi zahtevami. Obratne ambulante so se vse bolj ukvarjale s kurativo, kar je izzivalo konflikt z napredujočo splošno medicino in idealom družinskega zdravnika.

Nov udarec

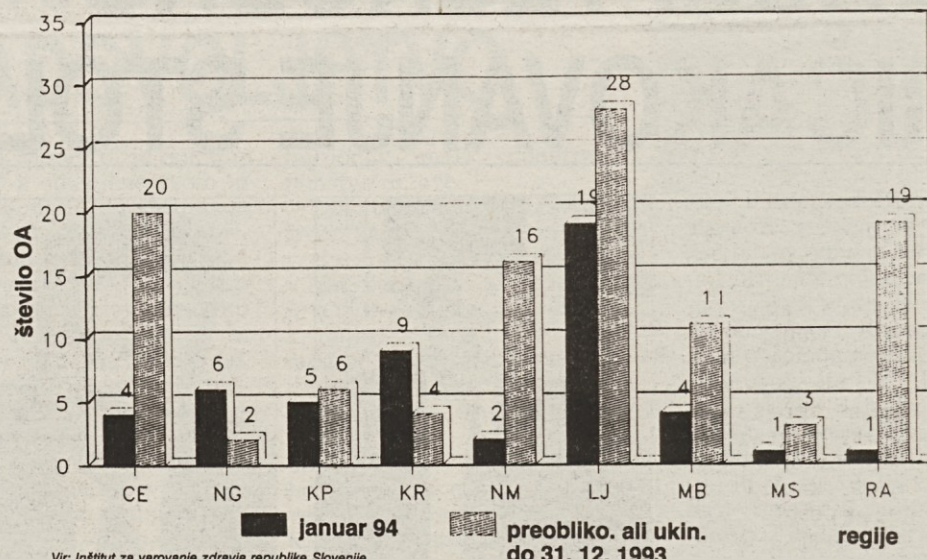
Nova zdravstvena zakonodaja iz leta 1992 je obratnim ambulantam zadala nov udarec, ki je doseganje organizacijo zamajal do temeljev. Novi sistem obveznega

sreče z državnimi funkcionarji, kot jo imajo njihovi nasledniki v zadnjih dveh desetletjih. Vlada za vlado je posodabljanje strokov-

zdravstvenega zavarovanja, ki uvaža osebnega zdravnika, ki si ga izbere vsakdo sam tudi izven obratne ambulante in ki je poo-

OBRATNE AMBULANTE (OA) V DEJAVNOSTI MEDICINE DELA
Število OA januarja 1994 in število preoblikovanih ali ukinjenih OA do 31. 12. 1993

Vir: Inštitut za varovanje zdravja republike Slovenije

blaščen za odobravanje bolniške odsotnosti z dela, je zmanjšal interese podjetij za vzdrževanje obratne ambulante iz lastnih sredstev.

Delodajalci z analizami bolniške odsotnosti sicer dokazujejo, da so osebni zdravniki, ki niso zaposleni v obratni ambulanti, prej pripravljeni podpisati bolniški list in so zato pri delavcih bolj priljubljeni! Zdravniki naj bi pač bili zainteresirani, da jih za osebnega zdravnika izbere čimveč ljudi, saj je od tega odvisno tudi plačilo njihovega dela. Medicinam dela tako ni ostalo drugega kot beg v splošno medicino. Podatki to dokazujejo.

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije je pred kratkim objavil podatke o številu obratnih ambulant, ki so jih našli v Sloveniji 31. 12. 1993. V Sloveniji je konec lanskega leta obstajalo le še 55 obratnih ambu-

lant. Ukinjenih je bilo že 109 obratnih ambulant. Med njimi se jih je 64 prelevilo v ambulante splošne medicine, dodatnih 17 pa jih je postalo mešanih (splošna in medicina dela). V prostorih 11 obratnih ambulant je danes zasebna zdravstvena praksa, kar 17 obratnih ambulant pa je povsem ukinjenih. Napovedane so še nadaljnje ukinitve. Podatki o ukinitvi obratnih ambulant kažejo, da se v Sloveniji izgublja dragoceno specialno znanje o preventivnem varstvu zdravja zaposlenih. Specialisti medicine dela opuščajo svojo stroko, stroka izginja iz podjetij.

Zastareli pravilniki

Podjetja v gospodarskih težavah ne bodo vlagala denarja v projekte, kot je ohranjanje zdravja zaposlenih, za katere so opazila, da državi niso mar. Pra-

vilniki so zastareli kljub temu, da je stroka predlagala sodobne, preventivni zdravstveni pregledi so dragi, presplošni in brez haske, ker niso podlaga za določanje ukrepov varstva pri delu, inšpekcija dela pa maloštevilna, brez pooblastil in zasuta z delom zaradi kršitev predpisov o delovnih razmerjih.

Čas je, da država poskrbi za sodobno mrežo dispanzerjev za zdravstveno varstvo delavcev zaradi zdravstvenih tveganj na delovnem mestu. Čas je, da država sprejme posodobljene pravilnike, ki bodo delodajalcem pomagali organizirati varno delo, sicer bodo morali pokriti višje stroške obveznega zavarovanja zaposlenih za poklicne bolezni in poškodbe pri delu. Čas je, da se sindikalisti prebudijo in preverijo, kaj se dogaja s strokovnim varovanjem zdravja zaposlenih.

»TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«

Spoštovani prijatelji, lani smo v ČZP Enotnost za Vas založili zbirko romanov in avtobiografskih pričevanj znanih slovenskih in tujih piscev. Njihova umetniška dela in pričevanja Vam želimo še bolj približati z nagradno akcijo »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«.

Vabimo Vas, da se dosedanjim prijateljem pridružite tudi Vi z vključitvijo v klub prijateljev knjige DE.

PAKET DOBRIH KNJIG, odličen tudi za darilo!

Paket sestavljajo knjige:

Peter Božič

ZDAJ, KO JE NOVA OBLAST

On, Radenko Radenković, ga je povabil na hrano. Na pijačo in na hrano te Slovenci ne povabijo nikoli. On to zelo dobro ve, ker ga še noben Slovenec razen na pijačo ni nikoli kam povabil.

Cena knjige je 1.720 SIT

Da bi ga pa kdaj kak Slovenec povabil na picco, ne, tega pa pri Slovencih ne boš doživel nikoli. In zato ga Radenko tudi ne vabi na Cico Oriental. Radenko Radenković je bil toliko in toliko časa pri vojaških arestanih in tam seveda sploh ni picc in zato Radenko nujno potrebuje Cico Oriental samo zase, za danes.

Drugič mogoče, je približ Radenko. In pri tem je ostalo in Niko je moral sam nazaj v kasarno. In ko je prišel tja, je bila ura ravno šest jutraj in »smotra« in trubač je pravkar zaigral »mimo«, ker se je na »krugu« prikazal general, komandant brigade, in šel naprej proti svoji pisarni.

In ko je vsa brigada stala na »krugu« mimo kot pribita, je komandant brigade opazil Nika, ki se je prestopal z noge na nogo in lovil ravnotežje, pijan in izmučen od celonočne hoje.

Rudi Čačinovič

MED DVEMA CERKVAMA

Moja generacija je živela ob žerjavici in plamenih dveh svetovnih morij. Srce in možgane so nam pretresale revolucije: oktobrska iz l. 1917, različne »povojne« po 1945., zmagovite »od spodaj« ali »od zgoraj«. Dvajseto stoletje se bliža koncu. Bilo je polno svetlih upanj človeštva, bilo pa je tudi v znamenju krvavih diktatur. Bilo je stoletje Hitlerja in Stalina. Po tolikih izkušnjah bi se stoletje moralo končati brez lažnih iluzij in utopij, dokončno zavrniti vse lažne prerokbe, ki obljubljajo splošno srečo in zveličanje, pri tem pa hočejo osrečevati človeštvo s svojimi ideološkimi prisilnimi jopici.

Cena knjige je 1.920 SIT

Komunizem je razpadel, ker se je izrodil v nehumano, strogo disciplinirano organizacijo izoliranih vojščakov, ki niso zaupali ljudem in so jih hoteli prisilno osrečevati po svoji meri. Kljub težkim izkušnjam iz svoje preteklosti, kljub neposrednim zgovornim zmotam komunizma, skuša »stara cerkev« stopati po poti, ki ga je zrušila. Hotel je iz enega centra gospodarstva nad celotno komunistično resnico. Poskusni reform so bili prepočasni in prepozni.

Knjige lahko dobite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, 1310-033 faks 311-956

Miroslav Jančič

GLASNIK PEKLA I. in II.

I. Umreti s Sarajevom
II. Umreti brez Sarajeva

Cena I. knjige je 1.850 SIT
Cena II. knjige je 1.700 SIT

Kadar se z njim srečam – Bog oziroma Alah vesta, kolikokrat počnem tisto, kar mi je bilo že od nekdaj mrzko – preštevam, koliko je okrog mene Muslimanov, koliko Hrvatov, koliko Srbov in koliko drugih, med katere spadam tudi jaz. Razmerje je približno takšno kot na republiški ravni, nekateri bi celo rekli, da je inscenirano – 40:15:30:15. Ko so Srbi iz tistega dela mesta, ki je v njihovih rokah, začeli izganjati Muslime, in to brez priljage, sem prestregel, kako neka muslimanska soseda drugi pravi:

»Nič drugega ne ostane, kot da tudi mi izženemo njihove!«

Matej Bor

JERNOV ROKOPIS ALI MARTINOVA SENCA

Avtor sporoča v čas in prostor ujetu in z njima tudi opredeljeno zgodbo prek (...) Jernovega rokopisa, v katerem pripovedovalec skuša razjasniti eno samo uganko: kdo je v ključnem trenutku povzročil smrt njegovemu prijatelju Martinu.

Jern namreč nosi breme krivde skozi povojno življenje, in da bi se očistil ali vsaj problem razjasnil, napiše zgodbo od otroškega zavedanja do razpleta, ki se konča z Martinovo smrtjo. Bistveno pa je, da je blodni Martin umrl, vrača pa se v Jernov rokopis, kot bi se njegova duša selila vanj.

Vladimir Kavčič

STE BRI DRUŽBE

Psihosocialni portreti sodobnikov

Res smo dobili svojo državo, a zdaj ne ljudstvo ne politiki ne vedo, kaj bi počeli z njo. To je posledica predhodnega neznanja, kajti te države niso izsilili amaterji, temveč diletanti, tisti, ki mislijo, da vedo in znajo, a se v resnici ne zavedajo niti meja svoje nevednosti. Vodijo jih oholost, prestiž, bolesterne osebne ambicije. Več kot polovica sedanjih političnih akterjev samo nadaljuje kariero, ki jo je začela pod prejšnjim režimom, za njih je torej osebna promocija na pravem mestu. Druga polovica so razni frustrirani tipi, ki spominjajo na jecljavca, ki je hotel postati televizijski napovedovalec, zdaj pa zatrjujejo, da ni uspel, ker ni bil v partiji.

Cena knjige je 1.650 SIT

Ugodnosti, ki Vam jih pri vključitvi v klub nudimo, so: izredni popust, plačilo v treh obrokih (nakup nad 3.000 SIT) in možnost sodelovanja v naši nagradni akciji »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«. Pa še to: ČLANI KLUBA BODO IMELI 30% popusta pri vseh novitetah založbe – po lastni izbiri – neobvezno.

Vrednost vseh šestih knjig je 10.740 SIT, vendar vam jih nudimo za 6.950 SIT.

Če naročite pet knjig, jih prejmete za 6.200 SIT, če naročite štiri knjige, jih prejmete za 5.000 SIT, tri knjige pa za 4.000 SIT.

Pri naročilu dveh knjig prejmete knjigo Jožeta Smoleta: PRED USODNIMI ODLOČITVAMI brezplačno!

NAROČILNICA – Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo

_____ izvod(ov) knjige **ZDAJ, KO JE NOVA OBLAST**
_____ izvod(ov) knjige **MED DVEMA CERKVAMA**
_____ izvod(ov) knjige **GLASNIK PEKLA I.**

_____ izvod(ov) knjige **GLASNIK PEKLA II.**
_____ izvod(ov) knjige **JERNOV ROKOPIS ALI MARTINOVA SENCA**
_____ izvod(ov) knjige **STE BRI DRUŽBE**

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bom(o) plačal(i) v enkratnem znesku v zakonitem roku (velja za DO)
2. Račun bom(o) plačal(i) v treh obrokih
3. Knjige mi pošljite po povzetju
4. EMSO za ind. naročnike in telefon, če ga imate

Stroški dobave in 5-odstotni davek so vključeni v ceno.

Vse naročilnice, ki nam jih boste poslali, bodo vključene v žrebanje in uvrščene v klub »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«.

VSE TEŽJE POKOJNINSKO BREME

Okrogla miza o načrtovanih spremembah pokojninske zakonodaje, ki jo je te dni organizirala Zveza svobodnih sindikatov, pomeni soočanje stališč stroke, sindikatov, upokojenskih organizacij, predlagateljev zakona in gospodarske zbornice. A vsak je ostal za svojimi okopi. Glavno sporočilo okrogle mize lahko strnemo v misel: Znanprej bo treba na tem področju iskati kompromise. Spremembe so nujne, sporen in nedodelan je le način, kako jih izvesti.

Že v razpravi k predlogu proračunskih memorandumov za lansko leto in še zlasti za letošnje je vlada napovedala fazno spreminjanje sistema pokojninskega zavarovanja, ki bo pomembno spremenilo obseg pravic aktivnega in že upokojenega prebivalstva. Predlog zakona, ki je zdaj v zakonodajnem postopku, je šele prva faza tega spreminjanja.

Gregor Miklič, član predsedstva ZSSS je podal okvirno razmišljanje o stališčih svobodnih sindikatov do predlaganih sprememb pokojninske zakonodaje. V ZSSS je dozorelo spoznanje, da so na tem področju nujne spremembe, saj so se v zadnjih letih spremenila tudi socialna razmerja in gospodarski sistem. Posledice so znane: število upokojencev se povečuje, čeprav ne več tako skokovito kot zadnja leta, število zaposlenih se zmanjšuje, povečuje pa se tudi število zavarovancev, ki se samostojno zavarujejo (kmetje, podjetniki in drugi zavarovanci).

Ključna pripomba sindikatov je, da predlagajo delitev obveznih zavarovanj. To pomeni, da bi morali ločiti delavsko od kmečkega zavarovanja in od zavarovanj drugih kategorij zavarovancev. Solidarnost naj bi zagotavljali le znotraj posameznih zavarovanj oziroma skladov. Razlog

za takšen predlog je v tem, da so bili delavci že doslej glavni nosilci pokojninskega bremena, medtem ko so obveznost drugih kategorij zavarovancev manjše. Pokojnina naj čimbolj odraža obseg prispevkov. V temeljih je treba spremeniti invalidsko zavarovanje, uvesti progresivno lestvico v podjetja, se pravi, da bi morali tam, kjer je več poškodb pri delu, plačevati tudi višje prispevke. Sistem invalidskega zavarovanja bi morali tako spremeniti, da bi postal njegov glavni cilj rehabilitacija, ne pa produciranje invalidov.

Marko Štrovs iz ministrstva za delo je zagovarjal stališča vlade oziroma predlagatelja zakona. Opozoril je, da so

spremembe na tem področju nujne, sicer bi prišlo do zloma zavarovanja. Vsak delavec mora danes mesečno od svoje plače plačati povprečno 28.000 tolarjev za pokojninsko zavarovanje, kar je veliko več, kot so morali svojčas pla-

žati vključevanje kmečkega zavarovanja v delavsko, čemur sindikati takrat niso nasprotovali, za sistem usklajevanja pokojnin, ki se je izrodil. Zato bi morali zdaj mirno in trezno pripraviti spremembe zakona, kajti vsaka sprememba bo trajala nekaj let, preden bo zaživela.

Pri spreminjanju zakonodaje bi morali nujno presojati interes upokojencev in zavarovancev in najti kompromis, je opozorila Anjuta Bubnov-Skoberne z Inštituta za delo pri pravni fakulteti. Ali država skrbi v enaki meri za ene in druge? se je vprašala. Upokojenci običajno mahajo s podatki o nizkih pokojninah, a ne povedo, da ima le dobrih 30 odstotkov upokojencev polno pokojninsko dobo, 70 odstotkov pa jih prejema pokojnino na podlagi kratke pokojninske dobe, zato je raven povprečne pokojnine nizka. Eno bi moralo biti jasno: če želi država ugodnosti za kmete in samozaposlene, naj to plača. Če želi država predčasno upokojevati delavce, naj plača. Država določa varstveni dodatek – če ima torej država socialne interese, naj jih prav tako plača. Skratka, država je vključila v pokojninski zakon kopico socialnih komponent, ki so dvignile prispevno stopnjo, le-ta pa zdaj

čevati sedanjim upokojenci. **Janez Prijatelj**, direktor zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je dejal, da vlada velika zmeda, kaj je treba spremeniti. Sistem v jedru ni slab, ima pa nekatere nepravilnosti, na katere so na začetku opozorili že pri pripravi zdaj veljavnega zakona, a naleteli na gluha ušesa. Gre

Svet Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije je na svoji zadnji seji potrdil stališča ZSSS k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Na kratko jih naštejmo še enkrat.

Ekonomsko-socialni svet naj obravnava predlog zakona, nujno je ločiti delavsko od kmečkih zavarovanj in od zavarovanj drugih kategorij zavarovancev. V primeru kombiniranega zavarovanja za ožji in polni obseg pravic naj se pri odmeri upošteva vsa zavarovalna doba. Svet je tudi potrdil stališče, naj se pri odmeri pokojninske in zavarovalne osnove poleg izhodiščne plače upošteva tudi dodatek na delovno dobo, za določitev višje zavarovalne osnove naj velja šestmesečni rok, pokojnine naj usklajuje zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skladu z gibanji plač. Svet ZSSS nasprotuje podpiranju kapitalnega sklada, zavzema pa se za uvedbo dodatnega protostojnega pokojninskega zavarovanja.

svoje socialne probleme in preveliko brezposelnost, zato je prispevna stopnja visoka. Od vseh sprememb, ki jih vlada pripravlja, želijo upokojenci vedeti, kaj to zanje v praksi pomeni, in najti skupno rešitev. **Milan Utrša** pa je polemiziral z njim in dejal, da se v sedanjem sistemu jemlje iz žepa delavcev in daje drugim, zato je legitimna zahteva tistih, ki plačujejo več, da se ta sklad loči od drugih. Medgeneracijski sporazum je zdaj slab, generacija, ki je zdaj zaposlena, se je slabo pogajala.

Sedanja zaposlena generacija sploh nima nobenih možnosti, da bi se pogajala, saj o tem odloča državni zbor, je dejal **Marjan Šinaj** iz Gospodarske zbornice. Na tem področju bi morali zagotoviti tripartitno odločanje, odločitev ne bi smeli sprejemati glede na preglasovanje. Največji trn v peti pa je gospodarstvu visoka prispevna stopnja, ki zdaj skupno znaša že 31 odstotkov. **Janez Prijatelj** je na koncu še opozoril, da imamo drag, radodaren sistem, ki ne bo zdržal v prihodnjih letih. Načini, kako je to treba spremeniti, pa so zelo sporni in nedodelani. Če bomo posegli v pokojnine, bodo te že čez nekaj let izjemno nizke. Pri spremembah pokojninske zakonodaje bi morali zato upoštevati predvsem izsledke raziskovalnih nalog, ki so bile opravljene na tem področju.

M. F.

PRED ODHODOM V TUJINO POMISLITE TUDI NA SVOJE ZDRAVJE!

Na turističnem potovanju v tujino lahko vsakega doleti smola, da zbolijo ali se poškodujejo. Zato je dobro, da se pravočasno poučite in uredite vse potrebno, da v takih primerih ne boste soočeni z dodatnimi težavami. Na preglednici je opisano, kaj morate pred odhodom v posamezne države storiti in kako boste uveljavili svoje pravice iz zdravstvenega zavarovanja:

DRŽAVE, V KATERE STE NAMENJENI	OSNOVA ZA ZDRAV. ZAVAROVANJE	KAJ JE TREBA UREDITI PRED ODHODOM V TUJINO	URESNIČEVANJE ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA V TUJINI	OPOZORILA
AVSTRJA, ITALIJA, NEMČIJA, MADŽARSKA, NIZOZEMSKA, BELGIJA, LUKSEMBURG, ROMUNIJA	Določila mednarodnih sporazumov o zdravstvenem oziroma socialnem zavarovanju (konvencija)	Pred odhodom si morate obvezno priskrbiti "POTRDILO O PRAVICI DO DEJANSKIH STORITEV MED ZAKASNIM BIVANJEM V DRUGI DRŽAVI" . Potrdilo lahko dobite na vseh območnih enotah ali izpostavah Zavoda za zdravstveno zavarovanje v Sloveniji, (ZZSZ).	S "Potrdilom" boste uveljavili pravico do nujnega zdravljenja* v vseh navedenih državah in sicer praviloma brez plačila pri zdravnikih in zdravstvenih ustanovah, ki so del javne (državne) zdravstvene mreže.	Če boste nujno zdravljenje uveljavljali pri zasebnih zdravnikih ali klinikah, ki nimajo pogodbe z državnim organom zavarovanja, boste morali stroške poravnati na licu mesta. ZZSZ pa vam bo ob vrnitvi domov na osnovi priloženih računov stroške povrnili v višini, kot bi jih priznal tuj organ zavarovanja.**
HRVAŠKA	Sporazum med Slovenijo in Hrvaško z aneksi.	Sporazum zagotavlja našim državljanom uveljavljanje nujne zdravstvene pomoči na osnovi potrjene zdravstvene izkaznice. Pred odhodom preverite, če so vaše zdravstvene izkaznice potrjene.	S potrjeno zdravstveno izkaznico boste na Hrvaškem uveljavljali pravico do vseh nujnih zdravstvenih storitev* - vključno z zdravljenjem.	V primeru, da je od potrditve zdravstvene izkaznice preteklo več kot 30 dni, vas bodo na Hrvaškem obravnavali kot samoplačnika.**
ANGLIJA, ČESKA, BOLGARIJA, POLJSKA	Meddržavni dogovor (konvencija)	Na podlagi dogovora boste v navedenih državah nujne zdravstvene storitve* uveljavljali v javnih zdravstvenih ustanovah na osnovi SLOVENSKEGA POTNEGA LISTA in potrjene zdravstvene izkaznice. Pri tem v načelu ne bi smeli nič (do)plačati, saj bodo dogovori med seboj poravnali pristojni zavodi v državah.		Tak način uveljavljanja nujnih zdravstvenih storitev velja samo za javne zdravstvene ustanove.
OSTALE DRŽAVE (Francija, Španija, Švica, Grčija, Turčija, Skandinavske države, ZKand. itd.)	Za vse države, kjer do sedaj ni bilo mogoče urediti posebnih pogojev za uveljavljanje pravic do nujnega zdravstvenega varstva v tujini, velja, da morate zavarovanci sami poravnati stroške za nujno in nepredvideno zdravljenje, nato pa vam bo ob vrnitvi domov na podlagi predložene dokumentacije ZZSZ te stroške povrnili.**			

* OPOMBA 1: Nujno zdravljenje pomeni tiste medicinske postopke, ki odvrnejo nevarnost za življenje in brez iverjanja omogočajo varen povratek obolelega ali poškodovanega v domovino.

** OPOMBA 2: V primerih zahtevkov zavarovancev po povrnitvi stroškov za nujno zdravljenje v tujini, ZZSZ upošteva le dokumentirane račune, vsakič preverja tudi nujnost posegov oz. opravljenih storitev in upravičenost višine stroškov. Na tej osnovi ZZSZ povrne stroške v celoti ali pa delno.

VOJNA ODŠKODNINA ZA IZGNANCE

S predlogom zakona o žrtvah vojnega nasilja, ki je zdaj v parlamentu, priznava država slovenskim izgnancem kot prvim položaj žrtev vojne, a še zdaleč ne priznava vseh pravic, ki jih zahtevajo danes še živeči izgnanci.

Društvo izgnancev Slovenije je pripravilo posebno spomenico za doseg moralnega zadoščenja in vojne odškodnine žrtvam nacističnega in fašističnega nasilja v letih 1941-1945. V teh letih je moralo zapustiti domača ognjišča več kot 45.000 Slovencev. Danes je živih le še kakšnih 21 do 23 tisoč izgnancev, njihova povprečna starost je 70 let. Izgnanci zahtevajo dopolnitev omenjenega zakona, in sicer tako, da se jim prizna pravična vojna odškodnina za čas bivanja v izgnanstvu in nekatere druge socialne in zdravstvene ugodnosti.

Ustavno določilo, da morajo imeti veterani in žrtve vojnega

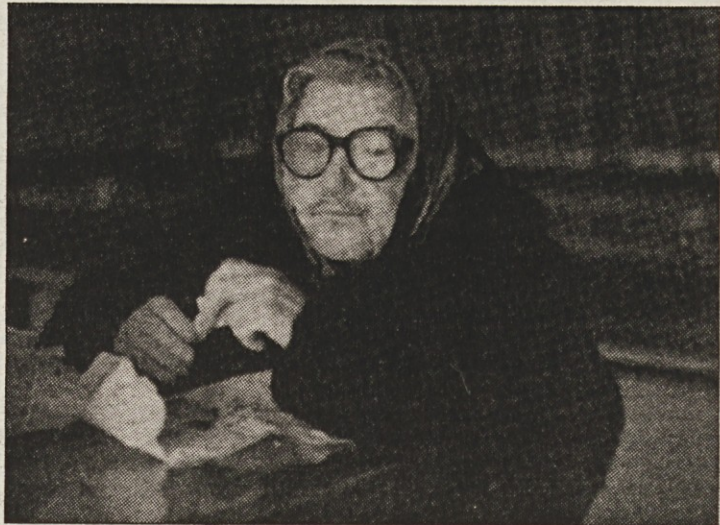
nasilja posebno varstvo, se je doslej zagotavljalo le borcem NOB, ne pa tudi slovenskim izgnancem. Čas, prebit v izgnanstvu, se je sicer lahko uveljavil kot posebna, ne pa kot zavarovalna doba, in to le za tiste, ki so bili v času izгона stari 15 let in so imeli kasneje vsaj 15 let delovne dobe, kar pa je lahko uveljavilo le nekaj oseb. Tudi tisti izgnanci, ki so bili na težkem prisilnem delu niso dobili za ta čas nobenega finančnega nadomestila oziroma dodatka k pokojnini.

Slovenski izgnanci, še posebej tisti, ki so otroštvo preživeli v taboriščih, pričakujejo, da bo v predlog zakona o žrtvah vojne vgrajeno tudi določilo, ki bo zagotavljalo ugodnejšo upokojevit. Društvo izgnancev je kot pomoč vladnim službam že pripravilo osnovne kriterije in zahteve za materialno odškodnino. Žrtve nacističnega in fašističnega nasilja naj bi tako po predlogu

društva dobile dosmrtno mesečno rento, in sicer po 3000 tolarjev za do leto dni izгона, po 4000 tolarjev mesečno za

več kot leto dni izгона, po 6500 tolarjev za več kot dve leti izгона in po 8000 tolarjev za več kot tri leta izгона. M. F.

BEDA V SLIKI

Grizljaji in grizljajčki...

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Kadar je na delu vroče

Kadar koli pritisne vročina z vso silo in se vsi potimo, bi morali pomisliti, kako je tistim, ki delajo v vročini in na vročih delovnih mestih, pri pečen, v steklah, v železarnah. Kako je pravzaprav, če je vroče; kako se naše telo brani pred vročino? Vsi vemo, da sodimo med toplotkovna bitja. Vemo, da je normalna temperatura našega telesa približno 36 stopinj Celzija. Vemo tudi, da se naše telo včasih brani pred boleznijo tudi z vročino. Prav vsaka mamica, pa če je še tako mlada, ve, da je najvišja telesna temperatura, ki jo telo lahko prenese, 40 stopinj Celzija. Ve tudi, da je višja temperatura nevarna, celo smrtno nevarna.

Ne samo, da je v vročem poletju toplo okolje in vročina ogreva telo, z delom človeško telo tudi proizvaja toploto in telo se še bolj segreva. Da ne bi prišlo do pretiranega segretja človeškega telesa, nastopijo obrambni mehanizmi, ki človekovo telo tudi hladijo.

Kadar nam je toplo, postanemo rdeči, srce nekoliko hitreje bije. S hitrejšim bitjem srca in rdečico gre več krvi iz središča telesa pod kožo, da bi jo ohladilo.

Rešilno znojenje

Istočasno pa se človek začne znojiti. Iz tisočev in tisočev žlez znojnic pricurja znoj. Človeško telo postane vlažno in potem potno. Znoj začne hlapeti. S tem ko znoj hlapi, odvzema človeškemu telesu toploto in ga hladi. Z vsakim litrom izhlapelega znoja naše telo odda 580 kilokalorij ali 2436 kilo Joulov.

Seveda nas znojenje rešuje pred prevelikim segrevanjem telesa in nam koristi. V znoju je poleg vode tudi nekaj soli. V litru znoja so štiri desetinke grama soli.

Pogosto smo slišali, da je kdo pri težkem delu hudo shušal. Za znanega televizijskega zvezdnika, ki je med oddajo pel in plesal, so poročali, da je med oddajo shušal celo do tri kilograme. Tudi za mnoge nogometaše pravijo, kako veliko so shušali med nogometno tekmo. Pa so res shušali. Res. Tehnica je pokazala, da tehtajo manj. Res pa je, da je največ te izgubljene teže šlo na račun izgubljene tekočine, izgubljene vode, na račun znojenja. Vedeti pa moramo, da človek izgublja vodo tudi z izdihanim zrakom. Pri dihanju človek z izdihanim zrakom izdahne tudi 12 gramov vode na uro. Istočasno izgublja nekaj vode tudi takrat, kadar se ne poti, saj je koža vedno nekoliko topla in vlažna. Podatki kažejo, da človeško telo tudi brez izrazitega potenja izgubi na uro 25 gramov vode.

Tudi to je torej način izgube vode iz telesa oziroma hlajenje telesa. Mi pa si kaj radi brišemo pot z obraza in telesa. Že res, da nastane potu hladi, vendar je bistveno hlajenje znoja. Če torej vemo, da se nam telo hladi, moramo pustiti, da nam znoj izhlapi. Zato prežojeni tudi takoj občutimo preprič, kajti z gibanjem zraka ali preprihom znoj hitreje hlapi in hitreje odvzema človeškemu telesu toploto. Kako pa prepih škodi, je pa drugo vprašanje.

V vročih delovnih razmerah delavci izgubijo precej tekočine. Kolegi so mi pravili, da je steklopihač med delom izgubil do 11 litrov znoja. V nekaterih zapisih s predavanj sem našel napisano celo, da je nekdo med delom izgubil 18 litrov znoja. Če delavec te tekočine ne bi nadomestil s pitjem, bi se kri zgostila, nastali bi toplotni krči, človek bi izgubil zavest, lahko bi celo umrl zaradi vročinske kapi.

Dekliški zbor Plamen iz Kanade na turneji po Sloveniji

Pesmi iz domačega izročila

Leta 1991 so štiri dekleta slovenskega rodu v Kanadi začela uresničevati svoje sanje: rade bi se naučile peti pesmi iz svojega izročila. Na srečo so našla nadarjeno voditeljico, svojčas tudi pri nas znano pevko Marijo Ahačič, ki je zdaj producentka in urednica slovenskega programa na Radiu Toronto. Tako je v treh letih nastal Plamen, ki se je razširil v sestav dvanajstih deklet in postal ambasador Slovenije v multikulturni Kanadi.

Repertoar zbora Plamen temelji seveda na slovenskem ljudskem izročilu, ob njem pa gojijo tudi pesmi drugih narodov, duhovno glasbo, pa tudi popevke. Posebej zanimiva je raba jezikov: slovenske pesmi pojejo deloma v angleškem prevodu, popevke pa skoraj dosledno prevajajo v slovenščino, kar omogoča poslušalcem svojevrsten užitek. Odlične prevode jim seveda oskrbi njihova voditeljica.

Te dni dekleta začenejo pravo dvotedensko koncertno turnejo po Sloveniji. Program, ki so ga pripravile za gostovanje v Sloveniji, je skladen z usmeritvijo zbora. Največ bo slovenskih ljudskih pesmi v raznih priredbah, pa kanadske, novofundlandske in črnske pesmi ter izbor popularnih del. Skupaj z zborom Plamen nastopa še kitarist Mike Orešar, študent tamkajšnje glasbene akademije.

Koncerti dekliškega zbora Plamen so se začeli 7. junija v Trzinu, naslednji dan so dekleta imela kar dva koncerta – v Ljubljani in na Vrhniki, v četrtek v Izoli. V petek, 10. junija bodo nastopila skupaj s Primorskim akademskim zborom Vinko Vodopivec v Zelašah, v soboto pa skupaj z Mešanim pevskim zborom Peca v Globasnici. Prihodnji

teden bodo imela koncerte še v torek v Murski Soboti, v sredo skupaj z Mešanim pevskim zborom Radenska na Kapeli, v četrtek v Laškem ter v petek v kapeli škofjeloškega gradu. Svojo koncertno turnejo bodo zaključila v soboto na koncertu zamejskih in izsejenskih zborov na 25. taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Koncertno turnejo Dekliškega zbora Plamen organizira Zveza kulturnih organizacij Slovenije s svojimi občinskimi zvezami, njen pokrovitelj pa je državni sekretar za Slovence po svetu v zunanjem ministrstvu dr. Peter Vencelj. Gre gotovo za zanimiv in odmeven projekt in slovensko občinstvo bo zanesljivo z zadovoljstvom spoznalo zaneske iz daljne Kanade.

I. Ž.

Svobodni Sindikati Slovenije

Cvetko Zagorski: Posestnica II.

V Posestnici I. je avtor pripovedoval o dogajanju v prvih povojnih letih in rušenju tradicionalnih vrednot. V drugi zgodbi, ki se dogaja štirideset let pozneje, torej v današnjih časih, se glavna junakinja znajde med istimi ljudmi v istem okolju, le vrednote se spet lomijo, četudi mnoge moralne dileme ostajajo.

3. nadaljevanje

Ljudje v pisarni so se spogledovali, nihče ni prišel do besede. Direktor je strmel v prazno, slednjič pa le spregovoril, kakor da bi se opravičeval pred gosti:

»Saj sem jim dopovedoval. Južni trg smo izgubili, kam z izdelki, ki jih je polno skladišče?»

Bilo je res: dan in noč je premišljal in iskal izhod. Priporočajo mu, naj se pripori na zahodni trg, vendar kam s pohištvom, ki ga Evropa ne sprejme. Prepričujejo ga v Ljubljani: preusmeri proizvodnjo! Toda v kaj naj preusmeri stroje, za drage devize kupljene na zahodu? Dobro, usmeri naj se na srednjo Evropo, na nekdanje socialistične dežele. Za to pa je potreben čas, so potrebni ljudje. Medtem pa je treba odplačevati drage kredite, obresti rastejo, tovarna tone, za vrat ji je sedlo državno knjigovodstvo z revizijami. Odkriva napake v vodenju, išče krivice. Kako naj dopove delavcem, ki v resnici niso ničesar krivi in zahtevajo svoje. Ne razumejo, nočejo razumeti...

Oba obenem, direktorja in Hansa Gerzelyja, so obšla zamisli, ki so se, čeprav različne, dopolnjevale: direktorja, kako bi tovarno vendarle lahko rešil s tujim vlagateljem, četudi s prodajo dela tovarne ali kar cele; gospoda Gerzelyja, kako bi se polastil tovarne, jo kot obrat v tujini združil s svojo tovarno: stavbe stojijo, nobenih stroškov z novogradnjami, tudi nekaj strojnega parka je gotovo še uporabnega, delovna sila je tod poceni. Proizvodnjo v njegovi tovarni bi dopolnjevala tukajšnja proizvodnja. Taka investicija bi se splačala, z novimi proizvodi bi prodal na zahodni trg, na srednjeevropskega. Pozanimal se je, kaj izdeluje tukajšnja tovarna – pisarniško pohištvo, sobno, v serijah in po naročilu. Samo namignil je direktorju na možnost, ta je pri priči prijel. Opravičil se je, da zdaj ne more popeljati gostov v tovarniške hale. Gospod Gerzely je razumel in obljubil, da bo poslal svojega človeka, naj si ogleda. Omenil je advokata v Ljubljani, ki mu bo zaupal pravne postopke.

Direktorju je raslo upanje, da se bo našel izhod. Najprej pa bo treba doseči, je menil gospod Gerzely, da bo njegovi nečakini vrnjena zemlja obenem z odškodnino, ki jo je utrpela v štirih desetletjih, ko ni mogla uporabljati svoje lastnine.

»Vsekakor,« je pritrdil direktor in bil pripravljen sklepati kakršnokoli pogodbo, samo da bi se znebil skrbi, ki so ga trle, samo da bi rešil tovarno in svoje mesto v njej, čeprav v podrejenosti tujemu kapitalu.

Pred hišo se hrup ni hotel poleči in gospod Gerzely je vse pogostejše trzal z levo polovico obraza. Postajali so nestrpni in gospa Emilija je od nemira menčala z nogami. Direktorju se je zdelo, da ji rjave mušace nad zgornjo ustnico zmerja ostreje štrlijo. Sekretarka je že drugič prinesla turško kavo in škotski viski, na mizici pred njimi je plahnel pladenj s sendviči. Direktor je bil že tako zaskrbljen, da je od časa do časa odkoracal s svojimi kratkimi nogami in trebuškom do bližnjega okna in izza zavese pogledoval, kaj se dogaja pred hišo. Ne, nič se ni kazalo, da bi se hoteli demonstranti umakniti, nasprotno, čedalje glasneje so kričali, da ne dajo tovarne, in celo novi demonstranti so se pridruževali prejšnjim, bili so delavci z državnega posestva, ki so vpili: Ne damo zemlje!

Direktor že ni več vedel, kaj naj ukrene, da bi omogočil gostom odhod. Postalo ga je celo malo strah pred množico, ki je hrumela vedno bolj. Kaj če bodo vdrli v hišo? Spomnil se je prizorov, ki so mu še iz šolskih let ostali živo v spominu: kako so kmetje vdrali v srednjem veku v gradove, se vrgli na sode in prepevali: naj še vino teče, če že teče kri! Odgnal je strahove in se odločil, da bo stopil sam pred delavce in jih poskušal prepričati, naj se že vendar spametujejo in razidejo. Vstal je, se izprsil, povedal, da pojde pred množico in jo prepriča, da je brez pomena ta-

kóle kričati, saj se stvari rešujejo in bo tovarna ostala, tudi zemlje jim ne bo nihče jemal.

Odkoračil je k vratom in skozi sprejemno pisarno. Zgovorno se je spogledal z uradnicama, preden je odklenil vhodna vrata in obstal na vrhu stopnic. Potlačil je nemir v sebi, si dopovedal, da ne sme pokazati strahu pred množico, ošinil jo je z nežnim pogledom, dvignil desnico in spregovoril:

»Poslušajte, ljudje!«

Res je hrup potihnil, radovednost je premamila množico, kaj neki jim bo povedal.

»Povsem vas razumem, meni je prav tako težko kot vam.«

Iz množice se je nekaj delavcev posmehljivo zahajljalo.

»Toda zagotavljam vam, da se bo še vse uredilo. Nihče nam ne bo jemal tovarne, ne zemlje. Samo za malo potrpljenja vas prosim.« Med množico je spet završalo, slišal je sprva posamezne klice, potem se je povrnil prejšnji hrup, tako da se je njegov glas: »Lepo prosim, poslušajte!« utapil v splošnem vptiju.

»Nič ne prosi! Tovarne ne damo, zemlje ne damo!«

Hrup je naraščal, ni mu kazalo drugega, kakor da se ritensko umakne in za seboj zaklene vrata. H gostom se je vrnil razširjenih rok in obupanega obraza, molče je dal vedeti: ne poslušajo me. Molče so se zagledali vanj, pričakovali so, da bo opravil z delavci. On pa je sklenil, da počaka še pet minut, potem bo poklical policijo. Tako vendar ne gre več naprej, naj ne mislijo, da lahko počno, kar se jim zljubi, in da imajo lahko direktorja in goste za ujetnike. Ne bodo izsiljevali, naj jih oblast pouči, da ne morejo z glavo skozi zid. Povedal je, da bo poklical policijo in gospod Gerzely je odobravajoče prikimal. Stopil je v srednjo sobo, k telefonu na tajnični mizi, zavrtel številčnico, povedal, kdo da je in v kakšni godli se je znašel skupaj s svojimi poslovnimi partnerji, Nemci, pravzaprav Avstrijci. Komandir je obljubil, da bo poslal patruljo.

Direktor je stopil pred goste in povedal, kaj mu je bilo obljubljeno. Odleglo jim je, posebno gospe Emiliji, ki so se ji brčice spet povesele, kakor se je zadelo direktorju, in gospod Gerzely je trznil z levim licem in pripomnil:

»Tako je treba!«

Direktor je naročil tajnici, naj skuha za vse še po eno črno kavo, za korajžo je natočil še viskija in potem so čakali, še pošalili so se: včasih jim je, onim tam zunaj, treba tudi kaj podkuriti.

Nič drugega kot polka

Nič ne pomaga biti doma zastrt za zavesami. Tokrat mislim na glasbo. V tem stoletju so uspeli Beatli in Avseniki. Oboji so svetu vsilili svoj slog, ki odmeva še danes. Naši Avseniki z alpsko poskočnico in Beatli s kitarami.

Tako ni čudno, da slovenske gore list Guy Ključevšek, dobitnik letošnjega Grammyja – najvišje ameriške glasbene nagrade – s svojimi polkami v Nemčiji in Avstriji ni bil posebno uspešen. Tako je na Drugo godbo v domovino svojih staršev prišel z bojaznijo: kaj bo? Njegova polka ni polka v pomenu, kot jo razumemo mi, in sploh ni plesna. Gre za motive ljudske glasbe raznih zvrsti, ki jih Guy vključuje v ritem polke in pri tem s svojimi glasbeniki izjemno nadgrajuje to, kar poznamo v naši narodnozabavni glasbi.

Tisti torek so imeli v Canarjevem domu jubilej Slaki. Druga godba pa je gostila ansambel Guya Ključevška. Pa tudi ljubljanska Opera je imela premiero. Za Ljubljano neverjetno veliko vrhunskih dogodkov v enem večeru. Slaki so bili razprodani, operna premiera razprodana kot vedno, Guyu in njegovim pa je pretežno mlado občinstvo v Križankah pripravilo ob koncu ovacije.

Posledice so jasne. Jeseni pride v domovino svojih staršev in bi jo rad podrobneje spoznal. Toda Guy ni kar tako. Trideset najuglednejših ameriških skladateljev je zanj napisalo polke vseh vrst. In zdaj predstavlja to glasbo, ko mu prsti hite po klaviaturi harmonike.

Zakaj sem to zapisal? Pri nas tak prijem ni običajen, kot tudi to ne, da bi iz motivov narodne pesmi delali jazz. Koliko let sem čakal, da sem lahko v filmu Rdeči Buggi doživel jazzovsko interpretacijo tiste lepe Kaj ti je deklica, ki jo tako pogosto zapojemo v raznih družbah. In Ključevšek je prinesel k nam še več in pokazal ter dokazal, kako močan motiv je narodna glasba in kako spretno je moč to snov vtakati v sodobnost glasbenega življenja.

Ampak ne vem, kaj se bo spremenilo. Ko bomo Slovenci pošiljali v svet svoje glasbenike kot kulturne ambasadorje, vsaj še nekaj časa zagotovo ne bomo »odstopili« od za nas značilne in edino znane narodnozabavne glasbe. Pravzaprav se je moralo zgoditi, da nas je na poti v Evropo in svet obiskal naše gore list in nam v Križankah zadnji majski večer pokazal, kako smo lahko tudi drugačni. Milan Bratec

Bienale grafike na Dolenjskem

Konec maja so na Dolenjskem odprli ta čas najpomembnejšo kulturno prireditev pri nas, 3. bienale slovenske grafike Otočec – Novo mesto 1994. Začetek bienala je spremljala vrsta vrhunskih nastopov, med drugim slavnostni koncert pianistke Dubravke Tomšič Srebotnjak. Ob glavnem mecenu, tovarni zdravil Krka, so prireditve omogočili tudi številni drugi sponzorji in pokrovitelji. Osrednjo razstavo izbranih grafik sodelujočih umetnikov in spremljajočih risb in del na papirju profesorjev Akademije za likovno umetnost v Ljubljani letos spremljata še dve pomembni razstavi. V Dolenjskem muzeju so namreč na ogled grafike sloviten svetovnih mojstrov Rembrandta in Picassa, ki sta jih posodila dunajska Albertina in Kunsthalle iz Bremna. Pripravili so tudi samostojni razstavi nagradencev prejšnjega bienala, Marije Starič Jenko in Ivana Mršnika. Na sliki: Rembrandt Van Rijn, Lastna podoba z naslonjeno roko, 1639.

Ni minilo pol ure, ko so zaslišali hrup avtomobila, ko je zapeljal v klanec proti vili, in trobljenje sirene. Direktor je stekel k oknu, da mu ne bi ušel edinstven prizor srečanja množice z oblastjo, morda celo spopad. Vendar se ni zgodilo nič takega. Množica se je mirno razklenila in spustila policijski džip s prizganimi signali, da se je ustavil pred vilo in iz njega so izstopili treje fantje v policijskih uniformah. Obstali so pred množico, ki je znova vzvalovala in iz nje so se oglasili posamezni klici, ki so hoteli oblasti dopovedati, za kaj jim gre: za njihovo pravico do dela in kruha, za njihovo tovarno, na kateri še zdaj piše: TOVARNA DELAVCEM!

Miličniki so nekaj časa poslušali, potem je eden izmed njih stopil v avto in vključil sireno, ki je preglasila hrup množice, da je utihnila.

»Pustite tujce, naj odidejo, potem pa lahko demonstrirate naprej!« je zaklical vodja patrulje in na smeh mu je šlo, tako dobro se mu je zdelo, da je našel pravo besedo in utišal delavce. Stopil je po stopnicah do večnih vrat, jih odprl in zaklical: »Naj gredo!«

Gostje so se dvignili iz foteljev, direktor je pomagal gospe Emiliji obleči kožuh, pristrčno se je poslovil od njih, jim zajezel srečno pot in nasvidenje. Odšli so po stopnicah navzdol, spredaj junaško gospod Gerzely, za njim gospa Emilija in mladi Gerzely. Direktor jih je spremljal s pogledom, ko so vstopali v limuzino ter med klicanjem delavcev, da ne dajo tovarne, odbrzeli po kolovozu navzdol na cesto. Ko jih je izgubil izpred oči, se je obrnil k miličnikom, ki so stali ves čas prekrizanih rok okrog limuzine, in jih povabil na kozareček. Vendar so se mu zahvalili – služba je služba – posedli v džip in se odpeljali za Avstrijo v dolino...

Spotoma so se ustavili v vasi pri Angeli, ki je med njihovo odsotnostjo skuhalo kosilo, zaklala je najdebelejšo kokoš, juha je bila mastna in okusna, dehtela po zelenjavi. Kose kokoši je bila popekla na svinjski masti, da se je cedilo od njih, hkrati z mesom je spekla krompir z domačimi njive, prinesla na mizo solato z vrta, za posladek postregla z orehovo potico – vse je tako zadišalo po domačnosti, da so se začeli pogovarjati po slovensko, pri čemer je gospod Gerzely požiral soglasnik r kot pravi Nemec, gospe Emiliji se je sprva jezik zatikal, potem pa ji stekel, kakor da ne bi nikoli zapustila rojstnega kraja, medtem ko je mladi Gerzely poslušal njemu neznano govorico in se zaman poskušal zaplesti v pogovor za svojo avstrijsko nemščino.

(Se nadaljuje)

Ljubljanski sejem zanika, da bi oškodoval družbeno premoženje

JE V GRMU TUDI ZAJEC?

V nedeljo zvečer je TV Dnevnik I. programa nacionalne televizije objavil prispevek o »oškodovanju družbenega premoženja« Gospodarskega razstavišča. Danes, v sredo, 8. junija smo v redakciji prejeli sporočilo za javnost Ljubljanskega sejma d.d., v katerem njegov direktor Borut Jerše zanika na televiziji posredovane informacije. Ker v demantiju ni nekaterih bistvenih informacij, ki bi omogočile globlji vpogled v privatizacijska (stran)pota na Gospodarskem razstavišču, prav tako pa naj bi te informacije po mnenju direktorja Jeršeta bile poslovna tajnost, dokler SDK ne oblikuje svojih stališč do pripomb na revizijsko poročilo, vidimo le grm, ne vemo pa, ali v njem ždi tudi zajec. Posebej zanimiv pa je v tej zgodbi Jeršetov demanti »neresničnega podatka o vi-

šini plač« in spraševanje »družbe«, od kod novinariki ta podatek. Glede tega velja dodati, da smo v DE, v 46. št., 28. oktobra lani med tridesetimi največjimi plačami v Sloveniji objavili tudi podatek o osebnem prejemku direktorja Ljubljanskega sejma Boruta Jeršeta, ki naj bi znašal za junij lani bruto 1.291.671 tolarjev. Na kasnejšo prošnjo našega novinarja, da bi Jerše v anketi med več direktorji sam pojasnil višino svoje plače, smo od njega prejeli »ljubeznivo« sporočilo. Vsekakor to že nekaj pove. Predvsem nekaj o monopolnem položaju, ki vodilnim na Ljubljanskem sejmu omogoča, da si odrežejo primeren kos privatizacijskega kolača. O njegovem obsegu in podobi pa bomo, vsaj upamo, napisali kaj več v prihodnji številki DE.

SPOROČILO JAVNOSTI:

Ljubljanski sejem d.d. Ljubljana posreduje javnosti naslednji odgovor kot pojasnilo na neresnične navedbe v TV Dnevniku o oškodovanju družbene lastnine, dne 6. 6. 1994 med 19.30 in 20.00 uro.

1. Družba Ljubljanski sejem d.d. Ljubljana so ustanovili: Gospodarsko razstavišče p.o. in vsi delavci (63 delavcev). Družba je začela s poslovanjem v oktobru 1991, s tem da je prešlo na delo v družbo 42 delavcev.

Družba Ljubljanski sejem d.d. je bila ustanovljena zaradi slabih poslovnih rezultatov Gospodarskega razstavišča v letu 1990, kot posledica 70% izpada trga bivših jugoslovanskih republik in celotnega tujega trga, ki so ga povzročile vojne razmere v Sloveniji. Ustanovitev družbe je v popolnem skladu s takrat in sedaj veljavno zakonodajo. Sam koncept je temeljil na delitvi dejavnosti na dva komplementarna sklopa po preizkušenih in uveljavljenih modelih v tujini, predvsem sejma v Salzburgu.

Poslovni rezultati obeh podjetij po preoblikovanju v letih 1992 in 1993 neizpodbitno kažejo, da je izvedeni koncept ustanovitve nove družbe omogočil, da obe podjetji danes zelo uspešno poslujeta, pri čemer se je tudi zaposlenost v njihju povečala za več kot 20%, ob hkratnem istočasnem večanju družbenega kapitala.

2. Trditev, da je bila donosnejša dejavnost prenešana na družbo Ljubljanski sejem d.d., ni resnična, saj sta dejavnosti obeh podjetij donosni, donosnejša dejavnost pa je tista, ki jo opravlja družbeno podjetje Gospodarsko razstavišče, to je tehnične storitve in postavljanje razstavnih paviljonov, kar kaže tudi ekonomska analiza poslovanja.

3. S pogodbo o delu za opravljanje računovodskih storitev sklenjeno z Gospodarskim razstaviščem, si Ljubljanski sejem ni prizadeval spremeniti upravljalno strukturo na škodo Gospodarskega razstavišča. Slednjega ni nihče silil, da sklene navedeno pogodbo, niti ga nihče ni prisilil, da storitev po tej pogodbi plača z delnicami. Plačilo je bilo v skladu z veljavno zakonodajo in rezultat samostojne poslovne odločitve Gospodarskega razstavišča.

Navedbe, da so delnice, s katerimi je storitev plačalo Gospodarsko razstavišče, prišle v roke petih vodilnih delavcev Ljubljanskega sejma so neresnične saj so le-te delnice postale lastne delnice družbe Ljubljanski sejem d.d.

4. Dobiček je družba Ljubljanski sejem v vsem času od ustanovitve dalje delila v skladu z zakonskimi predpisi in pravili družbe zato so neresnične navedbe, da se je dobiček Gospodarskega razstavišča prelivaval v družbo Ljubljanski sejem d.d. marveč je šlo pri delitvi dobička prav za obraten proces.

5. Stanovanjski krediti so bili odobreni 24 zaposlenim za nujno reševanje stanovanjskih problemov. Višina obrestne mere je stvar poslovne politike družbe kar potrjuje tudi revizijsko poročilo, ki nikjer ne navaja, da bi bilo kaj narobe z višino obrestne mere.

Prav tako je neresničen podatek o višini plač in družbi ni znano od kod novinariki ta podatek.

6. Popolnoma nerazumljivo pa je, da je TV Slovenija kot javna institucija v prispevku objavila gradivo – revizijsko poročilo, ki predstavlja poslovno tajnost dokler SDK ne zavzame stališča do pripomb nanj. Ljubljanski sejem je vložil pravočasno pripombo na revizijsko poročilo, v katerih ugotovitve SDK-ja argumentirano izpodbija. SDK na pripombe še ni zavzela stališča oziroma izdala dokončne odločbe.

Ljubljana, 7. 6. 1994

LJUBLJANSKI SEJEM, d.d.
Direktor: Borut Jerše, dipl. oec.

Krščansko-imunitetna morala

Naši vrli poslanci se še naprej igrajo s svojo (poslansko) imuniteto. Zdaj si glede imunitete poslanke SKD Jane Primožič podajata žogico državni zbor in mandatno-imunitetna komisija. Očitno nihče od njih ne bi šel rad po kostanj v žerjavico. Da bo mera polna, pa to velja tudi sa samo Primožičevo, ki je v pismu mandatno-imunitetni komisiji zapisala, da si želi vzpostavitev imunitete, ker da bi jo primer pred sodiščem motil pri njenem poslanskem delu, a da bo hkrati na seji državnega zbora glasovala proti!!

Naj razume, kdor more. Primožičevo bi njen sodni primer motil pri poslanskem delu, medtem ko se za žrtve (njene) prometne nesreče, ki je na sodišču vložila odškodninski zahtevek, nihče ne meni. Ta naj bi čakala toliko časa, dokler bo Jana Primožič poslanka.

Bog te nima rad, a je to krščanska morala?! Človek resnično dobiva vtis, da živi v Butalah ali vsaj pod oblastjo butalske skupščine. In Butalci, pardon, poslanci, se že jezijo na novinarje, ki da uprizarjajo protiimunitetno gonjo z razsežnostmi brez primere. Zraven pa jim niti slučajno ne kapne, da bi bila imuniteta Primožičevi v tem primeru v nasprotju z vsemi pravnimi normami civiliziranega sveta. Butalci gor ali dol.

Kuli

Piše: Pavle Čelik

vili v tek ob notranji ali zunanji nevarnosti. Najbolj znana je italijanska »Gladio«, ki so jo razkrinkali lani.

V ta okvir bi se dalo uvrstiti tudi skrajne desničarske organizacije. Te so videle svojega glavnega nasprotnika na Vzhodu. Bile so svojevrstna rezerva za vsak primer, kot bi temu preprosto rekli. Redkeje so svojo pozornost usmerili na »domače« tujce. Zahodne države so gradile socialni tip parlamentarne ureditve ne le zaradi uspešnega delavskega gibanja, marveč tudi zaradi tekme s socialističnimi državami. Hotele so ustvariti razmere v katerih bi se delavci Vzhodne Evrope s hrepenenjem ozirali na obljubljeni Zahod. Prebežniki čez železno zaveso so tako odigrali močno propagandno vlogo med svojimi rojaki, ki so ostali v domovini.

S polomom socializma se je stanje bistveno spremenilo tako za nosilce vseh vrst vojaških priprav kot za skrajni desni pol političnega prizorišča. Naivneži so pričakovali, da se bo zunajparlamentarna desnica nekako razgubila in izginila s političnega prizorišča. To se ni zgodilo. Nasprotno, svojo dejavnost je okrepila, in to na domačem terenu. Svoje sovraštvo so začeli kazati zlasti do tujih priseljencev, posebej do tistih, ki so najbolj nemočni in ranljivi. Druga smer njihovega delovanja pa zajema volivce: kaj bi bilo, če bi poskusili na volitvah prodreti v oblastne ustanove?

Opazovalec teh dogajanj dobi občutek, da so desničarji znali najbolje izkoristiti šok na zahodni strani poloble po razpadu socializma. Kaže, da je protikomunistično razpoloženje, ki so ga oblasti molče trpele v prejšnjih desetletjih, doživelo vrnitev bumeranga: skrajni desničarji postajajo sedaj nevarni za domačo oblast in ureditev. Zahodne države so vzgojile gada na lastnih prsih. Zdaj se ga bo treba lotiti.

Rubriko »X-25 javlja« je posthumno odlikoval conductor Causescu z Odlikovanjem junaka socialističnega dela Soc. rep. Romunije.

X-25 JAVLJA

Registered trade mark ® Marca registrada 1994

KAKO SE JE ZAČELO DOMOBRANSTVO?

Ne veste? Res ne? Takole:

g) Napad na Krkoviča je zlati rudnik za SKD. Če boste imeli nove volitve v šestih mesecih, boste zmagali. **Bodite disciplinirano enotni: Peterle, Janša, Podobnik, Gros idr.!**

h) Povejte Kučanu, da če bo eden izmed vas umorjen, se bodo pojavili jurišni bataljoni. Na Kučanove in »CK« ne bodo streljali, ampak jim bodo brizgali aids v žile. To hoče tujina! Svarimo vas, prosimo vas, morda je še čas, da preprečite katastrofo. Kučan ni dovolj nadarjen za vodstvo sedanje politike. Verjemite že enkrat: eksperti so strahotno politično nenačrtani ljudje. Gospod Peterle, samo vi imate politični talent, da lahko rešite Slovenijo. Vaši ljudje premalo delajo za stranko med ljudmi, ustvariti si morate podporo naroda! **Potrebuje demagogijo v tem trenutku! Sodelovanje z Janšo je nujno! Če Podobnik ne bo sodeloval disciplinirano, bo doživel Pučnik-Ruplovo usodo!**

Je edinstvena prilika, da postanete vodilna stranka. **Dolžnost**

vseh je, da rešujemo slovenska življenja – čeprav so med njimi škodljivi, nenačrtani politiki.

To so odlomki iz pisma Slovenčevega bralca Florijana Bevca iz Washingtona.

Novi jurišni bataljoni bodo nasledni nasledniki svojih zgodovinskih zgledov. Bivališče podpisnika citiranega pisma jamči za demokratični žegen protikorupecijskemu boju. In ko bodo svojo vojsko spet prodali in poslali pred roške jame, že spet ne bodo vedeli, kako se jim je to zgodilo. Pa morda ne zaradi tega, ker je to hotela tujina – nekoč Berlin, sedaj pa daljni Washington.

Da je sodelovanje z Janšo nujno, kažejo naslednja dejstva: (1) eksministrov obisk v Washingtonu, (2) kako lepo je bil podminiran korektni in naivni minister Bizjak in (3) grožnja, ustrezno podkrepjena, bratoma Podobnik. Če je zaradi poenotenja desnice in ustvarjanja novega domobranstva res potrebno, potem se celo Peterletu prizna in pripozna politični talent... In če podpore naroda ni in noče nikakor in od nikoder biti,

si jo je treba pač umetno ustvariti. Janša že ve, saj je dovolj časa delal svojo vaješko dobo v ZKJ/ZKS in ZSMS, da o sistemu SLO in DSZ ne govorimo. Tedaj se je temu tudi priučil...

Novo slovensko domobranstvo tokrat ne bo naredilo napake, ki je pokopala njegov zgodovinski zgled. Oni tudi komunizma niso dovolj poznali, čeprav so se mu uprili:

Slovenski katoliški upor proti komunizmu je bil nekaj edinstvenega v tedanji Evropi. Danes vemo, da je bil od začetka obsojen na propad, vendar domobranci niso bili poraženi in boju, ampak od politike.

Tako dr. Velikonja (Nova slovenska zaveza). Starih, tapravih domobrancev nam manjka! Kajti novo koalicijo pomagajo oblikovati boljši poznavalci: Danilo Slivnik (CK ZKS), Vlado Slamberger (delegat iz 29. vrste, potem pa človek, ki je postavil Slovenca za Pavleta Bratino), Vida Petrovič (aktivistka ZKS, novinarka Zbora občanov), kampanjo SLS je operativno vodil Miloš Čirič (profesionalca na P CK ZKS oz. SDP, sekretar E. M. Pintarjeve »vlade v senci«), Janez Lukač (eks SDV, eks ZK, eks SZDL), na nižjem oz. operativnem nivoju pa razni Kunstljji (Moris) in podobni. In seveda gospod general, razporejen povsem krivično v analitsko-tehnični oddelek, Janez J. Švajncner mlajši (eks UDBA, eks ZKS, eks dopisnik Komunistična).

In tako dalje. Seznam bi bil predlog. Ampak bilo bi ga pa za pravo antikomunistično akcijo!

V spomin vsem, ki so svoji prodani vojski mahali v Področji v slovo, oziroma nekaterim Argentini, drugim Ameriki, zvestim pa zveličanje –

X-25 (»Ozna sve dozna«)

POLICIJA DEMONSTRACIJE OBLAST

Pavle Čelik

Nova knjiga

Avtor, magister sociologije in miličnik, je policiji bil in je še zapisan z dušo in telesom; bil je komandir policijske postaje, ravnatelj kadetske policijske šole, načelnik slovenske policije. V knjigi Policija, demonstracije, oblast opisuje svoja opažanja in ocene, kako je policija ravnala v minulih 30 letih, predvsem v Ljubljani, ob demonstracijah, zborovanjih, ustanavljanju strank, še posebej v prelomnih časih slovenske republike in države.

V tej knjigi riše portrete posameznikov, opisuje dogodke in njihova ozadja. Kot rdeča nit se v 30-letnem loku njegovega angažiranja v policiji nehote izpisuje zgodba o policistu, ki ne sme zbujati strahu, ampak mora biti tudi in predvsem človek.

Cena knjige je 2.600 SIT, 5-odstotni prometni davek je vključen v ceno.

Knjigo lahko naročite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon: 061-321-255, 1310-033, faks 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige POLICIJA, DEMONSTRACIJE, OBLAST.

Naročeno pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Ime in priimek podpisnika: _____

Naročeno dne: _____

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju

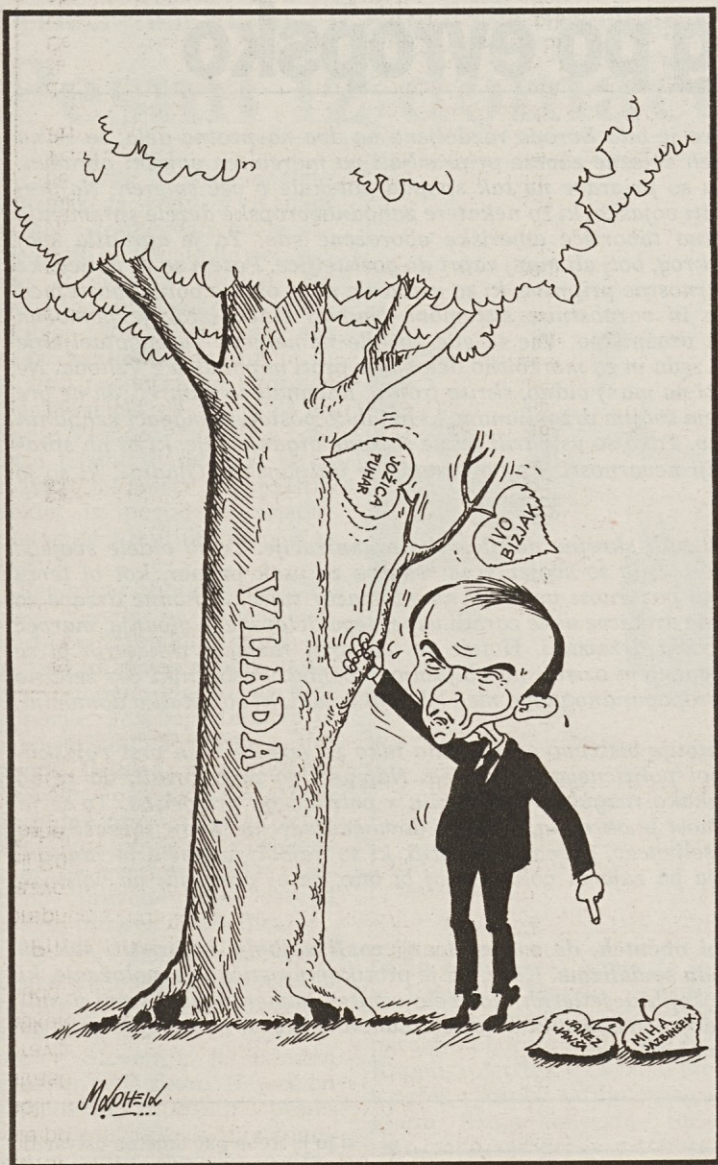
Žig

Podpis naročnika

Slovenske investicije po novem

Cerkev sv. Marjete na Polzeli.

Horoskop

Prezirani zmernež

Narodne strasti so v revolucijskem letu 1848 prekipale po vsej Evropi. Tudi v Avstriji je prišlo do več uporov, v Pragi, na Dunaju, v Benečiji, na Madžarskem. V Pragi so se Čehi razdelili na dve struji, na zmirejšo, ki je terjala izboljšanje češkega položaja v skupni monarhiji, odpravo cenzure, policijskega vohljaštva, svobodo izražanja in zborovanja ter druge sodobne svoboščine, in na radikalno, ki je hotela češke dežele kar iztrgati iz habsburške monarhije in ustanoviti nekakšno novo državo. Zmernejši so tudi mirili radikalce, saj so se bali, da bo povračilo avstrijskih oblasti prehudo, pa tudi kake državljanske vojne niso ravno želeli. Eden najpomembnejših v zmerni struji je bil češki zgodovinar, kritik in estetski František Palacký (rojen 14. junija 1798), ki je za pomiritev zastavljal ves svoj ugled in vpliv. Zlasti se je bal nastopa cesarske vojske in njenih morebitnih zaveznikov, ki bi vsakršno upiranje krvavo zadušili. S tem bi namreč šle po vodi tudi vse spremembe, ki bi jih lahko dosegli po zmernejši poti, morda pa celo katera od starih svoboščin. Toda želja pomiriti strasti, politika razvoja naroda v okviru skupne monarhije in nepriljubljenosti na vsesplošno revolucijo, vse to je Palackému prineslo etiketo mlačneža ali že kar dunajskega lakaja in izdajalca, kar ga je hudo prizadelo.

Pri pomiritvi pa je Palackeja vodila še neka druga skrb. Bil je prepričan, da lahko Čehi le v okviru monarhije dosežejo svoje razvojne cilje. Samostojno Češko bi po njegovem požrla ali Prusija ali Rusija ali pa kar obe in s svojim despotizmom za vekomaj zadušili Čehi. Zato je rad ponavljal:

»Če ne bi bilo Avstrije, bi jo morali ustvariti.«

Deni

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Hladno in deževno

Komaj se je vreme izboljšalo, se je v četrtek spet poslabšalo. Letos nas sonce res ne greje tako kot lani. Temperature so se, z izjemo nekaj dni, držale bolj pomladnih kot poletnih vrednosti. Četrtna vremenska sprememba se bo poznala kar nekaj dni. Nad zahodno Evropo se je globoko ugreznila dolina hladnega zraka. Le počasi se bo pomikala proti vzhodu, tako da bodo naši kraji do ponedeljka pod njenim vplivom. Sprva bomo na njenem vzhodnem robu, tako da bo v višinah pihal vlažen jugozahodnik. V nižjih zračnih plasteh pa zrak že doteka od severa in severovzhoda, kar pomeni za naše kraje ohlajitev. Ta smer zračnih tokov bo prevladovala do ponedeljka oz. deloma še v torek. Zato bo vreme v teh dneh bolj oblačno kot ne. Tudi deževalo bo. Temperature pa ne bodo dosegle 20 stopinj, izjema je lahko le Primorska.

Če se ozremo nazaj, na sredo, ko je bil Medard, lahko rečemo dvoje. Prvič, da je bilo v sredo lepo vreme in bi moralo tako ostati še štirideset dni (ali vsaj en teden, da bi približno zadostovalo). Če pa popustimo za en dan, torej kot da naj bi bil Medard v četrtek, bi lahko rekli, da je ta vremenski svetnik res prinesel občutno spremembo vremena, ki je trajala kar nekaj dni. Vprašanje je le, kako ohlapne so še lahko razlage ljudskih vremenskih pregovorov.

Siršetova privatizacija

Janez Sirše, eksminister za turizem in gostinstvo, ki posebej paradigmo »svinji pri koritu«, je živi dokaz, da riba smrdi pri glavi. Potem ko se je končno nekdo (SDK) zganil in paradigmo konkretno utemeljil v ovadbah, ki so Siršeta bremenile, milo rečeno, divjega privatiziranja državnega denarja, je spet nekdo (tožilstvo) te ovadbe iz javnosti neznanih razlogov zavrgel. Problem ne bi bil tako transparenten, če ne bi bil Sirše član najmočnejše vladajoče stranke, ki nam uvaja pravno državo. Tembolj, ker ta ista država (z istim tožilstvom) za delikte, ki so jih ovadbe očitale Siršetu, še kako preganja navadne smrtnike, med katere v tem primeru lahko prištevamo tudi menedžerje družbenih podjetij. To pa ni nič drugega kot nadaljevanje stare »dobre« komunistične pravne prakse, ki je delinkvente delila na »naše« in one druge, ki niso z nami in so torej proti nam. Odveč je poudarjati, da tako vladajoča stranka sama ustvarja politični prostor, ki ga s pridom uporabljajo populistične politične opcije. In se zrazen še čudi, kako je to mogoče.

Kuli

Ljudska modrost pa pravi: »Kakršen gospodar, takšen pes!«

AVTOR: BORUT LEVEC	SREDNJE- VEŠKI FILOZOF	STRUPEN PAJEK	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC	SREDIŠČE EPIRA NORDIJSKA BOGINJA MORJA				GLAVNO- MESTO GANE KRAJ PRI OPATJI								GOROVJE V SAHARI (ASBEN) OBILKA KISKA		
NEŠKI FILOZOF NOBELOVEC 1919 (JOHANNES)					REŽISER KUROSAVA						KRAVJIC MLADIC	DEPARTMA V FRANCJI RADIOAK- TIVEN ELEMENT						
VELIKA DVORANA				BARVA POLTI, TEN	PRIPRAVIL: SALOMONOV UGANKAR	ŽENSKA, KI VRATA	KATOLIŠKI SAMOSTAN LOZNICA											
MOŠKA POROBA V KRŠČANSKI UMETNOSTI					ŽELEZNIŠKA KOMPOZICIJA REKA NA SKOTSKEM				AMORET REJEC PSOV						ŽENSKA PRICESKA	NAGRADNA KRIZANKA		
INDUSTRIJSKA RASTLINA				ARHITEKT SAARINEN IGRALKA ANTONELLI			FOTOGRAFSKI OBJEKTIV SLOVENSKI IGRALEC (BORIS)										FRANCOSKI PSIHOANA- LITIK (JACQUES)	
LETOPISEK, KRONIST						NORVEŠKI SKLADATELJ (OLE)							OTOK OB SKOTSKI OBALI	LIBANON DESNI PRITOK TIBERE				
ODJEMALEC, KLIENT						TOPLICE V BELGIJI SKOTSKI STROKOVNAJAK ZA PREHRANO				DELAVSKA ENOTNOST		OTOK V OTOČJU TUAMOTU KRAJ PRI MILANU						
KOŽNI ZAJEDALEC PERUTNINE					FRANCOSKI VLADAR SMUČARSKI KLUB					NEKDANJI SEF-SOVE- (MIHA) UČENJE								
SODOBNIK KELTOV					ZADNJA NOGA PRI ŽIVALI				POPRAVLJA- LNIČA UR									
RDEČE- RUMENO BARVILO					ILIRSKO- KELTSKO PLEME				PALESTINA PRED VDOROM IZRAELCEV									